

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON
OPĆINSKI SUD U KONJICU
Broj: 56 0 Rs 077396 22 Rs 2
Konjic, 21.02.2024. godine

Općinski sud u Konjicu, po sutkinji Katarini Drmać, u pravnoj stvari po tužbi tužitelja E. F. iz Konjica, zastupane po punomoćniku Esadu Fejzagiću, odvjetniku iz Konjica, protiv tuženog S. M. iz Konjica zastupanog po AD „Greda“ d.o.o. Konjic, radi zaštite od diskriminacije i mobinga, vsp. 3.278,90 KM, nakon ročišta za glavnu raspravu održanog dana 06.12.2023.godine, te nastavaka ročišta za glavnu raspravu od 22.12.2023. i 23.01.2024.godine, u prisustvu tužiteljice i tuženog osobno, te punomoćnika parničnih stranaka donio je dana 21.02.2024. godine sljedeću :

P R E S U D U

- 1) Utvrđuje se da su tuženi S. M., direktor JKP STANDARD d.o.o. Konjic, tužiteljici E. F., rukovoditelju Službe općih i pravnih poslova u JKP „STANDARD“ narušio pravo na jednako postupanje, diskriminirajući je u odnosu na ostale uposlenike, kontinuirano povrijeđivao njeno dostojanstvo, profesionalni i osobni integritet, ponižavanjem i zastrašivanjem stvarao neprijateljsko okruženje, narušavalo njeno zdravlje, sljedećim radnjama:
 - Zabranom ulaska u direktorov ured bez prethodne najave koja se primjenjuje samo na tužiteljicu,
 - Zabranom prisustvovanja redovnim sastancima rukovoditelja službi,
 - Podnošenjem neosnovanih i nezakonitih pismenih upozorenja i prijava protiv tužiteljice, zasnovanih na neistinama,
 - Prijetnjama da će dobiti otkaz ugovora o radu zbog nepostojećih povreda radne discipline,
 - Ignoriranjem i neodgovaranjem na molbu tužiteljice da joj se odobri korištenje godišnjeg odmora,
 - Grubim vrijeđanjem dostojanstva ličnosti, neprimjerenim obraćanjem povišenim tonom i prijetnjama, stvaranjem zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg i uvredljivog okruženja za tužiteljicu,
 - Neistinitim i uvredljivim tvrdnjama o neprimjerenom oblačenju i ponašanju tužiteljice na radu,
 - Vršanjem pritiska da lažno svjedoči pred sudom u sporu koji se vodi protiv JKP STANDARD“ Konjic,
 - Neosnovanim i apsurdnim optužbama da predaje na uvid dokumentaciju društva predsjedniku Nadzornog odbora društva i dokaze suprotnoj stranki u sporu koji se vodi protiv JKP STANDARD,
 - Podnošenjem Pismenog upozorenja zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih obaveza od 23.5.2022.godine i prijave protiv tužiteljice zbog nedostavljanja sedmičnog plana rada iz službi u JKP “Standard” d.o.o. Konjic od 18.5.2022. godine, koje su upisane u protokol društva i dostavljene tužiteljici tek 20.07.2022. godine, nakon što je tužiteljica

pokrenula postupak zaštite od diskriminacije kod Nadzornog odbora i Ombudsmena BiH, što je izričito zabranjeno čl.18. Zakona o ombudsmenima BiH,

- Premještanjem personalnih mapa svih uposlenika iz ureda u kojem tužiteljica obavlja poslove rukovodioca Službe općih i pravnih poslova u ured J. K., pomoćnika direktora JKP Standard, uz izričitu dozvolu pristupa tužiteljice personalnim mapama samo uz prisustvo i nadzor J. K., po odluci prvotuženog S. M. donesenoj nakon podnošenja tužbe,
 - Svim drugim radnjama tuženih kojima se obezvrjeđuje tužiteljin profesionalni i lični integritet i narušava njeno zdravlje,
 - Zahtjevom iznesenim na sastanku rukovoditelja JKP „STANDARD“ d.o.o. Konjic 16.1.2023. godine, dva dana nakon održanog pripremnog ročišta, da se svi u pisanoj formi izjasne, tko je od njih dao podatke odvjetniku Esadu Fejzagiću o dvadeset i jednoj odluci o dodacima na plaću, otvoreno ciljajući na tužiteljicu koja je svojim podneskom potvrdila da je navedene odluke tražila kao dokaz u parničnom postupku po njenoj tužbi podnesenoj radi zaštite od diskriminacije i mobinga,
 - Podnošenjem zahtjeva drugostupanjskoj liječničkoj komisiji Zavoda zdravstvenog osiguranja HNŽ/K za provjeru opravdanosti odsustva s rada zbog bolesti tužiteljice, što nikada nije tražio ni prema radnicima koji su bili duže razdoblje na bolovanju od tužiteljice, nakon čega je drugostupanjska komisija utvrdila opravdanost bolovanja i produžila ga za narednih 14 dana,
 - Nalogom od 21.12.2023.godine da tužiteljica zajedno sa inkasantom i službenikom pravne službe, kao rukovoditelj Službe općih i pravnih poslova u JKP „STANDARD“ odlazi na kućne adrese seoskih domaćinstava u Općini Konjic i nudi zaključenje ugovora o pružanju komunalnih usluga, što nije dato u zadatak nikada ni jednom drugom rukovoditelju službe, i za što nema nikakvih razumnih razloga osim šikaniranja tužiteljice,
- 2) Zabranjuje se tuženom M. S. poduzimanje svih radnji kojima se krši pravo tužiteljice na jednako postupanje, prestanak svih radnji i postupaka kojima se od strane tuženih povrjeđuje dostojanstvo ličnosti, profesionalni i osobni integritet i narušava njeno zdravlje kao i svaki postupak koji po svom karakteru predstavlja mobing.
- 3) Dužnan je tuženi S. M. isplatiti tužiteljici iznos od 2.500,00 KM na ime nematerijalne štete zbog pretrpljenih trauma i oštećenja zdravlja prouzročenih radnjama tuženog, kao i nadoknaditi joj troškove postupka u iznosu od 1.780,00 KM, sa zakonskim zateznim kamatama od dana donošenja presude pa do isplate, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom ovrhe".
- 4.) Odbija se dio tužbenog zahtjeva tužiteljice kojim traži od tuženog naknadu materijalne štete u iznosu od 1.286,55 KM u razdoblju od 01.02.2023.god. do 23.05.2023.god kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

Prema navodima tužbe tužiteljica E. F., uposlena je na neodređeno vrijeme u JKP „STANDARD“ d.o.o. Konjic, od 01.10.2014. godine, a od 2018. godine, kao diplomirana pravnica, na radnom mjestu rukovoditelj Službe općih i pravnih poslova. Istovremeno je obavljala i poslove sekretara društva, sve do 2020. godine, kada je na ovu dužnost podnijela ostavku zbog stalnog i neizdrživog pritiska koju je na nju vršio tuženi. Takodjer navodi da je uzrok i temeljni razlog mobinga, diskriminacije i stalnog maltretiranja koju tužiteljica trpi od kada je tuženi S. M. imenovan na funkciju v.d. direktora 2019. godine i sve do danas, činjenica da je tužiteljica tijekom postupka

imenovanja direktora na koji je konkurirao tuženi S. M., iznijela mišljenje da on ne ispunjava uvjete natječaja, budući uz prijavu nije dostavio svu traženu dokumentaciju, zbog čega S. M. tom prilikom i nije bio izabran. Kako navodi u tužbi, od 2019. godine kada je imenovan na funkciju direktora, u nekoliko navrata je tužiteljicu pred kolegama istjerao sa sastanka, više puta povišenim tonom pred kolegama kritizirao, prijetio i stavljao u nejednak položaj sa drugim uposlenicima koji uživaju privilegiran položaj, zabranio da joj da jedino ona kao rukovoditelj Službe općih i pravnih poslova nazoči redovitim tjednim sastancima direktora sa rukovoditeljima službi, ponižavao je i vrijeđao njeno dostojanstvo. Tuženi je ubrzo nakon izbora i imenovanja na funkciju direktora, u 12/2019. godine raspisao javni natječaj za prijam radnika u radni odnos. U to vrijeme tužiteljica je bila jedini radnik u društvu koji je radio na pravnim poslovima, te je Odlukom direktora imenovana za sekretara Komisije. Na prvoj sjednici Komisije koja je održana 14.01.2020. godine, umjesto da tužiteljica, kao sekretar Komisije pripremi i pošalje poziv za prvu sjednicu, to je učinio direktor, koji je umjesto tužiteljice ostao sjediti sa članovima Komisije, dok je tužiteljica pred svim kolegama na krajnje grub i ponižavajući način istjerana sa prve sjednice. Ovaj postupak prijema u radni odnos vrlo brzo je postao predmet kontrole inspekcije rada HNŽ, a ni inspekcijskoj kontroli tužiteljica nije prisustvovala, jer je direktor rekao da njeno prisustvo nije potrebno. Inspektorica rada je prilikom vršenja inspekcijske kontrole, između ostalog zatražila na uvid i Zapisnik sa prve sjednice Komisije koji nije sačinjen. Direktor je to pravdao inspektorici da tužiteljica kao sekretar Komisije nije htjela da prisustvuje prvoj sjednici Komisije, zbog čega Zapisnik nije sačinjen. Na poziv i traženje inspektorice tužiteljica joj je obrazložila da je od strane direktora istjerana sa prve sjednice Komisije, nakon čega je tuženi ostao i učestvovao u radu Komisije suprotno propisima, narušavajući nezavisnost i nepristrasnost Komisije. O ovom događaju tužiteljica je sačinila službenu zabilješku, koju je na zahtjev inspektorice rada, tužiteljica predala na uvid. Direktor je tada, vidno iznerviran što je istina izašla na vidjelo, više puta tražio od inspektorice da mu preda tužiteljčinu službenu zabilješku, što je ona odbila. Sutra ujutro je direktor odmah pozvao tužiteljicu u svoj ured i tražio da mu preda predmetnu službenu zabilješku što je ona odbila, s obrazloženjem da je to njena službena zabilješka koju je sačinila kako bi se distancirala od nezakonitih radnji Komisije u provođenju postupka prijema u radni odnos, na što je tuženi počeo vikati na tužiteljicu, tjerajući je da mu preda službenu zabilješku, prijeteci da će on poduzeti odgovarajuće mjere, a u jednom momentu kada je ustajao sa stolice tužiteljica je stekla utisak da će je udariti, zbog čega je uplašena izašla iz njegovog ureda dok je tuženi nastavio da galami i da prijeti. Na odluku direktora o prijemu radnika u radni odnos pristigla su 4 prigovora. Jedan od kandidata, koji je izjavio žalbu je pokrenuo postupak pred sudom. U postupku pred sudom kao svjedoci predloženi su član komisije Dž. K., koja je smatrala, kao i tužiteljica, da izabrani kandidat ne ispunjava uvjete za imenovanje. U tom razdoblju, direktor je, nastavljajući sa svojom politikom zastrašivanja i profesionalne degradacije, uputio pismeni zahtjev da se tužiteljica izjasni da li je odvjetniku suprotne strane u parničnom postupku, koji se vodi protiv JKP "Standard" d.o.o. pred Općinskim sudom u Konjicu, dostavila određenu dokumentaciju kao dokazni materijal i tako izvršila težu povredu radne obaveze, koje insinuacije je tužiteljica pisanim odgovorom odbacila kao neosnovane insinuacije i predala ga isti dan na protokol društva. Nadalje, dana 03.03.2020.godine direktor je tadašnjem predsjedniku Nadzornog odbora (NO) gosp. H.M. uputio Zahtjev za ostavku na poziciju predsjednika i člana NO broj: 02-481/20, koji zahtjev je predsjednik NO prosljedio tužiteljici uz zahtjev da se očituje po određenim stavkama, a koja se odnose na nju. Naime, direktor u svom zahtjevu insinuirao da se kontakt između tužiteljice kao sekretara društva i predsjednika NO odvijao iza zatvorenih vrata bez njegovog znanja, da nije bio informisan o aktivnostima koje provode, da mjesto sekretara ne postoji u sistematizaciji i da je ugovor između NO i tužiteljice o obavljanju poslova sekretara istekao. Izjašnjenje o ovom apsurdnom zahtjevu tužiteljica je dostavila članovima NO i direktoru društva u kojem je obrazložila da se „kontakt” između nje i predsjednika NO svodi na pripreme sjednica NO, pripreme materijala i prijedloga odluka kao i na potpisivanje usvojenih odluka na sjednicama NO, a o svemu tome su ostali članovi NO i direktor društva upoznati kroz materijale, pozive, prijedloge odluka i diskusije na sjednicama NO. Ugovor o obavljanju poslova sekretara broj: 01-1-6-5/17 nije istekao, jer je zaključen 06.11.2017. godine, a Odlukom o imenovanju tužiteljica je imenovana na period od 4 godine. Ostavku na mjesto sekretara društva tužiteljica je podnijela 20.03.2020. godine zbog ogromnog stresa i pritiska vršenog od strane direktora, a razriješena je 01.06.2020. godine. Na

sastanku rukovoditelja službi direktor -tuženi je tužiteljicu, u prisustvu svih drugih kolega, optužio da mu je u odgovoru od 04.12.2020. godine napisala same laži i da će dobiti pismeni odgovor, kojom prilikom se tužiteljici obraćao neprimjerenim tonom. Nedugo iza toga, 05.01.2021. godine tužiteljica je otišla u ured direktora kako bi prisustvovala redovnom sastanku rukovoditelja službi (prvom po redu koji se održavao nakon što mu je predala odgovor od 04.12.2020. godine), kojom prilikom je tuženi rekao pred svim prisutnim rukovoditeljima da tužiteljčina prisutnost nije potrebna i da izađe iz ureda. Nadalje, dana 19.01.2021. godine tužiteljica je na protokol društva predala Zahtjev protokoliran pod brojem: 02-99/21 kojim je zatražila da joj direktor društva odobri korištenje jednog dana godišnjeg odmora i to na dan 22.01.2021. godine, na koji nije dobila odgovor. Dva dana kasnije tužiteljica je na protokol društva predala Zahtjev, protokoliran pod brojem: 02/105/21, kojim moli direktora da dan godišnjeg odmora, za koji je predala zahtjev 19.01.2021. godine, koristi 25.01.2021. godine, budući da je dužna da se odazove u svojstvu svjedoka po tužbi koja se vodi protiv JKP „Standard” d.o.o. Konjic, a koji je podnijela kandidatkinja nezadovoljna ishodom postupka prijema u radni odnos. Ni na taj zahtjev tuženi nije odgovorio nakon čega je tužiteljica dana 26.01.2021. godine na protokol društva predala Zahtjev za pismeno obrazloženje protokoliran pod brojem: 02-129/21 kojim je tražila od direktora da joj pismeno obrazloži zašto se nije očitovao po prethodno predatim zahtjevima za korištenje godišnjeg odmora, imajući u vidu da je člankom 50. st. (4) Zakona o radu F BiH propisano da radnik ima pravo koristiti jedan dan godišnjeg odmora kad on to želi, uz obvezu da o tome obavijesti poslodavca najmanje tri dana prije njegovog korištenja. Ni na ovaj dva puta ponovljeni zahtjev tužiteljica nije dobila odgovor od direktora, čime je tuženi tužiteljici uskratio pravo zagarantovano Zakonom o radnim odnosima F BiH. Dana 20.05.2022. godine, tužiteljici je uručeno Pismeno upozorenje zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih obveza broj: 556-1/22 od 18.05.2022. godine, sa obrazloženjem da se u dijalogu s direktorom neprimjereno ponašala, izjavljivala zlonamjerne primjedbe na račun drugih radnika, da se obraćala sa nepoštovanjem prema odgovornoj i ovlaštenoj osobi, tj. direktoru društva. Također, u ovom Pismenom upozorenju direktor neutemeljeno, suprotno činjenicama, navodi da je tužiteljica na taj način počinila lakšu povredu radne obaveze zbog: Nepoštivanja kućnog reda u poslovnim prostorijama; Svakog ponašanja radnika u procesu rada i izvan njega koji krnji ugled preduzeća, ako ta radnja nije imala štetne posljedice; Grubog i nekulturnog ponašanja prema strankama i drugim radnicima poduzeća. Navedenim pisanim upozorenjem direktor prijeti da će tužiteljica dobiti otkaz ugovora o radu ukoliko se takvo nešto ponovi u roku od 6 mjeseci. Međutim, istina je potpuno drugačija i tuženi je u namjeri da tužiteljicu diskreditira, cijelu situaciju prikazao na način da svoje diskriminatorско ponašanje, vrijeđanje ličnosti i dostojanstva tužiteljice, pripiše drugoj strani. Naime, dana 12.05.2022. godine tužiteljica je otišla u direktorovu kancelariju sa namjerom da provjeri zašto je radnici B.E., koja je raspoređena na poslove kurir higijeničar u Službi kojom ona rukovodi, na šihiti za 04/2022.godine (koja je osnov za obračun plate) direktor prekrizio rad nedjeljom, iako je pomenuta radnica radila 8 sati u nedjelju 24.04.2022. godine tj. čistila poslovne prostorije nakon krećenja. Tuženi je obrazložio da on kao direktor ima pravo da preraspodjeli radno vrijeme radnicima kako on hoće i da je radnica dobila slobodan dan 27.04.2022. godine. Kako je tužiteljica uvidjela da direktor zbog nedovoljnog poznavanja zakonskih propisa mijenja pojam preraspodjele radnog vremena sa pojmom rad na dan tjednog odmora, objasnila mu je da se ne radi o preraspodjeli radnog vremena iz čl.39. Zakona o radu F BiH, nego o radu na dan tjednog odmora, te da radnica po tom osnovu ima pravo na korištenje slobodnog dana u narednih 14 dana, kao i na uvećanu plaću u skladu sa čl.59. Pravilnika o radu. Indikativno za tretman tužiteljice od strane tuženog je činjenica da je nakon dobronamjernog ukazivanja na propust, što je tužiteljica kao rukovoditelj pravne službe dužna činiti, počeo da viče na tužiteljicu, da prijeti, da pominje vozače koje direktor izuzetno cijeni, a kojima se nikad ne upisuje rad nedjeljom u šihiti i da je radniku A.E. koji je u tu istu nedjelju 24.04.2022. godine krećio poslovne prostorije upisan rad nedjeljom, jer je on radio nekoliko poslijepodneva tog tjedna. Nepriznavanje upisanog rada nedjeljom radnici B.E., koja je radila tu istu nedjelju i nema pravo na uvećanu plaću, predstavlja školski primjer samovolje i nezakonitog postupanja direktora. Na ovakve izjave tužiteljica je reagirala na način da je ukazala direktoru da se takvim postupanjem čini diskriminacija prema radnicima. Naime, ako direktor vozače i njihov rad cijeni kao što kaže, zašto im Rukovoditelj službe javne higijene ne upisuje u šihitu rad na dan tjednog odmora kako bi samim tim i dobili pravo na

uvećanu plaću, što im po Pravilniku o radu i pripada. Direktor je na tu primjedbu počeo da prijeti povišenim glasom: „Da ti više slučajno nije palo na pamet da govoriš o vozačima i porediš njihov rad sa drugim radnicima! Da ti nije palo na pamet da više govoriš o radnicima Javne higijene!” Očigledna je namjera tuženog da zamjenom teza prikaže tužiteljicu pred drugim radnicima kao protivnika obračuna i plaćanja rada na dan tjednog odmora, jer je istina dijametralno suprotna, budući da se tužiteljica zalagala za prava i tih vozača kojima nije uvećana plaća za ko zna koliko radnih nedjelja, jer je direktor tako odredio. Nadalje direktor u svom Pismenom upozorenju ne navodi da je on taj koji je u razgovoru sa tužiteljicom te prilike govorio povišenim, prijetecim i na momente vulgarnim riječnikom, da je on taj koji svojim odlukama i postupanjem stavlja radnike u nejednak položaj, iako im je pravo na jednak položaj i postupanje zagarantirano Zakonom o radu i Zakonom o zabrani diskriminacije koje direktor očigledno ignorira i stavlja se iznad svih pozitivnih zakonskih propisa. Dalje, direktor prešutkuje da je na tužiteljicu galamio, da joj je prijetio i da ju je izbacio iz ureda riječima: „Izlazi! Izlazi! Ja sam direktor! Biće kako ja kažem!”. Sutradan je tužiteljici direktor zabranio ulazak u njegov ured bez prethodne najave, dok se ostali radnici u poduzeću ne moraju najavljivati. Zabrana važi samo za tužiteljicu, što predstavlja klasičan vid diskriminacije! Pisanjem i dostavljanjem pismenog upozorenja tužiteljici sa izmišljenim optužbama tuženi nastoji stvoriti preduvjete za otkaz ugovora o radu, što je samo jedan u nizu pokušaja da tužiteljicu prinudi da trpi njegovu samovolju i odobrava njegove nezakonite postupke, pozivajući se na autoritet direktorske funkcije. Imajući u vidu navedeno tužiteljica je Nadzornom odboru Društva kao nadležnom organu podnijela prijavu protiv direktora za diskriminatorno ponašanje, uznemiravanje i mobing, iako ovo nije prvi napad direktora na ličnost tužiteljice, a opće poznato je da je direktor imao ispade i prema drugim radnicima, kao npr. Dana 20.05.2022.godine kada je otvorio vrata i istjerao radnika H.DŽ. i njegovog sina vičući "Izlazi" ili kad je imao sukob s vanjskim revizorom. Također, tužiteljica je nakon ovog slučaja uputila žalbu zbog diskriminacije na radu Ombudsmenu za ljudska prava, s tim da su u žalbi navedeni svi oblici i vrste diskriminacije koje je tužiteljica trpila tijekom tri godine rada, otkako je tuženi S. M. imenovan na funkciju direktora. U odgovoru na žalbu tužiteljice koji je tuženi uputio ombudsmenu, ponovo je nastojao diskreditirati tužiteljicu apsolutnim izmišljotinjama, između ostalog, da na posao dolazi u mini suknji, neprikladno obučena, i da odbija sve radne zadatke pod izgovorom da je to mobing. Radnje koje je preduzela tužiteljica na zaštiti od mobinga i diskriminacije podnošenjem prijave NO i žalbe Ombudsmenu, samo su intenzivirali prijetnje, maltretiranje i pritisak kojoj je konstantno izložena tužiteljica, pa je tako prvi radni dan nakon trosedmičnog odsustva s posla (bolovanje i godišnji odmor po rješenju za 2022.godinu), točnije 20.07.2022.godine oko 14:00 h tužiteljici uručeno još jedno Pismeno upozorenje zbog lakšeg prestupa ili lakše povrede radnih obaveza broj: 581/22 antidatiranu čak dva mjeseca ranije, 18.05.2022.godine kao i Prijava protiv tužiteljice zbog nedostavljanja tjednog Plana rada iz službi u JKP "Standard" d.o.o. Konjic broj: 02594/22, također antidatiranu 23.05.2022.godine. Iako je žrtva mobinga i diskriminacije, gđa. F. svaki dan dolazila na posao do 28.06.2022.godine prijava i upozorenje datirani u svibnju (dva mjeseca ranije) su dostavljeni 20.07.2022.godine. Ovo s očiglednom namjerom da se nastavak mobinga i pojačavanje viktimizacije, falsifikatom i antidatiranjem premjesti u vrijeme prije nego što je tužiteljica podnijela prijavu Nadzornom odboru i žalbu Ombudsmenu BiH. Ovog puta direktor u Pismenom upozorenju i prijavi navodi da tužiteljica nije dostavljala tjedni plan rada na vrijeme, u skladu sa zaključkom sa radnog sastanka od 15.03.2022.godine. Uvidom u zapisnik sa sastanka od 15.03.2022.godine evidentno je da se tom prilikom direktor obraća svim rukovoditeljima službi sa opaskom da ne dostavljaju izvještaje, te da se ponovo uvede ta praksa. Indikativna je je kronologija događaja koja je prethodila ovom drugom upozorenju datiranom u 05/2022, koji je tužiteljici uručen 20.07.2022.godine. Dakle, direktor je 15.03.2022.godine skrenuo pažnju svim rukovoditeljima službi da se dostavljaju izvještaji, a samo tužiteljici otkucao i potpisao Pismeno upozorenje 18.05.2022.godine, te konačno i Prijavu protiv nje 23.05.2022.godine, da bi joj oba ova podneska dostavio 20.07.2022.godine, dakle, samo tužiteljici, što je očigledan primjer diskriminacije i mobinga. Rukovoditelj Ekonomsko komercijalne službe, A. J., koja je nazočila sastanku i kojoj je direktor također rekao da je imao namjeru i njoj uputiti pismeno upozorenje, pismeno upozorenje za razliku od tužiteljice, nije dobila. Kako se radi o krivotvorenju datuma službenog akta, Pismeno upozorenje zbog lakšeg prestupa ili lakše povrede radnih obaveza i Prijava protiv radnice E. F. zbog

nedostavljanja tjednog plana rada iz službi u JKP "Standard" d.o.o. Konjic, koje je podnešeno protiv tužiteljice, predstavlja flagrantno kršenje odredbi čl. 18. stav (2) Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH kojim je propisano da: „Žalba Instituciji ili njena intervencija neće povući bilo kakve kaznene, disciplinske ili druge sankcije za podnositelja žalbe kao ni bilo kakvu neugodnost ili diskriminaciju za njega... Koliko god da se tužiteljica trudila podnijeti stoički i dostojanstveno još jedno poniženje, degradaciju, nejednako postupanje, dugotrajna izloženost mobingu i stresu uzela je svoj danak. Naime, iste večeri 20.07.2022.godine tužiteljica je završila u Hitnoj pomoći Doma zdravlja u Konjicu, gdje je nakon pregleda i promptne intervencije naloženo kućno liječenje i otvoreno bolovanje zbog narušenog psihofizičkog zdravlja. Nakon održanog sastanka koje je organizirao Nadzorni odbor JKP STANDARD s ciljem da se evidentni problemi riješe na miran način, u prisustvu tužiteljice, njenog punomoćnika, tuženog i punomoćnika JKP STANDARD, od strane punomoćnika društva ponuđeno je da se spor okonča mirnim putem uz obavezu tuženog da povuče i stavi van snage prijave i upozorenja koje je neosnovano podnio protiv tužiteljice, te da joj se naknadi materijalna šteta zbog gubitka primanja uzrokovanih bolovanjem u iznosu od 778,89 KM. Tužiteljica je pristala da povuče svoj zahtjev za naknadu nematerijalne štete, da odustane od sudske zaštite, te da se tuženi ubuduće uzdrži od bilo koje vrste diskriminacije, mobinga i viktimizacije tužiteljice. Međutim, na razgovoru sa tuženim na koji je tužiteljica bila pozvana dana 28.09.2020.godine, tuženi je izjavio da on ne prihvata prijedlog za mirno rješenje spora koji je na sjednici NO iznio punomoćnik društva, već da će samo povući jednu od dvije prijave i da ne pristaje na naknadu materijalne štete. Kako tuženi istrajava u svom nezakonitom ponašanju, da očigledno namjerava i dalje diskriminirati tužiteljicu, nastaviti sa povredama dostojanstva osobe i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg i uvredljivog okruženja za tužiteljicu, to tužiteljica putem punomoćnika predlaže da sud utvrdi daje tuženi S. M. direktor JKP Standard narušio tužiteljici pravo na jednako postupanje diskriminirajući je u odnosu na ostale uposlenike, svim radnjama kojima se obezvrjeđuje tužiteljčin profesionalni i osobni integritet i narušava njeno zdravlje, da se zabrani tuženom S. M. poduzimanje radnj kojima se krši pravo tužiteljice na jednako postipanje, te da drugo tuženi JKP Stanmdard naknadi tužiteljici materijalnu štetu u iznosu od 778,89 KM, kao i nematerijalnu štetu u iznosu od 2.500,00 KM zbog pretlpljenih trauma i oštećenja zdravlja prouzročenih radnjama prvotuženog. U ponovnom postupku tužiteljica navodi je nastavljen mobing i diskriminacija tužiteljice od strane tuženog i tijekom glavne rasprave u prethodnom postupku, a posebno nakon donošenja rješenja o odbacivanju tužbe pa je Planom rada za 12/2023godine od 01.12.2023.godine, naloženo tužiteljici da zajedno sa inkasantom i službenicom iz Službe kojom ona rukovodi, obiđe sve korisnike usluga u seoskim područjima Općine Konjic radi nuđenja zaključenja ugovora o komunalnim uslugama. Ovo naređenje da tužiteljica kao treća osoba u „delegaciji“ koja odlazi na vrata korisnicima komunalnih usluga, nema nikakve druge svrhe osim osвете i ponižavanja tužiteljice zbog nastavka postupka prema njemu, s obzirom da nijedan drugi rukovoditelj službe nije u obavezi da idući od kuće do kuće nadgleda rad podređenog radnika iz svoje službe. U ponovnom postupku tužiteljica proširuje tužbeni zahtjev za nove radnje mobinga i diskriminacije za koje tvrdi da se nastavljaju nakon donošenja rješenja u prethodnom postupku i isti u skladu s nalazom vještaka finansijske struke uređuje na način kako je to navedeno u izreci presude.

U odgovoru na tužbu tuženi osporava tužbeni zahtjev tuižiteljice, opreza radi tuženi ističe prigovor pasivne legitimacije, navodeći da nisu točni navodi izneseni u obrazloženju tužbe da tuženi istrajava u nezakonitom ponašanju, sa očitom namjerom da i dalje diskriminiraju tužiteljicu na način da vrijeđaju dostojanstvo osobe, stvarajući zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće i uvredljivo okruženje za tužiteljicu kako je to navedeno u tužbi. Dio tužbenog zahtjeva tužiteljice koji se odnosi nepravilnosti prilikom raspisivanja i odlučivanja po Javnom natječaju za prijem radnika u radni odnos u javnom sektoru u HNŽ/K su već bile predmet raspravljanja pred ovim sudom u postupku broj: 56 0 P 066950 20 P, a koji tužbeni zahtjev je odbijen a sud nije utvrdio bilo kakve nepravilnosti. Napominje da antagonizam između tužiteljice i u tužbi predloženih svjedoka /radnika društva tuženika/ sa jedne strane i tuženog kao direktora društva sa druge strane, datira još od njegovog postavljenja za direktora društva a sve nakon što je isti, tužiteljici i predloženim

svjedocima-radnicima ukinuo nezakonite naknade na plaću odobrene od strane prethodne Uprave društva. Drugi dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na navodno uznemiravanje tužiteljice na radnom mjestu je prije pokretanja ovog spora bio predmet raspravljanja kod Nadzornog odbora društva JKP Standard d.o.o. Konjic i kod institucije ombdusmena za ljudska prava BiH a sve po prijavi tužiteljice. U svom Zaključku od 05.07.2022. godine, Nadzorni odbor društva JKP Standard nakon što je saslušao obe strane predložio je da se optuženi kao direktor društva i tužiteljica kao rukovoditelj službe opštih i pravnih poslova dogovore i mirnim putem riješe ovaj spor. Takođe u svojoj preporuci od 05.09.2022. godine, Institucija ombdusmena za ljudska prava BiH je dala preporuku da se odmah poduzmu sve aktivnosti na organizaciji sastanka između tužiteljice kao podnositelja prijave i tuženog kao direktora društva, a sve u cilju prevazilaženja narušenih međuljudskih odnosa i nedostatka komunikacije gore navedenih. Na inicijativu tuženog kao direktora društva odmah je organiziran sastanak radi mirnog prevazilaženja nesporazuma, sa prijedlogom da se strane izmire i da se energija usmjeri na izvršavanje redovnih radnih zadataka. Međutim tužiteljica je na ovu ponudu pristala uz uvjet da joj društvo nadoknadi navodnu materijalnu i nematerijalnu štetu, koju je navodno pretrpila i koju sada potražuje i ovim tužbenim zahtjevom. Tužen je kako tada, tako i sada u cjelosti osporio i visinu i osnov postavljenog zahtjeva koji se odnosi na navodnu materijalnu i nematerijalnu štetu. Naime, tužbeni zahtjev na ime nematerijalne štete se navodno odnosi na pretrpljene traume i oštećenja zdravlja tužiteljice prouzrokovanih radnjama tuženog. A tužbeni zahtjev na ime materijalne štete se odnosi na neisplaćene tople obroke za razdoblje dok se tužiteljica nalazila na bolovanju za koju isplatu ne postoji zakonski osnov. Oспорava i navode da je tuženi nastavio s radnjama mobinga i diskriminacije tužiteljice i nakon okončanog prethodnog postupka.

U prethodnom postupku sud je u cijelosti odbacio tužbeni zahtjev tužiteljice kao neblagovremen, a kojim je tužila direktora poduzeća S. M. i poduzeće "Standard" d.o.o. Konjic – kao poslodavca, na koju odluku je tužiteljica uložila žalbu, pa je odlučujući po žalbi iste Županijski sud u Mostaru rješenjem br: 56 0 Rs 077396 23 Rsž, od 24.10.2023. godine uvažio žalbu tužiteljice u odnosu na tuženog S. M., ukinuo presudu i predmet vratio ovom sudu na ponovni postupak, dok je u odnosu na tuženog poduzeće "Standard" d.o.o. Konjic žalba odbijena i potvrđeno rješenje ovog suda, pa je u ovom postupku kao tuženi označen S.M.- direktor tužiteljice.

Tijekom ponovnog dokaznog postupka provedeni su dokazi uvidom i čitanjem u:

- Službena zabilješka tužiteljice od 14.01.2020. godine.
- Rješenje Inspekcije rada HNK broj: UP/I-06-03-30-26/20 od 20.02.2020. g.
- Informacija Nadzornom odboru br.: 06-03-30-121-18/20 od 26.02.2020.g
- Kopija Zahtjeva direktora broj 02/1641/21 od 02.12.2020.godine,
- Kopija Odgovora tužiteljice na zahtjev od 04.12.2020. godine.
- Kopija Zahtjeva za ostavku na poziciju predsjednika i člana NO broj: 02-481/20 od 03.03.2020. godine
- Izjašnjenje u vezi sa inicijativom direktora "Zahtjev za ostavku upućenu od strane predsjednika NO od 05.03.2020. godine
- Kopija Ostavke i Odluke o razrješenju broj: 01-37-4/20 od 01.06.2020. godine
- Kopija službene zabilješke od 05.01.2021. godine
- Zahtjev tužiteljice za odobrenje jednog dana odmora od 19.01.2021.g
- Ponovni zahtjev tužiteljice od 21.01.2021.g.
- Zahtjev tužiteljice za obrazloženje tuženog o razlozima odbijanja odobrenja
- Kopija Pismenog upozorenje radniku zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih obaveza broj: 556-1/22 od 18.05.2022. godine
- Prijava Nadzornom odboru na ponašanje direktora od 28.05.2022.g
- Žalba Ombusmenu BiH od 10.06.2020.godine
- Odgovor na žalbu tužiteljice koji je tuženi uputio Ombudsmenu,
- Kopija prijave protiv radnice F. E. zbog nedostavljanja sedmičnog plana rada iz službi u JKP "Standard" d.o.o. Konjic od 18.5.2022. godine

- Pismeno upozorenje zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih obaveza od 23.5.2022.godine
- Fotokopija izvoda iz protokola JKP STANDARD sa datumima uručenja podnesaka
- Kopija prijave protiv F. E. zbog nedostavljanja sedmičnog plana rada iz službi u JKP "Standard" d.o.o. Konjic od 18.5.2022. godine
- Pismeno upozorenje zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih obaveza od 23.5.2022.godine,
- Fotokopija izvoda iz protokola JKP STANDARD sa datumima uručenja podnesaka.
- Informacija Nadzornom odboru o odbijanju direktora o mirnom rješenju spora od 3.10.2022.godine
- Kopije platnih listi za tužiteljicu za 7. i 8. mjesec 2022.g. sa stvarnim obračunom sati provedenih na bolovanju i obračun plate bez bolovanja,
- Odluka o preraspodjeli poslova- F. E. broj: 05-269/17 od 01.09.2017. godine
- Odluka o preraspodjeli poslova- F. E. broj: 05-135-2/18 od 03.05.2018. godine,
- Odluka o dodatku na platu F. E. i dr.broj: 02-340/18 od 03.12.2018. godine
- Odluka o stavljanju van snage odluke o dodatku na platu F. E. i dr. broj: 02-155/19 od 30.04.2019. godine
- Odluka o isplati naknada F. E. i dr. broj: 02-279/19 od 31.05.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu F. E. broj: 02-440*1/22 od 11.04.2022.god.
- Kopija nalaza iz Hitne pomoći i specijalistički nalaz psihijatra
- Odluka o dodatku na platu M. S. broj: 02-107-1 od 01.04.2018. godine
- Odluka o preraspodjeli poslova M. S. i dr. Broj: 05-135-1/18 od 03.05.2018 godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02-264/19 od 28.05.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02-340/19 od 17.06.2019.godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02-504/19 od 18.07.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02-679/19 od 19.08.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02- 754/19 od 12.09.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02-861/19 od 04.10.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02-1058/19 od 13.11.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu Z. E. broj: 02-1163/19 od 13.12.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02-265/19 od 28.05.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02-339/19 od 17.06.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02- 505/19 od 18.07.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02-680/19 od 19.08.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02- 755/19 od 12.09.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02-860/19 od 04.10.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02-1057/19 od 13.11.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu H. E. broj: 02-1165/ od 13.12.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu A. S. broj: 02-683/19 od 20.08.2019. godine
- Odluka o dodatku na platu A. S. broj: 02-342/19 od 17.06.2019. godine
- Odluka o isplati fin. sredstava za master studij A. S. broj: 02-199/20 od 27.01.2020. godine
- zaključak Nadzornog odbora od 05.07.2022. godine
- preporuka Institucije ombudsmena za ljudska prava od 05.09.2022. godine
- izvještaj nezavisnog revizora na dan 31.12.2018. godine sa priložima, a na okolnosti propusta pravne službe i zanemarivanja u vođenju predmeta i zastare potraživanja društva na koju ukazuje revizija, te analize i izvještaj o utuženim predmetima za 2017., 2018., 2019., 2020., i 2021. godinu
- zapisnik NO od 09.06.2020. godine

- ostavka tužiteljice od 20.03.2020. godine
 - odluka o razrješenju sekretara društva od 01.06.2020. godine
 - zahtjev za plaćeno odsustvo od 15.02.2021. godine
 - inicijativa za razrješenje dužnosti predsjednika NO od 07.08.2020. godine sa prilogom
 - odluka o dodatku na platu od 11.04.2022. godine
 - odgovor na očitovanje od 30.09.2022. godine
 - odgovor ombudsmena od 05.07.2022. godine
 - obavijest o preporuci od 07.10.2022. godine
 - presuda Općinskog suda Konjic od 08.10.2021. godine broj 56 0 P 066950 20 P
 - zahtjev za dostavu dokumentacije od 23.12.2022. godine
 - podnesak JU "Dom zdravlja" Konjic broj 01/1-143/2023 - medicinska dokumentacija tužiteljice
 - Nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke Svjetlane Bajgorić Šehović od 30.01.2023. godine, uz godine i iskaz vještaka dat u prethodnom postupku na glavnoj raspravi od dana 10.02.2023. godine
 - Uvid i čitanje u iskaze svjedoka E.T., H. M., A. J.,
 - Dž. K., E. B., Dž. L. i R. H., K. J., A. B., B. Z., E. Z., E. H., S. A., E. C., A. Š. danih na glavnoj raspravi u prethodnom postupku dana 10.02.2023. godine i 13.02.2023. godine;
 - Uvid i čitanje iskaz tuženog i tužiteljice provedenih u prethodnom postupku,
 - Plan rada rukovoditelja Službe općih i pravih poslova JKP „Standard“ broj 04-1136/23 od 01.12.2023. godine
 - Izvješće o privremenoj spriječenosti za rad, nalaz i mišljenje i ocjene prvo i drugostupanjske komisije, Zavoda zdravstvenog osiguranja HNŽ
 - Izvješće o privremenoj spriječenosti za rad tužiteljice od 15.12.2023. godine
 - Plan rada uposlenika ekonomsko-komercijalne službe na terenu od 01.12.2023. godine iz koje je vidljivo da i drugi zaposlenici društva obavljaju terenski rad, a ne samo tužiteljica kako to ista navodi.
 - Ugovor o radu tužiteljice zaključen 18.04.2023. godine iz kojeg je vidljivo da tužiteljica radove iz opisa svojih poslova provodi kako u upravi društva tako i na terenu
 - Dostava traženih podataka od 22.12.2023. godine iz koje je vidljivo da ekonomsko-komercijalna služba vrši obilazak korisnika usluga JKP „Standard“ te sa istim potpisuju ugovore na terenu.
 - Službena zabilješka od 15.12.2023. godine na okolnosti da se tužiteljica nije pojavila na poslu i nije obavijestila svog nadređenog, a što je bila dužna niti je dostavila pravdanje tj. dokaz o otvorenom bolovanju.
 - Nalaz i mišljenje vještaka financijske struke Aide Hakalović od 11.01.2024. godine.
- U ovom postupku ponovno su saslušani tužiteljica i tuženi u svojstvu parničnih stranaka, na okolnost nastavljenih radnji diskriminacije tužiteljice od strane tuženog, te svjedoci Dž. K., A. J., E. H., A. J. i J. N.

Na okolnost utvrđivanja utjecaja i posljedica diskriminacije, mobinga, ponižavanja, narušavanja profesionalnog i osobnog integriteta i stvaranja neprijateljskog okruženja na radnom mjestu na psihičko i fizičko zdravlje tužiteljice u prethodnom postupku provedeno je medicinsko vještačenje po vještaku Svjetlani Bajgorić Šehović, stačnom sudskom vještaku iz Mostara, koja je sačinila nalaz i mišljenje od dana 30.01.2023. godine.

U svom nalazu vještak utvrđuje da je nalaz sačinila na temelju medicinske dokumentacije u spisu i neposrednog predgleda tužiteljice dana 25.01.2023. godine, kada je obavljen psihijatrijski intervju s tužiteljicom u Kantonalnoj bolnici Mostar. U nalazu vještak ustvrđuje da tužiteljica kronološki i razložno verbalizira događaje na radnom mjestu. Navodi da su kontinuirana poniženja, degradacija i diskriminacija na više nivoa značajno narušili njeno psihičko i fizičko zdravlje. Nije u mogućnosti

da uredno funkcionira ni u kućnom ambijentu, često plače, apatična je, zabrinuta, napeta, loše toleriše frustracije, preokupirana je mislima o situaciji na radnom mjestu, ima nelagodu od svakog predstojećeg radnog dana, iščekuje svakodnevno neki problem ili neugodnost. Kada je direktor pozove ima ogroman strah i nemir koji povremeno narastaju do paničnih ataka. Ima strah da će direktor povisiti ton a "nema više energije da sve to podnosi, osjeća se iscrpljeno". Navodi smetnje koncentracije i pažnje, često se budi noću, potom slijede nametnute misli vezane za sporne događaje. Navedeno je dovelo do narušavanja atmosfere na radnom mjestu, više se ne osjeća ugodno i sigurno. Ulaže veliki napor da bude uredno radno funkcionalna. Njena aktivnost je zbog toga u porodičnim okolnostima reducirana, suprug i djeca su također zabrinuti, narušila se porodična atmosfera. Psihičko stanje tužiteljice opisuje: svjesna, uredno orijentisana, iznimno uznemirena dok verbalizira hronološki navedene događaje, povremeno zaplače, izražena afektivna inkontinencija. Intrapsihički napeta, tjeskobna, psihomotorno nemirna. bezvoljna, apatična, ništa je ne raduje. Sniženo raspoloženje po reaktivnom tipu. Smetnje koncentracije i pažnje. Formalno uredan misaoni tok, u sadržaju anksiozno- depresivna simptomatologija uz preokupiranost događajima na radnom mjestu. Uplašena, zabrinuta za razvoj događaja. Bez perceptivnih obmana, bez auto i heterodestruktivnih ideacija. Limitirana radna i socijalna funkcionalnost. San poboljšán uz lijekove. Kognitivno mnestičke funkcije očuvane. Negativan psihijatrijski hereditet. Prije navedenog procesa tužiteljica se osjećala dobro, „sa lakoćom uz posao bavila se porodicom”, dok se nakon citiranih stresogenih događaja „sve promijenilo „. Nama se podataka da je tužiteljica ranije imala psihičkih problema. U svom nalazu vještak smatra da postoji direktna veza (uzročno posljedična) između događaja koji su se desili na radnom mjestu a koje je tužiteljica doživjela kao iznimno traumatske i simptoma koji su se potom uočili tj. psihičkih tegoba ispitanice uz potvrđene dijagnoze od strane psihijatará (F43.2 Poremećaj prilagođavanja sa narušavanjem opšte funkcionalnosti i poremećajem raspoloženja ; Z56.3 Stanje zbog preopterećenosti poslom; Z56.4 Neslaganje s poslodavcem). Naime, postupanje direktora prema tužiteljici koje ima elemente ponižavanja, degradacije profesionalne i osobne, diskriminatorškog ponašanja u odnose na ostale uposlenike (potreba najavljiivanja posjeta direktoru, zabrana dolaska na tjedne sastanke), stalno krtiziranje pred drugim uposlenicima, dovelo je do određenih psihičkih smetnji kod tužiteljice. Događaje na radnom mjestu tužiteljica je doživjela kao iznimno traumatične i stresogene te su isti doveli do nižeg praga tolerancije, napetosti, dekoncentracije, nemira, strepnje, osjećaja poniženosti i nezadovoljstva, ljutnje i razočaranosti, narušene strukture sna i reducirane opšte funkcionalnosti. Razvijena je sklonost socijalnoj izolaciji. Naglašen je osjećaj neizvjesnosti, straha za budućnost, egzistencijska zabrinutost, osjećaj degradacije među kolegama sa reperkusijama i na porodično funkcionisanje. Zbog ponašanja tuženika i narušavanja ugleda i časti, tužiteljica je razvila osjećaj poniženosti, razočaranosti, nezadovoljstva, tjeskobu, osjećaj krivice pred ukućanima i prijateljima. Zbog omalovažavanja radnih kompetencija došlo je do smanjenja samopouzdanja i samopoštovanja kao i izbjegavajućeg ponašanja i sklonosti osamljiivanju. Sve je to uticala na atmosferu na radnom mjestu koja je u negativnom kontekstu narušena. Prema nalazu vještaka poremećaj prilagođavanja je emocionalna ili bihevioralna reakcija na strasni događaj ili promjenu u životu osobe, a reakcija se smatra nezdravim ili pretjeranim odgovorom na događaj ili promenu (izloženost traumatskom ili stresnom događaju po DSM-u) u roku od tri meseca nakon što se desio, dok po definiciji, poremećaj prilagođavanja počinje u roku od 3 meseca od početka stresora i ne traje duže od 6 meseci od nastanka stresova ili prestanka njegovih posledica. Ako je stresor akulni događaj (npr. otpuštanje sa posla), početak poremećaja obično je trenután (lj. u roku od nekoliko dana) i traje relativno kratko (ne više od nekoliko meseci). Ako stresor ili njegove posledice potraju, poremećaj prilagođavanja takode može biti duže prisutan i poslati uporni oblik, nalazi vještak u svom nalazu i mišljenju.

U pojašnjenju nalaza danom na glavnoj raspravi vještak izjavi da je prilikom davanja nalaza i mišljenja imala samo nalaze psihijatra i nalaz iz Doma zdravlja Konjic od 20.07.2022. godine, gdje se tužiteljica javljala prilikom stresne situacije, gdje su izmjerene povišene vrijednosti krvnog pritiska i ubrzan rad srca sa frekvencijom od 130 u minuti uz potiljačnu glavobolju. Ostali nalazi u

koje je imala uvid su nalazi psihijatra dr. Azre Mušinović od 21.07.2022. godine pa do perioda 20.10.2022. godine, s tim da nažalost tužiteljica nije mogla obaviti dalje kontrole psihijatra kako je preporučeno, obzirom na štrajk zdravstvenih radnika DZ Konjic. Od tužiteljice je dobila usmenu informaciju da je ista pod nadzorom zbog problema sa štitnom žlijezdom i da koristi terapiju Letox. U nalazu i mišljenju nje utvrdila da postoji direktna uzročno-posljedična veza između događaja koji su se desili na radnom mjestu i psihičkih tegoba tužiteljice, a što je utvrdila na temelju medicinske dokumentacije iz spisa i pregleda tužiteljice, tzv. psihijatrijskog intervjua kojom prilikom je uvidjela da je dinamika na psihičkom pogoršanju tužiteljice i progresija psihijatrijskih simptoma povezana sa situacijama na radnom mjestu koje je tužiteljica shvatila i doživjela kao iznimno stresogene i koje su dovele do narušavanja njenog psihičkog stanja i opće funkcionalnosti. Prateći dinamiku pojedinih događaja koji su se dešavali na radnom mjestu vještak uočava da je nakon toga dolazilo do pogoršanja na psihičkom planu i da je tužiteljica bila primorana da potraži pomoć stručne osobe, tj. psihijatra. Ni ranije, a ni nakon uvida u medicinsku dokumentaciju koja joj je dostavljena neposredno prije izlaganja, vještak nije imala podatak da je tužiteljica imala neke prethodne smetnje na psihičkom planu, izuzev što je tijekom 2019. godine izjavila da ima nesanicu, bezvoljnost i lupanje srca, što se moglo dovesti u vezu sa dijagnozom hipotireoze, koja je ustanovljena kod tužiteljice. Nadalje vještak nema ni uvid u privatna dešavanja tužiteljice, da li se tu eventualno mogao desiti neki događaj koji je dodatno doprinjeo promjenama na psihičkom planu, kao niti podatak da je tužiteljica prije spornih događaja na radnom mjestu imala problema u radnom funkcioniranju tj. u obavljanju svojih radnih zadataka i u komunikaciji sa svojim kolegama. Dakle, vještak je kako navodi u svom iskazu na temelju intervjua i medicinske dokumentacije iz spisa prilikom sačinjavanja svog nalaza i mišljenja bila mišljenja da između događaja koje su se desili na radnom mjestu i simptoma koji su se potom manifestirali kod tužiteljice postoji direktna veza, te ostaje u cijelosti kod danog nalaza i mišljenja, i u odnosu na naknadno dostavljenu dokumentaciju Doma zdravlja i Opće bolnice Konjic, jer je na temelju psihijatrijskog intervjua i na način kako je tužiteljica izlagala događaje koje je doživjela kao ponižavajuće i diskriminatorno i načina na koji je to bilo praćeno svim drugim neverbalnim simptomima, obzirom na zaista veliko i dugogodišnje iskustvo rada na psihijatriji vještak shvatila da je isto ogromnim dijelom, tj. najvećim dijelom vezano sa situaciju na radnom mjestu. Vještak nadalje navodi da je svoj nalaz i mišljenje zasnovala na intervjuu tužiteljice, jer najviše cijeni svoje dugogodišnje iskustvo kao psihijatra i sudskog vještaka, međutim, pri sačinjavanju svog nalaza i mišljenja uzela je u obzir i nalaz psihijatrica iz Doma zdravlja gdje se tužiteljica javljala nakon stresnih situacija na radnom mjestu, pa i u navedenom uviđa jednu dinamiku povezanosti istih događaja sa stresnim stanjem kod tužiteljice. Iako se u praksi zna desiti da neki pacijent, lažnim prikazivanjem uzroka svojih psihijatrijskih tegoba može navesti na pogrešnu dijagnozu i zaključak, za konkretan slučaj vještakovo duboko uvjerenje je da je tužiteljica zaista duboko pogođena, povrijeđena, razočarana i uvrijeđena ponašanjem pretpostavljenog na radnom mjestu. Naravno, pri tom se treba uzeti u obzir i osobina ličnosti koju ima svaka osoba, činjenica da svi isto ne reaguju, ali isti tako ta činjenica treba biti i poznata i nadležnom, odnosno pretpostavljenom, što također utiče na njegov način komunikacije, tako da pretpostavljena osoba kada vidi da duboko povrijeđuje osobu kojoj je nadređena, da to pogoršava njeno psihičko stanje, da ona to shvata kao verbalno zlostavljanje i ponižavanje, treba promijeniti svoju retoriku. Vještak također smatra da bi, na temelju činjenica iz sudskog spisa i izjave tužiteljice, većina ljudi to doživjela na sličan način kao i tužiteljica, te smatra da nadređeni treba biti pažljiviji u komunikaciji nego podređeni.

Ovakav nalaz i mišljenje vještaka sud je u cjelosti prihvatio kao stručan i objektivan, cijeneći da je sačinjen na temelju raspoložive medicinske dokumentacije tužiteljice, neposrednog pregleda tužiteljice, imajući u vidu i pojašnjenje vještaka dano na glavnoj raspravi, a isti od strane tuženog nije ni na kakav način doveden u sumnju.

U ponovnom postupku je provedeno financijsko vještačenje po vještaku Aidi Hakalović iz Konjica, na okolnost utvrđivanja razlike, odnosno gubitka plaće tužiteljice prouzročene spriječenosti za rad kao posljedice mobinga i diskriminacije nakon okončanog prethodnog postupka.

Vještak je sačinila nalaz od dana 11.01.2024.godine u kojemu je na temelju dokumentacije u spisu utvrdila ukupan iznos plaće koji bi tužiteljica primila za redovan rad u razdoblju od 01.02.2023.-

23.05.2023.godine u iznosu od 6.432,77KM, kao i obračun toplog obroka u istom razdoblju u iznosu od 918,18 KM.

Vještak u pojašnjenju nalaza na glavnoj raspravi izjavi da joj je rješenjem o vještačenju naloženo da uvidom u dokumentaciju u spisu izradi nalaz i mišljenje na okolnosti razlike odnosno gubitka plaće tužiteljice prouzročene uslijed spriječenosti u rad. Uvidom u spis je utvrđeno da se nalaz ne može dati na ove okolnosti bez uvida u računovodstvene podatke od poslodavca tužiteljice, pa je vještak dostavila nalaz samo na temelju podataka u spisu u kojemu je postojala platna lista tužiteljice iz ranijeg razdoblja, pa je vještak primjenom metodologije iz iste utvrdila koliku plaću bi tužiteljica primila da je obavljala redovan rad. Da bi vještak znala koliko je bilo umanjene plaće tužiteljice trebala je imati na uvid i obračunske liste tužiteljice za razdoblje od 01.02. do 23.05.2023. godine jer internim aktom svaki poslodavac ima pravo da odluči o umanjenju plaće za vrijeme spriječenosti za rad. Procent umanjenja plaće od 80%, koji tretira Zakon o zdravstvenom osiguranju se odnosi na naknadu plaće na teret Zavoda, zdravstvenog osiguranja dok poslodavac ima pravo izvršiti uplatu razlike do 100% plaće. Razlog dostavljanja ovakvog nalaza je nemogućnost da na drugačiji način izvrši traženi obračun, te u cijelosti ostajem kod svog nalaza.

Vještak nadalje navodi nalazi da je primjenom procenta od 20% na utvrđeni iznos plaće tužiteljice prikazan u nalazu vještaka moguće utvrditi razliku plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad tužiteljice ukoliko je internim aktom poslodavca određeno da je smanjenje osnovne plaće u procentu od 20% za vrijeme spriječenosti za rad. Međutim to u nalazu nije urađeno iz razloga što je vještak postupala po rješenju suda, a to je uvidom u dokumentaciju u predmetnom spisu. Vještak je na ročištu izračunala procent umanjenja (20%) utvrđene plaće iz nalaza koji iznosi 1.286,55 KM. Prilikom izračuna razlike plaće nije imala uvid u Pravilnik niti i druge akte poslodavca, a niti iz dokumentacije u spisu nije mogla utvrditi koliko je tužiteljici za razdoblje od 01.02. do 23.05.2023. godine iznosila mjesečna plaća.

Nalaz i mišljenje vještaka, sud u cijelosti prihvata kao stručan i urađen u skladu sa pravilima nauke i struke, te mu kao takvom poklanja punu vjeru, nasuprot navodima tužiteljice da vještak nije odgovorio zadatku suda..

Saslušana u svojstvu parnične stranke u prerthodnom i ponovnom postupku **tužiteljica E. F.** izjavi da je u JKP „Standard“ uposlena od 01.10. 2014. godine na poslovima referenta za radne odnose, a 2018. godine raspoređena na mjesto rukovoditelja Službe općih i pravnih poslova, ne radi prekovremeno niti radi poslove izvan okvira i opisa radnog mjesta, ima redovitu plaću i sve dodatke na plaću, da je u vrijeme mandata bivšeg direktora E. T. u radnom vremenu radila je samo poslove kurira i higijeničara, dostavljala račune dva dana u mjesecu i dobivala naknadu što je bilo pokriveno odlukom, da je direktor JKP Standarda prije dolaska M. S. bio E. T., sve do 02 / 2019. godine, da su od njenog uposlenja do promjene direktora odnosi s bivšim direktorom, kolegama i ostalim uposlenicima bili izuzetno korektni, kolegijalni, posao se određivao, a i sam prvotuženi je tada bio uposlen i znao je da je to tako bilo, međutim, njegovim dolaskom na funkciju direktora sve se primijenilo u negativnom smislu, na način da su se međuljudski odnosi izmijenili na način da joj se često obraćao sa omalovažavanjem, povišenim tonovima, par puta je istjerao iz ureda, sa sastanka, a jednom prilikom je zabranio njezinu nazočnost sastancima rukovoditelja svih službi, vikao, prijetio, jedino njoj (od 74 uposlenika) zabranio ulazak u njegov ured bez prethodne najave, jedino njoj uputio pismeno upozorenje, iako su svi rukovoditelji bili upozoreni itd. 2017. godine dok je funkciju direktora društva obavljao prethodni direktor E. T., raspisan je natječaj za izbor i imenovanje direktora u društvu, a tajnik društva je nakon objavljivanja javnog natječaja otišao na bolovanje, pa je obavljala poslove kao zamjena tajnika i kao jedini pravnik u društvu. Na taj natječaj su stigle 4 prijave, prijava tuženog M. S., prijava tadašnjeg direktora E. T. i još dvije. Kako je bila procedura da izbor imenovanja vrši Nadzorni odbor uz prethodnu suglasnost načelnika, na sjednici Nadzornog odbora je nazočila prilikom otvaranja prijava, kojom prilikom je jedan od članova Nadzornog odbora bio daidža tuženog (brat njegove majke), pa je prilikom otvaranja prijava konstatirano je da prvotuženi nije dostavio dva uvjerenja koja su tražena javnim natječajem, a za koje se evidencija vodi na Općinskom sudu u Mostaru. Članovi Nadzornog odbora A. B. i daidža tuženog Š. H. su

insistirali da se prijava S. M. ocijeni kao potpuna, međutim, tom prilikom je ukazala na nezakonitost takvog postupka, iz kojeg razloga je takva prijava ipak ocijenjena kao nepotpuna. Smatra da je to bio moment kada ju je tuženi fokusirao kao osobu kojoj se treba osvetiti, kako pretpostavlja, budući je inzistirala da se posao obavi zakonito. Tada je za direktora izabran E. T., jer je to jedini kandidat koji je ispunjavao uvjete natječaja. Nakon što je bivši direktor E. T. podnio ostavku 2019. godine, za v.d. direktora imenovan je S. M., koji je potom brzo raspisao natječaj za prijem u radni odnos za više radnih mjesta, između ostalog i za referenta za radne odnose i naložio joj da pripremi tekst javnog natječaja. Za članove komisije za prijem u radni odnos direktor je imenovao članove E. H., Dž. K. i S. A., a ona je imenovana kao tajnik komisije, budući je uredbom propisano da tajnik može biti samo osoba koja obavlja pravne poslove u društvu. Prvi sastanak komisije je trebao da bude održan nakon zatvaranja natječaja, međutim direktor je članove komisije pozvao u svoj ured i započeo sastanak bez nje, iako je s rokovnikom krenula na sastanak (kako je propisano), direktor joj je rekao da izađe iz ureda, da je to sastanak na kojem treba da se izabere predsjednik komisije i da njezina nazočnost na istom nije potrebna, pa ga je povodom toga upozorila da na sastanku ne smije nazočiti direktor, koji joj je potom naložio da izađe i ostao na sastanku sa ostalim članovima komisije. Vrlo brzo je ovaj natječaj za radni odnos postao predmet inspekcijskog nadzora, direktor je i dalje govorio da nije potrebna njezina nazočnost tom inspekcijskom nadzoru već je pozvao odvjetnika Vedrana Gredu. Prethodno je upozoravala direktora na propuste i nezakonitosti, a inspektorica je prilikom vršenja nadzora svojim rješenjem, a kasnije i Informacijom koju je dostavila Nadzornom odboru Društva utvrdila da su sve nezakonitosti na koje ja ukazivala direktoru osnovane. Nakon što ju je pitala zašto nije nazočila prvom sastanku Komisije, što je bila njezina obveza, rekla je da je odstranjena i da je povodom toga sačinila službenu zabilješku po nalogu inspekcije i istu im i dostavila. Sutradan ju je direktor vidno uznemiren pozvao u ured prijeteci, tražeći tu službenu zabilješku, koju mu nije dostavila, a isti je tom prilikom toliko galamio da je u jednom momentu pomislila da će je udariti. Nakon toga pozvao je tajnicu E. H. i rekao da ona napiše službenu zabilješku Inspekciji rada u kojoj će navesti da tužiteljčina službena zabilješka nije validna. Vrlo brzo nakon toga je jedna od kandidatkinja prijavljenih na navedeni natječaj podnijela tužbu iz razloga što je direktor donio odluku za prijem u radni odnos na mjesto referenta za pravne odnose J. K. Javnim natječajem je kao uvjet traženo školska sprema - VSS i godina radnog iskustva, a kandidat K. je dostavio potvrdu o radnom iskustvu prije sticanja visoke stručne spreme, znači u vrijeme kada je stekao VSS i nakon toga nije radio ni dan, na što je ukazivala tužiteljica kao tajnik komisije, a i drugi član komisije Dž. K. Nakon održanog pripremnog ročišta po toj tužbi direktor je na sastanku fokusirajući se na tužiteljicu, obraćajući se svima optužujućim tonom, zatražio da svi dostave objašnjenje kako su dokumenti iz Društva dospjeli u ruke odvjetnika tadašnje tužiteljice, na što je tužiteljica odgovorila da nije ona dostavila te dokumente, niti bi ugrozila svoje radno mjesto i profesionalni način obavljanja poslova, na što joj je direktor pred svim kolegama nakon prijema njezinog pismenog odgovora rekao da laže, te da će joj odgovoriti pismenim putem, da bi potom na prvom sastanku rukovoditelja službi, nakon što je ušla na vrata rekao pred svim kolegama, da izađe, da njezina nazočnost na sastancima više nije potrebna. Neslaganja s direktorom su kulminirala, kada je radnica iz njezine službe E. B. dana, 24.04.2022. godine, (nedjelja) bila zadužena da čisti urede Uprave nakon krečenja, a drugi radnik je bio zadužen da kreči taj isti dan. Međutim, u evidenciji o nazočnosti na radu te djelatnice, koja osnov za obračun na plaću E. B. direktor je iskrižao rad nedjeljom i pored toga se potpisao, nakon čega je otišla do direktora da provjeri razlog takvog postupanja, budući je djelatnica radila nedjeljom, na što joj je direktor odgovorio da on ima pravo da preraspodijeli radno vrijeme kako hoće, a da je ta djelatnica dobila slobodan dan u idućem tjednu. Uvidjevši da je direktor pobrkao pojmove preraspodjele radnog vremena sa radom na dan tjednog odmora, obrazložila mu je to i upoznala ga s tim da kada uposlenik radi na dan tjednog odmora po Zakonu o radu isti ima pravo na slobodan dan u narednih 15 dana, a po važećem Pravilniku o radu JKP „Standard“ za rad na dan tjednog odmora, takav uposlenik ima pravo na uvećanu satnicu za 15%, pa je upitala direktora da li je iskrižao rad na dan tjednog odmora uposleniku koji je krečio taj isti dan, na što je direktor rekao da nije, počeo da viče, urla, koristi vulgarne riječi, na što mu je skrenula pozornost da se radi o diskriminaciji. Potom je direktor pozvao E. Z. da ga pita da li on piše rad nedjeljom za svoje radnike vozače, kojeg direktor izuzetno cijeni, na što je ovaj odgovorio da ne piše, što ju je iznenadilo, pa je upitala direktora ako ih već toliko cijeni zašto im uskraćuje ono

što im pripada, na što joj je direktor rekao da izađe, da je on direktor i da će biti kako on kaže. Kad je izlazila iz ureda malo su se jače zalupila vrata, zbog propuha i otvorenog prozora nasuprot ureda, direktor je uletio u njezin ured i rekao: "još jednom da se ovo desi zvaćemo policiju". Sutradan je trebala do direktora da ga upita za jedan ovršni postupak, međutim, tajnica direktora je vratila i rekla joj da od tog dana ne može ući kod direktora bez prethodne najava. Nakon što je upitala da li to važi samo za nju, tajnica je rekla da jeste. Idući tjedan je dobila pismeno upozorenje pred otkaz, u kojemu je direktor u potpunosti zamijenio teze i optužio nju da ja govorila neprimjereno, povišenim tonom, optužila njega i ostale, što nije točno. Što se tiče načina utuživanja dugova pojašnjava da ekonomska služba kroz svoj program šalje opomene korisnicima usluga, evidentira tko se nije odazvao opomenama te dostavlja knjigovodstvene kartice tih korisnika u pravnu službu, u kojoj proceduri tužiteljica te kartice nosi kod direktora na odobravanje, a direktor ih razvrsta prema imenu prezimenu, odluči tko će biti tužen, da li će to raditi ona ili odvjetnik. Nije joj poznato zašto direktor neke dužnike ne želi tužiti, pa je tako ostao neutužen privredni subjekt, za kojeg je direktor predaju tužbe odgađao 3 godine, pa je na otpust duga od 10.000,00 KM utuženo 1.400,00 KM. U suradnji sa rukovoditeljem ekonomsko-komercijalne službe A. J. uradile su jedan u nizu prijedloga za utuživanje dužnika koji su ostali zanemareni od strane direktora, koji im nije dao odobrenje za utuženje, pa je nedavno predala prijedlog za dužnika suprugu sadašnjeg predsjednika Nadzornog odbora B. Z., koja je vlasnica Impress Centar i duguje iznos za 12 računa, ali od direktora nije dobila odobrenje za utuženje tog korisnika usluga. Smatra smiješnim optužbe tuženog da je do sukoba s njim došlo zbog toga što joj je on ukinuo dodatak na plaću, budući je dodatke na plaću primala za poslove koje je obavljala dodatno, za koje dodatke postoji odluka tadašnjeg direktora, a radilo se o zakonitim i opravdanim dodacima. Prije podnošenja ove tužbe, na sastanku rukovoditelja službi dana 15.03.2022. godine direktor je upozorio sve rukovoditelje službe na obvezu dostavljanja pismenih izvještaja i rekao da je za nju i rukovoditelja ekonomsko-komercijalne službe A. J. pripremio pismeno upozorenje pred otkaz zbog nedostavljanja istih. Radila je konstantno do 28.06.2022. godine, nakon čega je otišla na odmor. Prvi radni dan nakon povratak sa godišnjeg odmora dana 20.07.2022. godine direktor joj je uručio nov pismeno upozorenje pred otkaz zbog nedostavljanja tjednih izvještaja datirano 18.05.2022. godine, antidatirano nezakonito iz razloga što je već tada zatražila zaštitu Ombudsmena za ljudska prava, a zakonom o Ombudsmenu je izričito zabranjeno vršenje bilo kakve diskriminacije, nejednako ponašanja. U isto vrijeme je pokrenut zahtjev za zaštitu prava Nadzornom odboru Društva zbog diskriminirajućeg ponašanja, od strane direktora. Nakon podnošenja ove tužbe direktor nastavlja svoje diskriminirajuće postupanje, prije svega zatražio je da se svi izjasne tko je dostavio podatke o odlukama koje je odvjetnik Esad Fejzagić zatražio na pripremnom ročištu, vršeći pritisak na nju i njezine svjedoke, zatim je naložio iseljenje njezinog radnog kolege J. K. iz zajedničkog ureda uz nalog da se u novi K. ured prenesu personalne mape, nakon čega sjedi u uredu s kolegicom I. P. unazad 15 dana, te da se pripremi odluka po kojoj je dozvoljen pristup personalnim mapama njoj kao rukovoditelju Službe pravnih poslova samo uz nazočnost i nadzor J. K., te naložio da ona osobno pripremi odluku po kojoj će biti u obvezi jedan dan u tjednu izlaziti sa inkasantima po selima radi kontrole i praćenja njihovog rada i nuđenja zaključivanja ugovora s korisnicima usluga. Ova situacija na poslu se odrazila na njeno psihičko i fizičko zdravlje, u obitelji i širem okruženju nema nikakvih problema, a nakon prijema drugog pismenog upozorenja na poslu (dana 20.07.2022. godine) završila je u hitnoj službi, sa tlakom 200/80, srčani pulsom od 131, nakon čega je primila injekciju dijazepamima. Sutradan se javila kod obiteljskog liječnika budući je bila još uvijek jako uznemirena, pa su je poslali u ambulantu i kod psihijatra. U cilju razrješenja situacije s direktorom putem odvjetnika je nakon prvog upozorenja pred otkaz podnijela prijavu Nadzornom odboru protiv direktora zbog diskriminacije u kojoj je traženo da Nadzorni odbor ishodi da direktor povuče pismeno upozorenje, a podnijela je prijavu i Ombudsmenu. Nakon drugog upozorenja od direktora dopunila je prijavu Nadzornom odboru, a već tada je njezin punomoćnik tražio naknadu plaće zbog bolovanja na koje je bila primorana otići zbog direktorovog ponašanja, te naknadu nematerijalne štete zbog narušenog psiho-fizičkog zdravlja. Na sjednici Nadzornog odbora direktor je povodom njezine prijave rekao da će povući samo drugo upozorenje, na što nije pristala, pravni zastupnik tuženih Vedran Greda je predložio da direktor povuče oba upozorenje i naknadi tužiteljici materijalnu štetu, a traži da tužiteljica odustane od nematerijalne štete, na što je pristala i uputila 2 dopisa o tome Nadzornom odboru i direktoru,

međutim od toga nije bilo ništa. Nakon toga je došla preporuka Ombudsmena, po kojoj je direktor dužan da održi sastanak sa tužiteljicom te da pronađu uzrok neslaganja, na tom sastanku je bio nazočan i J. K., J. kao novoimenovani predsjednik komisije za provođenje etičkog kodeksa, kojom prilikom je direktor još jednom rekao da je on voljan povući drugo pismeno upozorenje, a da je prvi prijedlog nudio punomoćnik, a ne on. Iz iskaza tužiteljice proizilazi da Društvo organizira sistematske preglede, da je zadnji bio početkom 2021. godine, na kojemu je ocjenjena kao radno sposobna, a nakon 2019. godine je bila na sistematskom pregledu kod doktora specijalista neuropsihijatra i psihologa, da je neuropsihijatra posjećivala iz razloga što imam strašnih problema sa kičmom nakon prometne nezgode iz kojeg razloga je nakon više nalaza poslana da magnet gornjeg i donjeg dijela kičme, a zbog obiteljske anamneze na magnetnu angiografiju. Bolovanje je koristila kada nije bila u stanju doći na posao. Smatra da imam pravo dio plaće koji joj je umanjen zbog korištenja bolovanja, zato što je bolovanje prouzročeno diskriminatornim ponašanjem direktora, a razlika je izračunata prema obračunu platnih lista na neto iznos, pa bi zaključivanjem izvansudskog poravnanja društvo moglo izmiriti te troškove. Nakon dolaska S. M. na poziciju direktora u Društvu se povećao broj pokrenutih obvrha i podnesenih tužbi zbog neplaćanja komunalnih usluga jer su tada radila dva uposlenika na pravnim poslovima, ona i J. K., a do 2020. godine ja bila jedini pravnik u društvu, a radila je poslove koji su u opisu 3 radna mjesta. U mandatu direktora S. M., S. nije joj nikada odlukom umanjena plaća. Prije dolaska na funkciju direktora M. u projektu Transparency Internacional ponuđeno je Društvu da uradi plan integriteta, budući da se radilo o kompleksnom projektu, bivši direktor E. T., imajući u vidu da takav projekat košta mnogo više, dok traje projekat (6 mjeseci) dodijelio je dodatak na plaću od 10 % njoj i drugim sudionicima projekta. Dolaskom prvotuzenog na funkciju direktora, isti je ukinuo dodatke rekavši da to završe ako hoće, što su uposlenici angažirani na projektu odbili, jer se na isti mora potpisati direktor, pa su nakon toga direktora posjetili predstavnici Transparency Internacional-a i obrazložili važnost projekta koji je do tada rađen, nakon čega je direktor promijenio mišljenje i dozvolio da se isplati stimulacija za izradu projekta koji je odrađen uglavnom kod kuće. 03/2022. godine direktor joj je dao dodatak na plaću od 5% za poslove iseljavanja arhive koja se tu nalazi preko 20 godina. Zajedno sa kurirom higijeničarom i rukovoditeljem ekonomske službe, iako je arhiva u domenu rukovoditeljice protokola, isplaćena je za poslove teških, prašnjavih 20 godina starih registratora, koji su nošeni u podrum, što je trajalo mjesec i pol dana. Iako joj je mobingom, diskriminacijom i ponižavanjem teško narušeno zdravlje, željela je iskoristiti sva pravna sredstva za zaštitu svojih prava, a ne dati otkaz jer je cilj direktora da ona da otkaz kako bi tuženi mogao raditi nezakonito. Trenutno je na bolovanju zbog stresa prouzročenog ovim postupkom i preporuke psihijatra da budem na bolovanju dok se isti ne završi. Psihijatrica joj je pojačala- uduplala dozu antidepresiva i preporučila da pije još jedan antidepresiv navečer da bih mogla nazočiti ročištu u ovom postupku.

Nadalje ističe da nikada ranije direktor (tuženik) nije postupao prema bilo kojem radniku na isti način kao prema njoj, odnosno nije ni od koga tražio kontrolu drugostupanjske liječničke komisije privremene spriječenosti za rad, izuzev za nju, iako u Društvu rade uposlenici koji su na bolovanju duže nego što je ona bila. Napominje da joj je kontrolom drugostupanjske liječničke Komisije, ista produžila bolovanje za narednih 22 dana. Nijedan šef pravne službe izuzev nje nije dobivao od tuženog zadatak da zajedno s inkasantom i službenikom pravne službe, kao treća osoba ide na seoska područja općine Konjic radi zaključenja ugovora o pružanju komunalnih usluga, koji zadatak je bez pogovora izvršila, kao i sve druge poslove koje nalaže direktor (tuženi), s tim da je tuženik također naložio da iz ekonomske službe uz inkasante po gradskom području, prvi tjedan 12/2023 godine (5 radnih dana) idu uposlenici te nude zaključenje Ugovora fizičkim osobama-korisnicima usluga. Navedene poslove je radila cijeli 12 mjesec 2023.godine, s tim što je z njezine službe uz inkasanta već išao jedan uposlenik, a nju je tuženik poslao kao treću osobu, bez ikakve potrebe, dok šef računovodstva nije izlazio na teren uz svoje uposlenike kao treća osoba. Kako su svi radnici koji su u 12/2023.godine izlazili na teren uz inkasante bili njezini svjedoci u ovom postupku, smatra da ih na taj način tuženi kažnjava za svjedočenje. Većina ugovora o komunalnim uslugama

koji su zaključeni u 12/2023.godine je zaključena s starijim korisnicima komunalnih usluga-fizičkim osobama, odnosno korisnicima koji su koristili i plaćali komunalne usluge prije stupanja na snagu Zakona o komunalnoj djelatnosti, a zakonom je propisana obveza zaključenja ugovora samo s novim

korisnicima. Predlagala je tuženom da se šalju ugovori korisnicima usluga, poštom ili putem inkasanta, što je bila praksa drugih komunalnih poduzeća i Elektroprivrede, na koji način bi se postigla ista svrha. Potpisala je i upoznata sa sadržajem Ugovor o radu s društvom JKP „Standard“ od 19.04.2023. godine. Poznato joj je da je istim ugovorom (točka 4.) predviđeno da će radnik obavljati poslove po potrebi u i izvan sjedišta društva u okviru radnog mjesta i djelatnosti poslodavca, a smatra da je opće poznato da su poslovi koje po Ugovoru treba da obavlja u okviru njenog radnog mjesta i stručne spreme koju posjeduje, jer bi u suprotnom poslodavac mogao naložiti da u okviru djelatnosti koju poslodavac obavlja, ona obavlja poslove kopanja raka i istresanja kanti. Nije u opisu njenog radnog mjesta da kao zaposlenik pravne službe potpisujete ugovore sa korisnicima usluga poduzeća "Standard" d.o.o.Konjic, tako da pravna služba Društva priprema ugovore o pružanju komunalnim uslugama sa korisnicima istih, a potpisivanje istih Ugovora na terenu se vrši od 2021.godine na usmeni nalog tuženog. U početku procent zaključenja takvih ugovora nije bio zadovoljavajući iz razloga što inkasanti na terenu nisu dostavljali ažurno ugovore na potpis niti ih ostavljali u poštanske sandučice. Međutim, u 11/2023. godine tuženi je gostovao na Radiju Konjic i obrazložio građanima obvezu potpisivanja takvih ugovora, tako da su se građani i sami počeli javljati bez obzira na izlaske djelatnikana teren, te su uglavnom potpisani ugovori sa starim korisnicima. Na teren izlazi od 11/2023.godine, dva puta tjedno, po 4 sata. Smatra da je njezin poslodavac tada imao zadovoljavajući broj potpisanih ugovora, iz razloga što su zadržavali svakog korisnika i nudili ugovore, a mišljenja je da bi se to isto postiglo i da je naloženo da se to radi od strane inkasanta. Prilikom izlaska na teren imala je na raspolaganju vozilo, koje je bilo u jako lošem stanju, pa se plašila jer su mu se čule kočnice, o čemu je izvijestila inženjera prometa. Većinu terena je išla pješice preko blata, jer bi auto parkirali na početku sela, a s njom su na terenu bili kurir-higijeničar i inkasant. Kod nuđenja ugovora s korisnicima usluga nije potrebno stručno zvanje pravnika.

Saslušan u svojstvu tuženog u prethodnom i ponovnom postupku **zakonski zastupnik tuženog S. M.** izjavi da je uposlen u JKP „standard“ Konjic od 2000. godine, uglavnom na rukovodnim poslovima od poslovođe, rukovoditelja službe, do direktora društva. V.d. direktor društva je od 04/2019. godine. Nakon što je na to mjesto tadašnji direktor podnio ostavku, od strane Nadzornog odbora je imenovan za vršitelja dužnosti direktora društva u 09/2019. godine. Ni sa kim u društvu, pa tako ni sa tužiteljicom nije u zavadi, niti je ikada bio u nekom konfliktu sa tužiteljicom, ni na koji način nije imao namjeru da tužiteljicu dovodi u neku situaciju koja bi mogla da se deklarira kao mobing ili diskriminacija. Imao je isti stav prema svim uposlenicima u društvu a to je da uposlenici treba da rade svoj posao iz domena svog radnog mjesta, da izvršavaju sve pred njih stavljenе poslove i zadatke koji su u skladu sa zakonom i koji su vezani za dobre rezultate poslovanja društva. U 23 godine staža kod tuženog bilo je 100 uposlenika kojima je bio nadređen. Njegov odnos sa tužiteljicom se uvijek zasnivao samo kao odnos direktor društva i prema njoj se odnosio isključivo kao direktor društva. Tužiteljici se redovito isplaćuje plaća i dodaci na plaću propisani zakonom, a za vrijeme njegovog mandata tužiteljica je imala stimulacije plaće. Nije bilo konflikta s tužiteljicom. Naime u komunikaciji s tužiteljicom koju su vodili u njegovom uredu povodom stavljanja prekovremenih sati u obračun radnih sati (šiht lista) uposlenici B. E. od strane tužiteljice, iako je bilo dogovoreno da se toj uposlenici osigura neki drugi dan tjednog odmora umjesto nedjelje koju je uposlenica radila, tužiteljica je odreagirala i rekla da nije u pravu, na što je odgovorio da je tako dogovoreno, te da se i drugim uposlenicima u društvu se na isti način daju dani tjednog odmora, jer nigdje u zakonu i pravilnicima Društva ne stoji da je nedjelja isključivo dan tjednog odmora, te da radnici koji rade na poslovima u službi javne higijene dobivaju za dane odmora četvrtak i petak u narednom tjednu. U svezi s tim pozvao je rukovoditelja službe E. Z. i pitao da li je to takav slučaj u Društvu, što je isti potvrdio. Tužiteljica se tada vidno uznemirila, vjerojatno ne podnoseći autoritet direktora, rekla da to nije tako, na što je on odgovorio da jeste, nakon čega je tužiteljica vidno uznemirena napustila ured i prilikom izlaska iz ureda snažno zalupila vratima i prokomentarirala da će pozvati policiju. Na navode tužiteljice da je propuh zalupio vrata izjavi da nije bio propuh već je tužiteljica lupila vratima. Potom je otišao do tužiteljčinog ureda gdje su sjedili tužiteljica i J. K. rekavši joj "ako još jednom ovako izađeš iz moje kancelarije i na ovakav način zalupiš vratima ja ću pozvati policiju".U tom momentu su u uredima bili rukovoditelj službe E. Z., poslovođa S. A.,

poslovođa A.Š., E. H. i svi su mogli da čuju kompletnu konverzaciju između njih dvoje. Doalskom na funkciju direktora, odnosno, v.d. direktora, saznao je da društvo u jako teškoj financijskoj situaciji, da bilježi ogromna potraživanja za nenaplaćene usluge, iz prvog revizorskog izvještaja se vidi da su to potraživanja preko 620.000,00 KM, nailazi na dosta nedonesenih zakonskih akata u društvu, saznaje za dosta propusta koje prethodno rukovodstvo društva propustilo da uradi. Prilikom obračuna prve plaće na mjestu v.d. direktora, dolazi do saznanja o jako puno donesenih odluka o dodacima na plaću i slično. Uvidom u te odluke vidio je da su to odluke koje su uglavnom donošene nezakonito, koje nemaju veze sa radnim mjestima uposlenika na kojima su bili, da su rukovoditelji službi radili dosta poslova koje nisu iz domena njihovih radnih mjesta, da su svi ti poslovi rađeni u radno vrijeme i da su za sve te poslove bili jako dobro nagređeni, stimulirani od strane bivšeg direktora E. T., pa je obavio konzultacije s OD "Greda" koji su prije njegovog dolaska na mjesto v.d. direktora imali ugovor o angžiranju za društvo, radi davanja stručnog mišljenja povodom donošenja navedenih odluka. Obzirom da su rukovoditelji službi visoko obrazovane osobe, a rade poslove higijeničara, kurira, daktilografa i slične poslove, sve takve odluke stavlja izvan snage, a od rukovoditelja službe pravnih i općih poslova i rukovoditelja ekonomsko-komercijalnih poslova uviđa nezadovoljstvo ukidanjem odluka. Ukinuo je i odluku za izradu plana integriteta, inzistirao na sastanku s predstavnicima Transparency Internacional da mu pojašne cilj i svrhu tog projekta, pa je nakon sastanka i dobivenog pojašnjenja, iako su uposlenice u radno vrijeme bile angažirane na ovoj izradi strategije imale seminare u radnom vremenu, smatrao da je taj dokument bitan i donio odluku da se isplati po ovoj već donesenoj odluci uposlenicima ranije određeni iznos. Tužiteljici je isplaćen dodatak na plaću od 5% gdje je imala na raspolaganju više uposlenika iz službe javne higijene na pomoći oko prenošenja arhive, a njezin zadatak je bio da kaže šta je to što treba da ide u arhivu, šta su zakonski propisi, a nikako ono što je ona navela u svom iskazu, za što je također nagrađena stimulacijom na plaću. Tužiteljica vrlo često nije mogla odgovoriti na njegove zahtjeve da uredi redovne poslove, smatrala isto mobingom navodeći da će sa svojim odvjetnikom doći na sastanke, o čemu postoje zapisnici. Tužiteljica je smatrala redovne zadatke vrstom mobinga, tako da da je u svom izvještaju navela da je nekih 20tak predmeta radila u prošlom razdoblju, koji broj se njegovim dolaskom na mjesto direktora povećao na 200 što je smatrala mobingom. Na kolegiju direktora nikad nije došlo do nesuglasica između njega i tužiteljice, jer često na sastanke kolegija direktora pozove rukovoditelje službi i pojedinih odjela iz službe javne higijene, na te sastanke ne zove uvijek iste osobe, nego vezano za aktuelnu problematiku odnosno za poslove i zadatke koji su u tom vremenu vezani za te poslove, pa navode tužiteljice da ju je istjerao s nekog od sastanaka osporava i odbacuje, tvrdeći da joj je na kulturni način rekao da njezina nazočnost na tom sastanku nije potrebna. Na jednom od sastanaka na kojemu je nazočila i tužiteljica zatražio je pojašnjenje zašto rukovoditelj ekonomsko-komercijalne službe i tužiteljica ne dostavljaju mjesečne izvještaje i planove rada. Pored više opomena, rekao je tužiteljici kao rukovoditelju službe da je napisao i protokolirao pismena upozorenja za lakšu povredu radne discipline zbog nedostavljanja istih. Nakon toga je rukovoditelj ekonomske službe A. J. izvadila iz svog rokovnika sve pometnute izvještaje i dostavila ih osobno, s obrazloženjem da ih je već sačinila ali obzirom da u posljednje vrijeme nisu održavani sastanci nije ih dostavila, dok je tužiteljica izjavila da nema tih izvještaja iz kojeg razloga je tužiteljici dostavio pismeno upozorenje, dok je pismeno upozorenje koje je napisano rukovoditelju ekonomsko-komercijalne službe stavio izvan snage. Problem sa tužiteljicom u pogledu rada i obaveza u društvu bio je predmet rasprave na dvije sjednici Nadzornog odbora društva kao organa koji kontrolira rad društva i direktora društva. Na prvoj sjednici Nadzornog odbora, zatraženo je da se iznađe rješenje da se pomenuti spor riješi mirnim putem, pa je Nadzornom odboru predočio sve potrebne dokumente, navodeći da ne traži ništa od tužiteljice što ne traži od ostalih 76 uposlenika u društvu, dakle samo rad iz domena i opisa radnog mjesta, u interesu društva, pa je Nadzorni odbor dao preporuku da se pozove tužiteljica na tu sjednicu, da on kao direktor društva sagleda cjelokupnu situaciju i da se spor riješi mirnim putem. Na narednu sjednicu Nadzornog odbora pozvana je tužiteljica, koja je došla u pratnji svog punomoćnika Esada Fejzagić, odvjetnika i na samom početku te sjednice, prilikom ulaska, odvjetnik je izvadio pismeni dokument s ponudom o izvansudskom rješavanju navedenog spora i da ukoliko se uđe u sudski spor vrijednost spora će biti 5.000,00 KM i više, sugerirajući na prihvatu takve ponude. Predsjednik Nadzornog odbora je pokušao naći način da se spor riješi mirnim putem, da se vidi da li je to moguće provesti, da li za takvu ponudu postoje

zakonska uporišta, na što je odvjetnik Fejzagić odgovorio da će oni nakon izvjesnog vremena dostaviti novi pismeni zahtjev, ovisno od zaključka Nadzornog odbora. Nadzorni odbor je nakon toga donio pismeni zaključak i dostavio tužiteljici i odvjetniku u kojemu stoji da tužiteljica proba riješiti spor mirnim putem, nakon čega je odvjetnik Fejzagić dostavio dopis u kojem smanjuje iznos potraživanja na ime materijalne štete na nekih 778,00 KM sa zahtjevom da se povuku obje pismene prijave i pa neće ići u sudski spor. Prokomentirao je za sebe da gospodin Fejzagić ima akcijske cijene, to mu je bilo jako neozbiljno, te prokomentirao da u slučaju isplate makar tih 700,00 KM ne bi bilo nikakvog mobinga, niti diskriminacije, kao što nije ni bilo. Nakon što je dobio preporuku od ureda Ombudsmena za ljudska prava, prosljedio ju je Nadzornom odboru na znanje. U preporuci je stajalo, da postoji manjak komunikacije između tužiteljice i direktora, da se što hitnije održi jedan sastanak tužiteljice i direktora kako bi se iznašao način za mirno rješavanja spomenutog spora. Po preporuci je postupio tako što je pozvao tužiteljicu i J. K., kao predsjednika komisije za provođenja etičkog kodeksa, da se pokušaju dogovoriti mirnim putem, predložio tužiteljici da povuče drugu pismenu opomenu za lakšu povredu radne obaveze na što tužiteljica nije pristala, tražeći naknadu i materijalne i nematerijalne štete te povlačenje obje pismene opomene. Napominje da su dva pismena upozorenja koje je imala tužiteljica mogla dovesti do otkaza ugovora o radu tužiteljice, jer u upozorenju stoji da ukoliko uposlenik učini prestup takav ili sličan da mu se može raskinuti ugovor o radu, odnosno dati otkaz, međutim nije iskoristio to zakonsko pravo kao direktor društva. Ta pismena upozorenja nisu sadržavala nikakav vid sankcije, služila su samo kao opomena. Drugu pismenu opomenu nije htio povući jer je smatrao da će na takav način naići na razumijevanje tužiteljice u vidu mirnog rješavanja spora, dok je već u kasnijoj proceduri, prvo pismeno upozorenje isteklo zbog proteka roka u kojem je vrijedilo i brisalo se iz dosjea. Poznato mu je da tužiteljica vrlo često koristi bolovanje, i danas je na bolovanju unazad tjedan dana, u većim vremenskim intervalima, vrlo često je svjesno koristila bolovanje do 42 dana da ne ide na komisiju, a uvidom u medicinsku dokumentaciju tužiteljice koja je dostavljena u spis, evidentno je da je u toj dokumentaciji 35 doznaka za korištenje bolovanja. Zbog čestih bolovanja tužiteljice, a kako je društvo opterećeno jako puno po predmetima koje tužiteljica treba da prati, podnosi tužbe, da iz domena njenog rada ima još dosta poslova, nakon ukazane prilike preko Zavoda za zapošljavanje morali su uposliti osobu, te na taj način dodatno opteretiti društvo. Iz tog razloga o uposlenik J. K. trpi "mobing" jer mora da radi i tužiteljicine poslove, poslove svog radnog mjesta, sve predmete koji su vezani rokovima, zbog čega imenovani nije mogao koristiti godišnji odmor jer je tužiteljica u vremenu kad je J. trebao da koristi godišnji odmor iskoristila pola godišnjeg odmora, pa je nakon toga otišla 42 dana na bolovanje, a J. je morao da radi sve poslove tužiteljice. Nije mu poznato da li je J. K. podnio i jednu tužbu za društvo u vremenu kad je tužiteljica bila na bolovanju. Tužiteljica je od strane direktora društva, više puta usmeno i pismeno opominjana za neizvršavanje radnih zadataka, za nepoštivanje osnovnih principa i načela uposlenika na radnom mjestu kao i kršenje etičkog kodeksa, nepoštivanja radnog vremena, vremena za pauze i sličnih neprimjerenih ponašanja, ne poštujući druge svoje kolege, direktora kao nadređenog, vrlo često prilikom sastanaka kolegija direktora, tužiteljica je sa podsmijehom i sa ismijavanjem i davanjem ružnih riječi i komentara istupala pred kolegama i pred direktorom društva. Nikada nije za takvo nešto istjerana ni sa jednog sastanka, nije vršena nikakva diskriminacija nego je samo upozorena. Obzirom da nije bila urađena nova sistematizacija radnih mjesta, da je već bio uposlen u društvu i po imenovanju za v.d. direktora za direktora društva, da ne bi opteretili društvo novim upošljavanjima, E. Z. je radio i svoje dosadašnje poslove i njegove poslove iz domena rukovoditelja službe, pa mu je za taj rad dao stimulaciju na plaću od 20%. Dolaskom na mjesto v.d. direktora nije postojala služba protokola, postojala je samo knjiga protokola koja je neredovno vođena, pa je u samom početku vidio da je to jedan veliki propust, tako da je uposlenicu koja je već bila u društvu E. H. zadužio za te poslove i dao joj određeni dodatak na plaću (20%) jer je radila mnogo složenije i kompleksnije poslove nego iz tadašnjeg domena njenog radnog mjesta. Obzirom da sistematizaciju radnih mjesta donosi Nadzorni odbor, kada se nova sistematizacija donijela, navedeni uposlenici su prešli na ta radna mjesta, dobili ono što im pripada za rad (8 mjeseci) a tada su ti dodaci na plaću i ukinuti. Nije točno da se samo E. mora najaviti kada dolazi kod direktora. Poznato mu je da je uposlenica F. i prije svih ovih dešavanja i sudskih epiloga i prije njegovog dolaska na funkciju direktora, jako često bila na bolovanju, pa je iz tog razloga od DZ Konjic

zatražena kompletna medicinska dokumentacija o razlozima i vrsti bolovanja tužiteljice iz koje se jasno i precizno vidi da je ista od samog dolaska u Društvo JKP „Standard“ često koristila bolovanja gdje su joj ustanovljeni ti zdravstveni problemi od 2015. ili 2016. godine pa nadalje. Dolaskom na mjesto direktora, iz tih razloga je i predložio promjenu sistematizacije radnih mjesta i uveo pomoćnika direktora za pravne poslove, kako Društvo ne bi došlo u probleme zbog čestih i učestalih korištenja bolovanja od strane tužiteljice. I za vrijeme trajanja ovog postupka tužiteljica je bila na bolovanju jedno veliko razdoblje, kada je pomoćnik direktora za pravne poslove obavljao sve poslove iz domena njezinog radnog mjesta. Svi ugovori potpisani s zaposlenicima društva Standard su tipski i za svakog uposlenika je čl. 4. predviđeno da će obavljati poslove u sjedištu poslodavca po potrebi i izvan sjedišta radnog mjesta i u okviru djelatnosti koje obavlja kod poslodavca.

Od 11/2023. godine se vrši rad na terenu radi potpisivanja Ugovora sa korisnicima usluga, jer je tada donio odluku da službenici ekonomsko-pravne i službenik pravne službe, (jedini u službi sa visokom šolskom spremom), naprave Plan obilaska korisnika po terenu iz razloga što je od 2021. do 2023. godine kada su inkasanti nudili ugovore na potpis zaključeno samo 9 takvih ugovora. Od kada idu zajedno u grupama na teren povećan je broj korisnika usluga na način da je od 11./ 2023. godine do danas potpisano oko 300 ugovora i ta aktivnost će se nastaviti na terenu. Prilikom odlaska na rad na teren uposlenici imaju osiguran prijevoz gdje je to potrebno. Uposlenik Dž. L. također izlazi na teren, iako ima SSS smatra ga najpućenijim za referat za zaključenju ugovora, jer on uposlenik koji direktno radi tom referatu.

Iz iskaza svjedoka **E. T.** datog u prethodnom postupku proizilazi da je obavljao funkciju direktora društva od 10. mjeseca 1997. godine do 04. mjeseca 2019. godine, da je tužiteljica dolazila na posao prikladno obučena, da mu nije poznato da li je S. M. na drugačiji način tretirao tužiteljicu u odnosu na druge uposlenike, sjedio je u istom uredu sa tužiteljicom, vrlo često je dolazila uznemirena, posebno je to bilo kada bio taj prijem kojom prilikom je rekla da joj direktor nije dozvolio da uđe u ured, te da je bio zadovoljan svim poslovima koje je tužiteljica obavljala u tom razdoblju, smatrajući da je ista izrasla je u vrlo stručnog pravnika. Nije bio svjedok da je itko iz Uprave Društva vršio mobing, diskriminaciju ili ponižavao tužiteljicu.

Iz iskaza svjedoka **H. M.** datog u prethodnom postupku proizilazi da je umirovljenik od 2018. godine, da je radio u Društvu Igman na poslovima pomoćnika direktora za pravne, kadrovske i opće poslove i da je bio član menadžmenta kompanije, da je dužnost predsjednika Nadzornog odbora obnašao od 06.03.2017. godine a da je razriješen dužnosti kompletan Nadzorni odbor društva JKP „Standard“ od strane Skupštine društva 29.04.2021. godine, s napomenom da je u 12. mjesecu 2020. godine podnio ostavku i na funkciju predsjednika i na funkciju člana Nadzornog odbora zbog opstrukcija Nadzornog odbora od strane direktora firme i tajnice Nadzornog odbora tog društva koja je kulminirala dana 21.12.2020. godine na način što je propisno sazvana 39. sjednica Nadzornog odbora na koju su došli članovi Nadzornog odbora i zatekli zatvoren ured u kojemu je trebala biti održana sjednica, nije bilo ostalih pozvanih članova, ni direktora niti njegove tajnice, a prisutni službenici su mu rekli da su prostoriju napustili prije 10 minuta. Iz njegovog iskaza proizilazi da je tužiteljica kao tajnik društva vršila funkciju tajnika do 37. sjednice Nadzornog odbora, do 16.07.2020. godine i da je za to vrijeme, prije svega zahvaljujući stručnom i korektnom radu tužiteljice, koliko toliko normalno funkcionirao Nadzorni odbor, da se suradnja tužiteljice i njega kao predsjednika Nadzornog odbora odvijala na najkorektniji mogući način, sva korespondencija, svi dogovori i razgovori vođeni su u uredu tužiteljice, koja je vrlo često od strane direktora društva u struci omalovažavana na način što bi na njene službene komentare, tumačenja, opis poslova, direktor društva reagirao na način da sumnja u to jer se on konsultirao sa drugim boljim pravnicima. Pred Općinskim sudom Konjic trenutno vodi spor protiv društva „Standard“ zbog nekorektnosti i neisplate pripadajućeg dijela naknade za vrijeme obavljanja dužnosti u Nadzornom odboru, a u razdoblju dok je obavljao funkciju predsjednika istog nije u pismenoj formi zaprimio prijavu od bilo kojeg uposlenika protiv direktora ili nekog drugog člana uprave zbog diskriminatornog odnosa ili mobinga prema tužiteljici. Suočavao se i svjedočio je vrlo nekorektnom odnosu prvotuženog prema tužiteljicu, koja je po njegovoj procjeni vrlo stručan i korektan pravnik, apsolutno zna koja je njena odgovornost i opis poslova, kao pravnika, rukovoditelja pravnih poslova i tajnika Nadzornog odbora jer je on dugo vremena radio te poslove, pa je smatrao i smatra da je za svako pitanje pravne naravi odgovorna

tužiteljica i to je od nje očekivao, što je sugerirao i ostalim prisutnima, pa u tom smislu direktorovo oponiranje i isticanje postojanja drugih pravnika smatra omalovažavanjem tužiteljice. Tako su npr. na 37. sjednici Nadzornog odbora održanoj 16.07.2020. godine predložene apsolutno nezakonite točke dnevnog reda i materijali, a njegova praksa je bila da mu se o istima očituje pravnik, dakle tužiteljica, pa je tada vezano za izmjenu Pravilnika o radu koja se odnosila na sticanje uvjeta o školskoj spremi, dakle da se izjednačila viša i visoka sprema i bolonjski način obrazovanja u visini od 180 bodova, kad mu je rečeno da je to nezakonito, da se točka dnevnog reda koja se odnosila na izmjenu Poslovnika o radu Nadzornog odbora kojom se tražilo i predlagalo da se Poslovnik mijenja na način da član može iz bolnice, sa livade, odakle hoće odlučivati na konkretnoj sjednici, suprotno zakonu koji nedvosmisleno kaže da Nadzorni odbor radi isključivo u sjednicama, uvažavajući mišljenje tužiteljice tražio je da se ne stavljaju te točke dnevnog reda na sjednicu, a prvotuzeni je tada rekao „insistiram da se stave ove točke dnevnog reda“, a na tu sjednicu je poslije dugog odsustvovanja zbog teške bolesti u teškom zdravstvenom stanju dovezen treći član Nadzornog odbora, daidža tuženog. Bio je protiv i nikad nije potpisao te zaključke kao jedini ovlašteni potpisnik, a prema njegovim informacijama potpisani su zaključci od neovlaštenih članova Nadzornog odbora, H. ili B. Poznato mu je da je tužiteljica radila na više referata rukovoditelj, pravnik i kadrovske poslove, jedini pravnik i tajnik Nadzornog odbora, da je vukla te poslove dugo vremena, da je za to imala zakonsku naknadu 100,00 KM, pa se požalila na obim poslova, zbog kojih trpi njezina obitelj jer kući radi, te da nije spremna dalje raditi te poslove ako joj se ne poveća naknada, te da je zbog suradnje sa njim kao predsjednikom Nadzornog odbora tužiteljica trpila kritike, što ga je šokiralo jer iz svog dugogodišnjeg iskustva kao tajnik Nadzornog odbora u društvu Igman surađivao je i korespondirao svakodnevno s predsjednikom Nadzornog odbora. Od tužiteljice je saznao da je ista ukorena zbog davanja pismena i načina suradnje s njim.,

Iz iskaza svjedoka **DŽ. K.** u prethodnom i ovom postupku proizilazi da je uposlena u društvu JKP „Standard“ od 2010. godine, a od 2011. godine na mjestu glavnog knjigovođe, što se tiče međuljudskih odnosa za vrijeme mandata bivšeg direktora bile su bazirane na kolegijalnosti, cijenile su se prave ljudske vrijednosti, sposobnosti i kvalifikacije, a dolaskom novog direktora sve je narušeno i promijenjeno, sve suprotno u negativnom smislu, da je bila i član Komisije za prijem u radni odnos 2020. godine što je bio i prvi natječaj za prijem u radni odnos u društvu i nije imala bilo kakvo prethodno iskustvo, pa su na prvom sastanku Komisije bila i još dva člana kada su trebali biti upoznati s Poslovnikom o radu komisije i usvojiti isti. Tom prilikom je tužiteljica bila tajnik komisije i ista ih je trebala upoznati sa sadržajem i provođenjem kompletne natječajne procedure, na sastanku je bio prisutan direktor S. M. i u momentu ulaska tužiteljice na sastanak, direktor joj je rekao da njeno prisustvo nije potrebno, da je Poslovnik već pripremljen i da će isti biti usvojen na prvoj sjednici. Na tom sastanku je drugom članu komisije i njoj rečeno da je E. H., jedan od članova komisije već pripremila Poslovnik, i kako je ista uložila dodatni trud za to treba biti imenovana za predsjednika komisije. Nakon završenog sastanka kada je provjeravala da li je isti usklađen sa Pravilnikom o radu poduzeća i da li je uopće način provođenja natječajne procedure ispravan došla je do saznanja da je otpočetak neregularan, da je na sljedećem sastanku iznijela svoje stavove gdje se ne slaže i nagovijestila u kom pravcu treba da ide natječajna procedura. Potom su je odvjetnik Vedran Greda i direktorom zajedno s tužiteljicom pozvali na sastanak na kojemu su željeli vršiti utjecaj na njezin iskaz, jer je bila jedini član komisije protiv kandidata J. K. koji nije ispunjavao uvjete tog natječaja, a nakon čega se dešavaju konsultacije, sastanak sa direktorom i odvjetnikom u uredu direktora kojem je osim nje nazočila i tužiteljica, kada im je odvjetnik Greda rekao da ne treba da režu granu na kojoj sjede, da je najjednostavnije da ona kaže da se ničeg ne sjeća, a tužiteljica će svakako biti izuzeta jer postoji kaznena prijava protiv nje, na što nije pristala i rekla je da će do kraja provesti natječajnu proceduru onako kako joj nalaže njena savjest, znanje i pozicija u poduzeću, a i usklađenost poslovnika sa svim zakonima i pravilnicima, nakon čega je istu noć njezin suprug dobio anonimni poziv „reci ženi da se ne pravi pametna, nego da radi onako kako joj direktor kaže“, na što se nije apsolutno nije obazirala, kao ni na prijetnje i sugeriranje na natječajnu proceduru, te njezino svjedočenje na sudu. U 05. mjesecu 2022. godine u susjednom uredu nasuprot direktorovom sjedile su ona i njene kolegice iz računovodstva kada su čule viku koja je dopirala iz kabineta

direktora, nakon čega su se otvorila vrata, mislile su da je u pitanju neka stranka ili neki korisnik njihovih usluga obzirom da se to često dešava, ali su samo čule direktorov nerazgovjetni glas, nakon što su se vrata otvorila, vidjeli su da tužiteljica vidno uznemirena ide prema svom uredu, a za njom je direktor uzrujano izašao i povišenim tonom rekao: „ako mi još jednom zalupiš vrata zvaću ti policiju“. Kasnije je saznala da je povod za takvo direktorovo ponašanje bio taj što je tužiteljica kao šef pravne službe na svojoj ših listi za obračun plaće za uposlenicu iz svoje službe E. B. – kurir higijeničar navela 8 sati rada nedjeljom zbog krećenja prostorije u poduzeću, da je ista mogla obaviti poslove čišćenja upravo nedjeljom, da je direktor iskrižao ših listu bez adekvatnog obrazloženja, a radniku iz službe javne higijene A. E. koji je isti taj dan krećio prostoriju koju je čistila E. B. uredno priznao svih 8 sati rada nedjeljom. Pošto je njezin posao obračun plaća, pa svaka ših lista mora doći u njene ruke, došla je do tog saznanja, tom prilikom nije čula glas tužiteljice, apsolutno nikada za posljednjih osam godina kako tužiteljica radi nije vidjela da tužiteljica neprikladno obučena dolazi na posao. Poznato joj je također da se tužiteljica mora najaviti da bi ušla u ured direktora, a i sama je nazočila jednom prilikom kada se tužiteljica najavljivala za ulazak kod prvotuzenog, a ona iako ne obavlja nijednu rukovodeću funkciju u poduzeću može slobodno i bez najavljanja pristupiti u ured direktora kada je u pitanju dio posla koji je vezan za njen referat i njenu funkciju u poduzeću. U njezinoj nazočnosti se tužiteljica na protokolu društva prilikom ulaska u ured direktora obratila tajnici E. H. sa molbom da je najavi kod direktora što je ista i učinila, pa je za nju ponižavajuće i diskriminirajuće najavljanje tužiteljice kod direktora, kada se to isto ne primjenjuje ni prema kojem drugom uposleniku društva.

Kao glavni knjigovođa, i trenutno najkvalificiranija uposlenica poduzeća "Standard" d.o.o. Konjic je s inkasnom A. J. jedan put u posljednjih 5 godina išla na teren u G., predgrađe grada, kojom prilikom je bila u obvezi dijeliti i prezentirati ugovore korisnicima usluga poduzeća., a imala je osiguran prijevoz na vlastito inzistiranje. Smatra da nije bilo potrebe za tim jer joj to i ne stoji u opisu poslova i radnih zadataka, a što je obveza samih inkasanata, a o čemu govori i sama činjenica da se desilo jednom i da svaki sljedeći put nije bilo potrebe za njenom nazočnošću na terenu, niti postoji opravdan razlog da kao glavni knjigovođa odlazi na teren s inkasnom. Plan rada uposlenika ekonomsko-komercijalne službe na terenu radi potpisivanja ugovora o korištenju usluga sa korisnicima je pripremala A. J. rukovoditelj ekonomsko-komercijalne službe, po nalogu direktora. Za prijam doznaka za bolovanje, samo za službu računovodstva i pravnu službu je zadužena E. H. tehnički tajnik, a ona za obračun plaće koji se vrši 20-og u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Nikada se nije desilo da tužiteljica nije dostavila doznake za bolovanje na vrijeme, što nije slučaj kod ostalih uposlenika. Naime, tužiteljica je svaki put na protokol Društva dostavila doznake za bolovanje u zakonskom roku od 3 dana, odnosno prvi naredni dan, dok ostali uposlenici ne poštuju takvu proceduru, dešava se vrlo često da dostavljanjem šihte za obračun plaće iz tehničke službe koja je i najbrojnija doznake za bolovanje ne prate evidenciju u šihti te se iste veoma često dostavljaju i u narednom mjesecu i samim tim nije ni vjerodostojna isplata drugih primanja, poput toplog obroka, prilikom čije isplate se mora odbiti isplata. Također nikada od kako radi kod poslodavca nije dobila nalaz drugostupanjske liječničke komisije kojom je vršena opravdanost bolovanja ijednog uposlenika osim za tužiteljicu.

Iz iskaza svjedoka **B. Z.** datog u prethodnom postupku proizilazi da je predsjednik Nadzornog odbora društva JKP „Standard“ od 05/2021. godine, da je na kućnu adresu u 06/ 2022. godine dobio pismo od tužiteljice u kome ga je izvijestila o njenoj prijavi za mobing, diskriminaciju i ponižavanje na radnom mjestu od strane direktora društva JKP „Standard“, nakon čega su zakazali sjednicu NO u kojoj su razmatrali prijavu tužiteljice i odgovor direktora na tu prijavu, povodom čega je Nadzorni odbor donio odluku da na prvi naredni sastanak, pozove obje strane i donose odgovarajući zaključak, koji bi bio mirovnog karaktera, da je cilj Nadzornog odbora da su dobri međuljudski odnosi u firmi jer taj organ štiti interese firme, pa im ne idu u prilog narušeni ljudski odnosi. Na narednoj sjednici Nadzornog odbora koja je održana nakon godišnjih odmora, pozvali su tužiteljicu i direktora društva, rukovoditelja službe za opće i pravne poslove, s ciljem da izmire strane što je u najboljem interesu firme, nakon čega su ih saslušali, a u materijalima za sastanak su imali njihove pismene izjave, pošto nisu mogli donijeti zaključak u kome mogu potvrditi mobing, na sastanku se razgovaralo i ponudilo

mirno rješenje, pa je donesen zaključak da se pismenim putem obje strane izvijeste o stavu Nadzornog odbora, a isti je ponudio na sastanku da direktor povuče pismenu opomenu, a da tužiteljica odsutne od zahtjeva i da se mirnim putem to riješi što se međutim nije desilo. Kako nisu mogli u momentu donijeti zaključak, konzultirali su se jer je jedan od članova Nadzornog odbora pravnik, pa su donijeli zaključak u kojem ne stoji da Nadzorni nije utvrdio diskriminaciju te da se oni pokušaju mirno dogovoriti, a tužiteljica je dostavila Nadzornom odboru pismeni zahtjev u kojem traži naknadu materijalne (778,00 KM) i nematerijalne štete (2.500,00 KM), podnesen je i zahtjev da se povuče jedna pismena opomena, koji zahtjev su odmah na početku sjednice razmatrali, a u jednom momentu je pitao odvjetnika Fejzagića „ako ste već došli da pokušamo riješiti mirnim putem zašto se donijeli već pripremljen, ovjeren i popisani zahtjevi za financijska sredstva“, da po tom zahtjevu koji su razmatrali nisu donijeli nikakvu odluku, je Nadzorni odbor nije želio da prejudicira stvari i odmah nekoga okriviti. Za vrijeme njegovog mandata nije bilo sličnih prijava za mobing i diskriminaciju od strane uposlenika društva, a nema saznanja da je u ranijim mandatima bilo sličnih prijava za mobing i diskriminaciju, ovaj slučaj je prvi slučaj prijave diskriminacije i mobinga od strane uposlenika društva, a nema saznanja da je u ranijim mandatima bilo sličnih prijava za mobing i diskriminaciju. Sjeća se da je Nadzorni odbor ponudio da tuženi povuče pismenu opomenu, na što je tuženi usmeno pristao, a kada su tražili od tužiteljice da odustane od zahtjeva, tražila je a dodatno vrijeme za konsultacije nakon što Nadzorni odbor donese zaključak o tome, a ne sjeća se pismenog odgovora tužiteljice, a nakon što je Nadzorni odbor poslao zaključak na njegovu kućnu adresu stiglo je pismo od tužiteljice u kojim se zahvaljuje na pokušaju mirnog rješavanja, ali nije zadovoljna pa će zaštitu prava tražiti putem suda, s tim da se ne sjeća svih detalja pismenog obavještenja tužiteljice u kojem je pristala na prijedlog punomoćnika tuženih o povlačenju obje prijave i isplati materijalne štete u iznosu od 778,00 KM, ostalog se ne sjeća, nije siguran da je Nadzorni odbor dobio istu informaciju od tužiteljice. Prvotučeni je na sastanku koji je organizirao sa J. K., na kojem se konačno trebao postići sporazum izjavio da on nije vezan izjavom svog punomoćnika i ne pristaje na privlačenje druge opomene, a tužiteljica je podnijela pismeni zahtjev za naknadu materijalne i nematerijalne na drugom sastanku.

Iz iskaza svjedoka u prethodnom postupku **A. B.** proizilazi da je uposlen u PD „Igman“ od 2012. godine do danas, da je u razdoblju od 06. ili 07.03. 2017. godine do istog datuma 2021. godine bio član Nadzornog odbora društva „Standard“, da poznaje tužiteljicu i da je ista je u jednom dijelu njegovog mandata, kao člana Nadzornog odbora, bila tajnik društva, da je Nadzorni odbor dobio informaciju, nema pismeni trag, da je tužiteljica podnijela ostavku jer je tražila povećanje paušala jer ne može sve stići i da će u suprotnom podnijeti ostavku, kako stoji u zapisniku, na što direktor nije pristao, nakon čega je takav zahtjev došao pred Nadzorni odbor, pa je nakon rasprave po tom pitanju pristao na ostavku tužiteljice, budući da je paušal koji je tužiteljica tražila bio veći od njegovog paušala kao člana Nadzornog odbora, a smatra da tajnik služi Nadzornom odboru, a ne obratno. Sjednice Nadzornog odbora su održavane isključivo u radnom vremenu, se ne sjeća da je bilo slučajeva da je u njegovom mandatu neko podnosio prijavu za mobing i diskriminaciju od uposlenika, a kao član Nadzornog odbora i Nadzorni odbor je imao korektan odnos s direktorom društva za vrijeme njegovog mandata, generalno nije imao primjedbi na rad tužiteljice kao tajnika Nadzornog odbora, iako možda ponekad nisu imali isto mišljenje, međutim u smislu rada nije imao primjedbi na tužiteljicu.

Iz iskaza svjedoka **E. C.** datog u prethodnom postupku proizilazi da je uposlen u JKP „Standard“ od 07/2013. godine, na mjestu referenta pogrebne službe i da obavlja dužnost predsjednik Sindikalne organizacije JKP „Standard“ (SO) od početka 2021. godine, da ima korektan poslovni odnos kao predsjednik SO sa Upravom društva i direktorom društva, da nije u njegovom mandatu SO imala pritužbi uposlenika na rad uprave i direktora, da su oko 90% uposlenika, 63 uposlenika članovi Sindikata, da SO nije zaprimila dok je on na čelu iste pritužbu na mobing, diskriminaciju i ponižavanje uposlenika od strane Uprave ili direktora, da je i ranije bio član SO, a u vrijeme korone, 2020. godine je bilo pritužbi na rad predsjednika Nadzornog odbora H. M., jer je imenovani bacao ljagu na poduzeće, u vrijeme kada su radili u otežanim uvjetima korone, a pritužbe na imenovanog

je uputio veći dio uposlenika društva. Povremeno, po potrebi, po pozivu direktora kao uposlenik društva nazoči sastancima kolegija direktora, a na istim sastancima nekada, ne svaki put bude prisutna i tužiteljica, da u njegovom prisustvu nije nitko na tim sastancima od strane članova Uprave društva ili direktor društva diskriminirao, ponižavao ili vrijeđao tužiteljicu, da tužiteljica nije nikada u njegovom prisustvu istjerana sa nekog od tih sastanaka od strane direktora društva, te da nije nikada bio svjedok da je neko iz Uprave društva ili direktor društva diskriminirao nekog uposlenika niti je čuo da je bilo takvih slučajeva, da su ga radnici glasanjem na sjednici izabrali na mjesto predsjednika Sindikata, da su imali sastanaka, da ne sjeća koliko su sjednica održali tokom prošle godine, da Sindikat nije radi zaštite prava radnika tražio od direktora da se primjeni Uredba o najnižoj plati prošle godine, a tužiteljica nije član sindikata niti mu se kada obraćala za pomoć.

Iz iskaza svjedoka u prethodnom postupku **J. K.** proizilazi da je uposlen u JKP „Standard“ od 2020. godine na mjestu pomoćnika direktora za pravne poslove, da je njegovo radno mjesto u prostorijama društva i da je do prije 15ak dana bilo u uredu zajedno sa tužiteljicom, da na radnom mjestu sjedi sa tužiteljicom u istom uredu od 2020. godine pa do prije 15ak dana, da u njegovom prisustvu nitko nije vrijeđao, omalovažavao, diskriminirao ili vršio mobing nad tužiteljicom od strane Uprave društva ili direktora društva, da nikada nije od nekog uposlenika čuo za nešto takvo, da je tužiteljica često odsustvovala sa posla, ne zna iz kojih razloga, zbog čega društvo nije trpjelo neku štetu, a da je on zbog toga imao povećan obim posla, da je bio prisutan, da je vidio kada je došlo do navodnog „lupanja vratima“, da je sjedio sam u uredu u momentu kada je tužiteljica ušla kojom prilikom je malo više za sebe govorila nego što se njemu obraćala, nakon čega je na vrata ureda ušao direktor-tuženi, i rekao tužiteljici „E. ako još jednom zalupiš vratima ja ću tebi zvati policiju, nećeš ti meni“. Bio je nazočan na sastanku kolegija direktora kada je tuženi, kao direktor društva, tražio od tužiteljice E. F. i A. J. pismene izvještaje o radu i planove rada, da je direktor pitao zašto se ne dostavljaju izvještaji i da je skrenuo na obavezu dostavljanja istih, a kolegica A. je imala izvještaje kod sebe, dok tužiteljica nije. U preporuci Ombudsmena pisalo je da je jako loša komunikacija između tužiteljice i direktora, da bi zbog daljnjeg rada trebalo obje strane da korigiraju svoje stavove, da prilagode, da pokušaju mirnim putem riješiti probleme koji su postojali, a jedan dan je tuženi pozvao njega i tužiteljicu u ured da se pokuša još jednom riješiti spor mirnim putem, pa je ponudio tužiteljici da povuče drugo upozorenje, kao što je već rečeno na sjednici Nadzornog odbora, a tužiteljica nije pristala na to. Nikada nije bio svjedok da je neko iz Uprave društva ili direktor društva diskriminirao, vrijeđao, ponižavao ili vršio mobing nad E. F. ili nekim drugim uposlenikom, po njegovom mišljenju sa tužiteljicom je imao jako dobru suradnju, kada je on bio nazočan tužiteljica nikada nije odbila da uradi neki radni zadatak koji joj je povjerio direktor, a nikada nije vidio tužiteljicu da je na poslu neprikladno obučena. Ne sjeća se da je bio nazočan na sastanku 05.01.2021. godine, ali je bio prisutan kada je tuženi rekao tužiteljici da njeno prisustvo na sastancima rukovoditelja službi nije potrebno. Kada je on bio nazočan na narednim sjednicama rukovoditelja službi bila je i tužiteljica, a tužiteljica je pozivana na sjednice odmah nakon toga. Dobio je nalog od tuženog da se tužiteljica i on razdvoje iz ureda, pa je on otišao jer je tužiteljici tako više odgovaralo, ne može znati za razlog premještanja personalnih mapa, niti mu je poznato da je tuženi napravio neku odluku po kojoj će on biti zadužen za rukovanje tim personalnim mapama, a on nije bio zadužen da napravi odluku o personalnim mapama. Nazočio je sastanku dana 26.01.2023. godine. Najavljuje se kod tajnice direktora prilikom ulaska kod direktora, te misli da se moraju svi najaviti.

Iz iskaza svjedoka datog u prethodnom postupku **E. Z.** proizilazi da je uposlen u JKP „Standard“ od 2009. godine, trenutno obavlja funkciju rukovoditelja službe javne higijene, kao takav nazoči sastanku kolegija direktora kada ga direktor pozove, koji sastanci se održavaju po potrebi kada direktor odluči, uglavnom od 7-10 dana, po potrebi i češće, da je na nekim sastancima na kojima je i on bio bila nazočna i tužiteljica a na nekima nije, da na sastancima na kojim je nazočio nitko iz Uprave društva ili direktor nije vrijeđao, diskriminirao, ponižavao ili vršio mobing nad tužiteljicom, kao uposlenikom društva, da nitko u njegovoj nazočnosti nije vrijeđao ni vršio mobing prema tužiteljici, da kao rukovoditelj jedne velike službe nema primjer da se tuženi niti bilo tko iz Uprave ophodio prema uposlenicima na takav način, da je jedne prilike kada je bio zajedno sa tužiteljicom

tuženi rekao istoj da nije potrebno da bude na tom sastanku i to prije početka sastanka, a da su poslije toga na x sastanaka bili zajedno, da je odnos direktora društva na sastancima kolegija direktora prema uposlenicima koji nazoče istim korektan i autoritativan, da dobivaju konkretne zadatke od direktora, da je direktor uveo te sastanke da bi koordinirale službe između sebe kako bi bolje funkcioniralo društvo, da je njegov ured odmah do direktorovog, da je sasvim kulturno da upita da li je direktor zauzet i da se javi tajnici prilikom ulaska u direktorov ured, te da se ne sjeća tko je još od rukovoditelja službi bio nazočan na sastanku kada je direktor rekao tužiteljici da njena nazočnost nije potrebna, da ne zna da li su tom prilikom bili nazočni samo rukovoditelji tehničkih službi, da ne zna ništa o događaju između direktora i tužiteljice, da ga direktor pozvao kao svjedoka radi obračun šifit listi za djelatnike službe kojom rukovodi zbog rada nedjeljom, kojemu je nazočila i tužiteljica, a predmet razgovora između tužiteljice i direktora bio je obračun radnih sati nedjeljom po šifit listama, koji je normalno tekao. On je rukovoditelj službe javne higijene od 2019. godine, a nakon dolaska direktora na dužnost nije bio u prilici da vidi da je tužiteljica odbila neki od zadataka koji joj je dao direktor, niti je ikada vidio tužiteljicu neprikladno obučenu.

Iz iskaza svjedoka **E. H.** u prethodnom i ovom postupku proizilazi da je uposlena u društvo JKP „Standard“ od 2017. godine, kao inkasant, a trenutno obavlja poslove tehničkog tajnika i tajnika društva, da joj je poznato obzirom da radi na poslovima tehničkog tajnika, da je direktor uputio tužiteljici dva pismena upozorenja, da je prvo upozorenje bilo za nekulturno, nesavjesno i grubo ponašanje, da je osobno nazočila okolnostima koje su se dešavale neposredno pred izdavanje pismenog upozorenja, nakon usmenog dogovora između tužiteljice i direktora tužiteljica je počela da se buni par dana poslije oštro razgovarajući s direktorom, potom napuštajući direktora, tužiteljica je lupila vratima, što joj inače nije bila praksa, da je u razgovoru čula da se tada tužiteljica obratila direktoru da će od sada razgovarati uz odvjetnika i u prisustvu policije, da je tužiteljica napustila ured, a poslije toga direktor je ustao i izašao, te da ne zna šta se dalje dešavalo. Par dana poslije na protokol društva je kroz internu knjigu dostavila tužiteljici pismeno upozorenje za naprijed navedeno, drugo pismeno upozorenje također je prpratila kroz protokol do tužiteljice. Kada se održavaju sastanci između rukovoditelja službi i direktora, direktor je više puta od istih tražio da dostavljaju pismeno izvještaje i planove za tekući radni tjedan, a tužiteljica nije redovito i često dostavljala izvještaje za razliku od ostalih svojih kolega. Na sastanku kojem na kojem ih je direktor o tome upoznao nije nazočila, međutim to je bilo ponovljeno na sastanku na kojem je nazočila pa joj je poznat sadržaj prijave, navodeći da iste nisu sadržavale sankciju. Nikada kao svjedok nije bila prisutna kada je neko iz Uprave društva ili direktor društva napadao, vrijeđao, diskriminirao ili vršio mobing nad tužiteljicom ili nad bilo kojim drugim uposlenikom, a nikada u vremenu dok je uposlenik društva nije čula da je neko od uposlenika diskriminiran od strane Uprave. Sastavni dio protokola je da se uposlenici ili gosti koji žele pristupiti na sastanak kod direktora ili po nekom drugom osnovu, najave kod nje kako bi ona istim omogućili ulazak u direktorov ured, a direktor je na sastancima svim rukovoditeljima rekao da je potrebno da se najave prije dolaska i da to prenesu radnicima u službi, a praksa je da se svi uposlenici obično najave i poštuju protokol osim uposlenica A. J. koja nekada uđe kao i uposlenica Dž. K. koja nikada ne poštuje protokol, a iste radi toga ne trpe ni kritike niti sankcije. Počela je raditi na poslovima protokola od kako je za direktora društva izabran prvotuženi, poznate su joj odredbe Zakona o uredskom poslovanju i to kako se protokol vodi. Međutim nije joj poznato kako je iz interne društva knjige iskopiran primjerak opomene broj 581/22 i 594/22 zaveden u protokol dana 20.07.2022. godine iako su opomene datirane dana 18.05.2022. godine, pa ostaje suzdržana po ovom pitanju. Međutim nakon upozorenja suda da je svjedok dužan odgovoriti na upit jer je radi toga i određeno provođenje dokaza njegovim saslušanjem izjavi da se ne sjeća sa sigurnošću kako u protokolu društva nakon brojeva 843/22 i 863/22 slijede brojevi 581/22 i 594/22 koji se odnose na pismena upozorenja radnici E. F. datirani 18.05.2022. godine, a predati tužiteljici 20.07.2022. godine. Nakon izvršenog uvida u predloženi joj djelovodnik uočila je razlog antidatiranja i miješanja redoslijeda rednog broja sa protokola najvjerojatnije taj što tužiteljica nije bila prisutna na poslu, obzirom da svaki dokument koji se odnosi na uposlenika odnese u službu i potpiše joj se na isti uposlenik na kojeg se odnosi, pa misli da je ovaj niz predanih protokoliranih rednih brojeva sa 800 na 500 vjerojatno iz tih razloga tako posložen, da je čekala da isti preda

tužiteljici osobno, ali joj nije poznato da je tužiteljica od dana donošenja navedenih prijava radila neprekidno do 28.06.2022. godine punih 40 dana, o čemu nema evidenciju obzirom da je tužiteljica dolazila na posao pa odlazila, pa nije postojala druga procedura da joj se dostave pismena upozorenja, a nije bila praksa da se isti dokument šalje kući, da je praksa kod tuženog da se prilikom izrade akata tuženog isti protokoliraju bez obzira na koga se odnose i kome se dostavljaju, da je isti protokolirala onog momenta kada je došao do protokola, bez obzira što se radi o numeraciju 800 prije 500, da ona poštuje proceduru protokola o najavljivanju kod direktora prije ulaska u ured koju je evidentirala kao svoju obvezu, da se svaki uposlenik kao i stranka, čak i punomoćnik najavi kod direktora, da ne ulazi u ured bez da direktor to odobri, da je bila prisutna na sjednici Nadzornog odbora kada je pokušano postići dogovor i izneseni prijedlozi za mirno rješenje sukoba između tužiteljice i direktora, koji je predmet ovog postupka, da se sjeća da je prijedlog bio da se spor riješi mirnim putem, da se ne sjeća točnih uvjeta obzirom da je tužiteljica imala svoj novčani zahtjev, da je taj zahtjev na nju djelovao uznemirujuće, da se sjeća prijedloga koji je došao od strane punomoćnika tužiteljice, ne sjeća se sadržaja istog obzirom da je isti došao prije nekih 5-6 mjeseci, djelomično se sjeća da je na adresu Nadzornog odbora upućena informacija da je direktor odbio postupiti po prijedlogu punomoćnika društva i suglasnom prihvaćanju mirnog rješenja obzirom da ista nije obrađena kroz sjednicu Nadzornog odbora, a istu je primila i uručila na koga je bila naslovljena, pa se nije upoznavała sa njezinim sadržajem jer za to nema ovlasti. Kako je bila nazočna na toj sjednici i cijelo vrijeme očekivala da će se postupak između tužiteljice i direktora mirno riješiti, uznemirila ju je sama pomisao da će ovaj slučaj doći do Suda. Vezano za prijem akata Nadzornog odbora navodi da niti jedan akt ne otvara ukoliko joj predsjednik Nadzornog odbora to ne odobri.

Obzirom na poslove koje obavlja poznato joj je da je direktor na sastanku rukovoditelja službi više puta tijekom prethodne godine tražio da se radi ažuriranje oko potpisivanja ugovora sa korisnicima, obzirom da je dobio podatak da je prethodne godine potpisano svega 9-10 ugovora. Vjerojatno radi povećanja broja ugovora s korisnicima usluga direktor je donio takvu odluku da se službe bolje organiziraju i da se zajedno s inkasantima izlazi na teren kako bi se korisnicima približio stvarni sadržaj i razlozi potpisivanja ugovora, što se pokazalo učinkovitim jer je već potpisano oko 300 i više ugovora, s tim da dosta korisnika zove da pitaju kad će inkasanti doći ponovo da potpišu ugovore ako su im inkasanti ostavili iste da ih prethodno pročitaju, a ne zna dali se to i prije dešavalo. Ovo joj je poznato iz razloga što obavlja poslove tehničkog tajnika gdje svi akti prođu kroz protokol, neki dođu na potpis kod direktora ako ih je prije korisnik potpisao, s tim da direktor traži podatak od kolegica iz pravne službe radi utvrđivanja stvarne evidencije potpisanih ugovora. Za izlaza uposlenika na teren osiguran je prijevoz?

Iz iskaza svjedoka **S.A.** datog u prethodnom postupku proizilazi da je dipl. ing. poljoprivrede u JKP „Standard“, da je uposlen od početka 2017. godine u preduzeću JKP „Standard“ na mjestu poslovođa u pogonu za kompostiranje, da nazoči sastancima kolegija direktora društva po pozivu direktora, da većinom na sastancima bude prisutna i tužiteljica, da na sastancima na kojima je bio nazočan nitko iz Uprave društva ili direktor nije napao, vrijeđao, omalovažavao ili vršio mobing nad tužiteljicom, da nije čuo i nije nazočio da je nekada neko iz Uprave društva ili direktor protiv uposlenice ili nekog drugog uposlenika radio protiv tužiteljice u radnom vremenu ili radnom mjestu, da je bio nazočan na sastanku kolegija direktora društva kada je direktor od tužiteljice i A. J. tražio tjedna izvješća i planove o radu, da je mijenjao kolegu E. Z., da je i on uključen u izradu tih izvješća zajedno sa odsutnim E. Z., da je direktor tražio od E. F. i A. J. izjašnjenje zašto nisu dostavile izvještaj i plan, a kad je direktor rekao da je podnio pismenu prijavu, A. J. je iz rokovnika odmah na sastanku predala ta izvješća direktoru. Potom je direktor ponovno pitao tužiteljicu da li je pripremila izvješća na što je ona rekla da nije, a nakon toga je čuo da je direktor podnio prijavu protiv tužiteljice, da je dužnost i obveza rukovoditelja službi da podnose tjedna izvješća, da je tužiteljica i nakon tog sastanka nazočila sastancima kolegija direktora, da on i ostali rukovoditelji službi redovno dostavljaju tjedna izvješća, da je direktor inače na prethodnim sjednicama zatražio podnošenje izvješća od svih rukovoditelja službi radi praćenja rada istih, te da se ne sjeća da li je direktor podnio prijavu za nedostavljanje izvješća bilo kome osim tužiteljici.

Iz iskaza svjedoka **A. Š.** datog u prethodnom postupku proizilazi da je mag. ing. prometa i veza, da je uposlen u JKP „Standard“ od 2020. godine na poslovima poslovođa javne higijene, da ne smatra sukobom događaj između direktora i radnika Dž. H., kada je jedne prilike uposlenik Dž. H. sa svojim sinom ušao u njegov ured, u kojoj su se nalazili E. Z. i on, i da je stariji H. rekao da je izašao natječaj na koji se želi prijaviti njegov sin, što mu je bilo nepoznato, a nakon što je Dž. H. pokazao tekst natječaja vidjeli da piše Vodovod i kanalizacija, pa je pokušao objasniti da se ne radi o njihovoj firmi, na što je sin H. počeo da viče pa je došao direktor rekavši H. da se ne može tako ponašati prema kolegama i pokazao mu vrata da izađe. Poslije toga H. se izvinuo i napustio ured. Nije mu poznato da je Dž. H. radi toga trpio sankcije ili bio sankcioniran od strane Uprave društva, niti je vidio ni čuo da je nekada direktor društva ili neko iz Uprave vrijeđao, ponižavao, omalovažavao, diskriminirao ili vršio mobing nad tužiteljicom ili nekim drugim uposlenikom.

Iz iskaza svjedoka **A. J.** datog u prethodnom i ovom postupku proizilazi da je uposlena od 2008. godine u društvu JKP „Standard“ i da je od 2011. godine šef računovodstva a od 2019. godine na mjestu rukovoditelj ekonomsko-komercijalne službe, da su tijekom mandata bivšeg direktora T. vladali korektni poslovni odnosi, da je posao obavljao svako iz svoje struke, da su se cijenile radne sposobnosti uposlenika, da su se smjenom direktora ti poslovni odnosi pogoršali, jer su se manje cijenile znanja i sposobnosti kao stručnih ljudi, da je vladalo nepovjerenje prema uposlenicima, da saradnju svoje službe sa drugim službama ocjenjuje kao vrlo dobru i profesionalnu, da se njihovi poslovi isprepliću, da surađuju dobro, ukazuju jedni drugima na poslove, radne zadatke i sl. O incidentu iz 05/2022. godine navodi da je bila u uredu računovodstva i obavljala svoj posao, kada je čula viku iz kabineta direktora, ne znajući o kome se radi izašla je u susjedni ured, tadašnju blagajnu, iz koje je samo čula direktorov glas kako na nekog galami, a kad se vratila u svoj ured tužiteljica je izašla iz kabineta direktora u svoj ured, a malo nakon toga za njom je izašao i direktor i ulazeći u njezin ured vikao „ako još jednom to uradiš, zvaću ti policiju“. Kako odmah nije znala o čemu se radi, nakon toga saznala je da je u pitanju obračun sati rada nedjeljom za uposlenicu E. B.. Poznato joj je da su na šihlt listi pravne službe prekriženi sati rada nedjeljom za E. B., a na šihlt listi javne higijene su priznati sati rada nedjeljom za E. A., da je direktor na sastanku rukovoditelja službi održanom 15.03.2022. godine usmeno upozorio sve rukovoditelje na nedostavljanje tjednih izvješća, da je direktor njih obavijestio da je otkucio upozorenje za to ali da ona isto nije nikad dobila. Do tada je bila praksa da se izvješća dostavljaju na sastancima, koji jedno vrijeme nisu održavani, pa iz toga razloga nije predala direktoru tjedno izvješće u vrijeme kada je opomenuta do vremena kada je tužiteljica dobila pisano upozorenje, a ni na sastanku na kojem je upozorena nije predala direktoru izvješće, niti je ikada zapazila da je na sastancima tužiteljica odbila izvršiti direktorov zadatak. Kao rukovoditelj ekonomsko-komercijalne službe ne najavljuje se pri ulasku kod direktora, a zna da je tužiteljica dolazila do tajnice direktora i pitala može li je najaviti kod direktora, što bi tajnica uradila, a nije joj poznato da itko više traži najavu, da direktor na sastanku nikada nije upozorio sve rukovoditelje i uposlenike na obavezu prijavljivanja ili najavljivanja kod ulaska u njegov ured, te da ni nju nikada nije upozorio na tu obavezu, da je bila prisutna na sastanku kada je direktor odstranio tužiteljicu, rekavši da njena nazočnost nije potrebna na sastancima, i da je to bilo na redovnom sastanku, da jedno vrijeme nakon toga tužiteljica nije bila pozivana na sastanke i nije nazočila istim. U slučaju kada neki komitent nije izvršio dugovanja prema društvu, poslije poslanih opomena iz njene službe nakon nekog roka, dostavljaju se evidencije i knjigovodstvene kartice u pravnu službu, pa idu kod direktora na odobravanje, a kada je bila revizija vanjskog revizora ista je usmeno pohvalila rad službe i rad tužiteljice u nazočnosti direktora. Na sastanku kolegija direktora nakon što je direktor opomenuo za tjedna izvješća nije predala svoje izvješće niti naknadno, a na sastancima kolegija direktora nazoče oni rukovoditelji službi koje u konkretnom slučaju pozove direktor. Na sastanke u zadnje vrijeme pristupa i tužiteljica ukoliko bude pozvana. Ne sjeća se sadržaja zapisnika sa sastanka kolegija direktora održanog 31.05.2022. godine u kojem piše da je ona dostavila izvješće i plan rada službi, a tužiteljica nije. Nakon zapisnika sa sjednice koji joj je predan

na uvid izjavi da nikada nije dobila taj zapisnik, a ponekad se pita da li je uopće bila na sastanku čitajući sadržaj pojedinih zapisnika, da se ne sjeća da je bila nazočna na spomenutom sastanku. Bila je na sastanku kada je na početku istog direktor zabranio tužiteljici da nazoči istom u 05/2022. godine, a nazočila je kod tajnice direktora kada se par puta tužiteljica najavljivala kod direktora, dok se od ostalih uposlenika to nije tražilo.

Kao rukovoditelj ekonomsko komercijalne službe nije dobila nalog od direktora da izlazi na teren radi zaključenja ugovora sa korisnicima, ali joj je rečeno koji uposlenici njezine službe bi trebali izaći na teren i kada, pa je je napravila prijedlog obilaska terena za te radnike.

Što se tiče naloga direktora u vezi sa upućivanjem radnika pravne službe na teren zna da je iz te Službe E. B. već ranije išla sa inkasantom na teren, a nakon toga je i rukovoditelj pravne službe-tužiteljica, dobila nalog da ide na teren 2 puta tjedno u trajanju od mjesec dana. U razdoblju od 15 godina, koliko radi kod poslodavca nije joj poznato da je po nalogu direktora ikada itko od šefova ekonomske ili pravne službe upućivan na teren sa zadatkom da obilazi područje općine Konjic.

Iz iskaza svjedoka **E. B.** datog u prethodnom postupku proizilazi da je uposlena u JKP „Standard“ kao čistačica društva, da je radila dana 24.04.2022. godine na poslovima čišćenja prostorija kod drugotuženog u razdoblju od 9 do 17 sati, da joj je poznato da je njen rukovoditelj E. F., zbog insistiranja da joj se plati ovaj rad imala sukob s direktorom, da je tužiteljica uvijek prikladno obučena i da na posao dolazi u skladu sa radnim vremenom, da je povodom događaja u 05/2022. godine čula samo glas direktora, nije znala ni tko je tamo, ni o čemu se radi dok tužiteljica nije izašla iz ureda. Nikada nije svjedočila da je netko iz Uprave društva ili direktor društva vrijeđao, omalovažavao, ponižavao, diskriminirao ili vršio mobing nad tužiteljicom ili nekim drugim uposlenikom, a pošto je kuhinja naspram ureda direktora čula je da se tužiteljica par puta najavljivala dok za ostale to nije čula. Nije se najavljivala prilikom ulaska u ured direktora jer nema potrebe ni ulaziti kod direktora, a za rad nedjeljom kada je čistila prostorije nakon krećenja dobila je jedan dan kao dan tjednog odmora.

Iz iskaza svjedoka **DŽ. L.** iz prethodnog postupka proizilazi da je uposlen u društvu JKP „Standard“ od 1998. godine na mjestu operator knjigovođa, da su u prethodnom razdoblju za vrijeme kada je direktor bio E. T. odnosi su bili skladniji i cjelovitiji, a kako je prvotuženi došao na mjesto direktora drugotuženog to nije slučaj. Bio je nazočan na poslu u 04/2022. godine, njegov ured veže za ured direktora pa je čuo direktora kako galami, nije bio upoznat što se dešava kada su se vanjska vrata zalupila poslije toga čuo direktora koji je otišao na vrata pravne službe i rekao „ako se ovo još jednom ponovi ja ću zvati policiju“. Tužiteljica u posljednjih osam godina ne dolazi neprikladno obučena na posao i poštuje radno vrijeme, a u njegovom prisustvu nije niko tužiteljicu ili bilo kojeg drugog uposlenika od strane uprave ili direktora vrijeđao, ponižavao, diskriminirao ili vršio mobing. Nije u sredstvu sa prijašnjim direktorom E. T., a sadašnji direktor- prvotuženi mu je zet, suprug njegove sestre.

Iz iskaza svjedoka **R. H.** iz prethodnog postupka proizilazi da je uposlena u preduzeću JKP „Standard“ od 11. / 2018. godine, na poslovima knjigovođe, da je kratko bila uposlena za vrijeme mandata T., pa se ne može ni izjasniti o odnosima u poduzeću u tom vremenu, a za vrijeme mandata sadašnjeg direktora u poduzeću vlada veliko nepovjerenje, da za onaj dio posla kojim je vezana sa tužiteljicom može reći da tužiteljica posao obavlja na dobar način, da nije nikada primjetila da tužiteljica dolazi na posao neprikladno obučena. Kada je bila u ekonomsko-komercijalnoj službi, zajedno s kolegicama A. J. i DŽ. K. su čule buku koja je dopirala iz hodnika, kada je kolegica A. otvorila vrata čula je glas direktora koji je upućen prema tužiteljici, rekavši „još jednom zalupi vrata, zvaću policiju“. Kod direktora dolazi samo po pozivu, a ako je netko od kolega unutra, onda pita tehničkog tajnika da uđe, a ako je direktor sam ulazi bez najave, a nije bila svjedok kada je neko tužiteljicu ili bilo koga drugog uposlenika od strane uprave ili direktora vrijeđao, ponižavao, diskriminirao ili nad njim vršio mobing.

Iz iskaza svjedoka **A. J. i J. N.** datih u ovom postupku proizilazi da su uposleni kod poslodavca JKP „Standard“ kao inkasanti od 2017. godine, da im je u opisu poslova rad na terenu i zaključivanje ugovora sa korisnicima usluga JKP „Standard“, da od 11/2023. godine izlaze na teren s drugim uposlenicima Društva i to A. J. s kolegom R. H. i Dž. K., a J. N. s kolegom Dž. L., od kada se povećao broj zaključenih ugovora s korisnicima usluga, a do tada su sami išli na teren. U 12/2023 godine su izlazili na teren u povećanom sastavu 3-4 dana, ali s njima nije išao rukovoditelj ekonomsko-komercijalne službe. I ranije već duže vrijeme su prakticirali ostavljate ugovore radi potpisivanja ugovora sa komitentima, ali su se isti slabo potpisivali.

Uvidom u materijalnu dokumentaciju u spisu utvrđeno je slijedeće:

Iz Službene zabilješke tužiteljice od 14.01.2020. godine proizilazi da je tužiteljica pozvana od strane prvotuženog kako bi se usvojio Pravilnik o radu Komisije za prijem u radni odnos po raspisanom javnom natječaju broj: 02-1266/19 od 30.12.2019. godine, čiji je član, da je tom prilikom skrenula pozornost da se na prvoj sjednici usvaja Poslovnik o radu komisije koji ona treba pripremi kao tehnički sekretar Komisije, te da je potrebno da se svi članovi komisije kao i sekretar iste upoznaju sa sadržajem prijedloga Poslovnika i radu Komisije barem dan ranije, kako bi ga izučili i eventualno dostavili primjedbe na isti, da je tužiteljica upoznala tuženog da ona treba pripremati sjednice i materijalne, te Poslovnik o radu Komisije kao sekretar Komisije što je tuženik oštro opovrgnuo i naglasio da ona ne treba nazočiti sjednici Komisije, pa ga je upozorila da će sačiniti službenu zabilješku o tom događaju i ograditi se od Poslovnika koji je dat Komisiji na usvajanje, te da joj nije dopušteno da sudjeluje u pripremi prijedloga Poslovnika, da se upozna sa sadržajem istog, niti da stavi primjedbe da li je tekst Poslovnika usuglašen sa Uredbom, Pravilnikom o radu, Upustvom o postupku prijema u radni odnos, kakvo postupanje je nezakonito.

Iz Informacije Inspekcije rada HNŽ/K broj 06-03-30-121-1/20 od 26.02.2020. godine i rješenja broj UP/I-06-03-30-26/20 od dana 20.02.2020. godine vidljivo je da je županijski inspektor rada izvršio inspekcijski nadzor u JKP „Standard“ d.o.o. Konjic, postupajući po predstavi u Ministarstvu zdravlja, rada i socijalne skrbi HNŽ/K zaprimljenoj dana 20.01.2020. godine u kojoj podnositelji navode da je direktor raspisao javni natječaj za prijam u radni odnos više radnika ističući da se prijem na radno mjesto referent za radne odnose „šteli“ kandidatu J. K., a da se radno mjesto knjigovođa „šteli“ R. H., i da je direktor za predsjednika Komisije za izbor kandidata u radni odnos u JKP „Standard“ imenovao E. H. Inspekcijskim nadzorom koji je obavljen dana 04.02.2020. godine utvrđene su određene nepravilnosti: da je tuženik 5 dana prije isteka roka za dostavljanje blagovremenih prijava na javni natječaj donio Odluku o imenovanju komisije za izbor kandidata suprotno čl. 9. st. 1. Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u HNK/Ž, da je Komisija za izbor kandidata za prijem u radni odnos svoju prvu sjednicu održala bez nazočnosti tehničkog sekretara kojoj je onemogućen pristup na istu, ali u prisutnosti direktora društva, suprotno čl. 9. st. 4. Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u HNK/Ž, da Komisija na svojoj prvoj sjednici nije otvara pristigle prijave kandidata za prijem u radni odnos, suprotno čl. 11. st. 1. uredbe, da nije sačinjen Zapisnik sa prve sjednice, ali je E. H. u svom rokovniku u vidu zabilješke konstatirala tko je nazočio prvoj sjednici, što je u suprotnosti sa čl. 6. st. 2. Poslovnika o radu komisije za provođenje Javnog natječaja za prijem u radni odnos, da su predsjednik Komisije i jedan od članova komisije pri razmatranju prijave J. K. grubo zanemarili odredbe čl. 9. alineja 6. Odluke o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu broj 01-28-2/19 od 28.10.2019. godine, da je za Zapisnike za izbor kandidata za prijem u radni odnos o održanim usmenim ispitima za kandidata dostavljene na uvid inspektoru rada 14.02.2020. godine utvrđeno da su protokolirani dana 03.02.2020. godine, iako su je inspekcijski nadzor obavljen dana 04.02.2020. godine, da je Predsjednica Komisije izjavila da ih nisu u mogućnosti predočiti na uvid inspektoru iz razloga što se nalaze kod članova Komisije radi čitanja i potpisivanja, što implicira da dana 03.02.2020. godine nisu bili potpisani i kao takvi nisu mogli biti protokolirani dana 03.02.2020. godine, da je za Liste uspješnih kandidata utvrđeno da su sačinjene dana 03.02.2020. godine, iako su prisutni na inspekcijskom nadzoru obavljenom 04.02.2020.godine izjavili inspektoru da navedene liste nisu završene.

Rješenjem Inspektor rada od dana 20.02.2020. godine upozoren je Standard d.o.o. Konjic na obveznu primjenu Uredbe o postupku prijema u radni odnosu u javnom sektoru u HNŽ/K i čl. 9. alineja 6. Odluke o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu JKP „Standard“ prilikom donošenja konačne odluke po izjavljenim prigovorima na Odluku o prijemu kandidata J. K. u radni odnos.

Iz zahtjeva tuženog broj 02/1641/20 od 02.12.2020. godine vidljivo je da se tuženi obratio pismenim putem tužiteljici da ispita mogućnosti i da dostavi mišljenje da li je neko od Institucija zatražio od tužiteljice neke od dokumenata društva, obzirom da se na ročištu na sudu pojavio veliki broj akata društva, a niti odvjetnik tužiteljice niti ona sama nisu se službeno obratili tuženima za dostavu bilo kakvog dokumenta.

Iz odgovora na zahtjev od 04.12.2020. godine je vidljivo da tužiteljica odbacuje kao neosnovan zahtjev direktora uz navode da je insinuacije tuženog vrijeđaju, te da ne postoji osoba zbog koje bi ugrozila svoju poziciju u društvu, te posebno objašnjava način na koji bi ti dokumenti društva mogli doći do suda.

Iz Zahtjeva za ostavku na poziciju Predsjednika i člana Nadzornog odbora H. M. broj 02-481/20 od 03.03.2020. godine vidljivo je da se tuženi obratio imenovanom sa zahtjevom za ostavku u kojem između ostalog navodi da je kontakt Predsjednika Nadzornog odbora i Sekretara Nadzornog odbora bio čest u prostorijama društva bez znanja tuženog, te da se Predsjedavajući Nadzornog odbora nije javljao tuženom kao direktoru, niti ga je obavještavao o određenim aktivnostima koje je provodio sam sa Sekretarom društva, da mjesto Sekretar društva ne postoji u sistematizaciji radnih mjesta JKP „Standard“ Konjic, a tužiteljica već neko vrijeme obavlja funkciju Sekretara društva, iako su joj mandat i ugovor istekli, zamjerajući Predsjedavajućem što o istom nije izvijestio tuženog, što je uradio tek na sjednici Nadzornog odbora održanoj dana 25.02.2020. godine, te što je poistovjetio funkciju Sekretar društva sa funkcijom sekretar Nadzornog odbora.

Iz Izjašnjenja u vezi sa Inicijativom direktora „Zahtjev za ostavku na poziciju predsjednika i člana Nadzornog odbora“ od 05.03.2020. godine vidljivo je da tužiteljica osporava navode tuženog iz Zahtjeva koji se odnose na nju, obrazlažući da je svaki kontakt između nje i Predsjednika Nadzornog odbora bio neophodan za nesmetano odvijanje rada Nadzornog odbora i Skupštine društva, te da su sa svim aktivnostima koje su poduzete od strane predsjednika Nadzornog odbora i sekretara društva, članovi Nadzornog odbora i direktor društva upoznati na sjednicama Nadzornog odbora, putem zaključaka, prijedloga odluka i zapisnika. Također navodi da je za sekretara društva imenovana Odlukom o imenovanju sekretara društva broj 01-1-6-4/17 od 06.11.2017. godine na razdoblje od 4 godine, te da je zaključen Ugovor o obavljanju poslova sekretara društva broj 01-1-6-5/17 od 06.11.2017. godine u kojem je čl. 7. definirano da mandat prestaje ostavkom, prestankom mandata sekretara društva, ispunjenjem uvjeta, odnosno kršenjem uvjeta predviđenim zakonom i Statutom društva i razrješenjem prije isteka mandata od strane Nadzornog odbora, te da do sada na njen rad nije bilo primjedbi.

Iz Ostavke tužiteljice od 20.03.2020. godine vidljivo je da tužiteljica podnosi ostavku na funkciju sekretara na koju je imenovana Odlukom Nadzornog odbora broj 01-1-6-4/17 od 06.11.2017. godine na mandatni period od 4 godine, a iz ličnih razloga.

Odlukom o razrješenju sekretara društva broj 01-37-4/20 od 01.06.2020. godine vidljivo je da se E. F. razrješava dužnosti sekretara društva.

Na redovnom sastanku rukovodioca službi dana 05.01.2021. godine na kojem je trebala prisustvovati i tužiteljica, tuženi je pred svima rekao da njena prisutnost nije potrebna i da izađe iz ureda, o čemu je tužiteljica sačinila službenu zabilješku.

Iz službene zabilješke tužiteljice od 05.01.2021. godine proizlazi da je dana 05.01.2023.godine došla ured tuženog na sastanak Rukovoditelja službi koji se održava utorkom u 08,00 sati, s kojeg je po nalogu tuženog otišla, što smatra diskriminacijom koja se ogleda u isključivanju iz procesa rada te ponižavanju pred kolegama, a radi se o tome da ju je tuženi pozvao dana 02.12.2020.godine zahtjevom br: 02-1641/20, da se očituje na koji način su pojedini dokumenti poduzeća "Standard" d.o.o.Konjic dospjeli u ruke M. T. koja je vodila sudski spor s istim poduzećem smatrajući da je tužiteljica to učinila, što je opovrgnula navodeći da će kao svjedok na sudu govoriti samo istinu, bez obzira na pritisak koji se vrši na nju povodom tog svjedočenja.

Iz Zahtjeva tužiteljice od 19.01.2021. godine i od 21.01.2021. godine vidljivo je da je tužiteljica tražila da joj se odobri jedan dan godišnjeg odmora.

Iz Zahtjeva za pismeno obrazloženje od 26.01.2021. godine vidljivo je da je tužiteljica pozivajući se na čl. 50. st. 4. Zakona o radu tražila od tuženog pismeno obrazloženje zašto se do sada nije očitovao o zahtjevu.

Iz pismenog upozorenja radniku zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih odnosa broj 556-1/22 od 18.05.2022. godine je vidljivo da se tužiteljica upozorava da je dana 12.05.2022. godine učinila lakši prijestup/povredu radne obaveze iz čl. 95. Pravilnika o radu JKP „Standard“ d.o.o. Konjic kao što je nepoštivanje pravila kućnog reda u poslovnim prostorijama, svako ponašanje radnika u procesu rada i izvan njega koje krnji ugled poduzeća, ako ta radnja nije imala štetne posljedice, grubo i nekulturno ponašanje prema strankama i drugim radnicima poduzeća.

Iz pismenog upozorenja radniku zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih odnosa broj 581-1/22 od 18.05.2022. godine je vidljivo da se tužiteljica upozorava da je učinila lakši prijestup/povredu radne obaveze zbog nemarnog ili neblagovremenog izvršavanja odnosno odbijanja obavlja radnih zadataka prema čl. 95. st.4. Pravilnika o radu JKP „Standard“ d.o.o. Konjic što se odnosi na nedostavljanje pismenih planova rada za naredni tjedan, a u slučaju da uposlenik ponovi tri takva prijestupa u roku od 6 mjeseci nakon izdavanja upozorenja, poslodavac mu namjerava otkazati ugovor o radu bez davanja otkaznog roka.

Iz prijave Nadzornom odboru za diskriminatorno postupanje direktora od dana 31.05.2022. godine je vidljivo da tužiteljica nakon što je podrobno objasnila dešavanja između nje i tuženog, očekuje od Nadzornog odbora Društva da od direktora ishodi povlačenje Pismenog upozorenja radniku zbog lakšeg prijestupa ili lakše povrede radnih obaveza broj 556-1/22 od 18.05.2022. godine, ispriku pred kolegama, te informiranje Nadzornog odbora Društva da je povodom predmetnog slučaja uputila Žalbu Ombudsmenu za ljudska prava, te da će podnijeti i tužbu za diskriminaciju na radnom mjestu, ukoliko direktor ne povuče sporno upozorenje i ne uputi ispriku.

U prijavi protiv direktora JKP „Standard“ d.o.o. Konjic S. M. za diskriminaciju na radu od 10.06.2022. godine tužiteljica navodi događaje u kojima su vidljiva diskriminatorna ponašanja tuženog prema tužiteljici, u kojoj je istakla da diskriminatorno postupanje direktora već godinama utiče na njeno zdravstveno stanje i na kvalitetu obiteljskog života, jer probleme svakodnevno nosi kući, te da žalbu podnosi jer se radi o teškoj diskriminaciji, ponavljanoj, više puta i po više osnova.

U odgovoru tuženog na žalbu Ombudsmenu, tuženi iznosi svoje stavove vezano za navode tužiteljice, između ostalog navodeći da tužiteljica očito smatra mobingom i diskriminacijom svaki radni zadatak koji ona sama ne smatra da treba izvršiti, te da je takvo shvaćanje rezultat dugogodišnjeg nerada, odnosno rada onih poslova za koje smatra da treba i da želi da radi, a čiji su rezultati vidljivi i danas, te ističe da uposlenica nema izražene radne navike, da ima problem sa autoritetima, posao i redovne radne zadatke smatra diskriminacijom i mobingom.

Iz Prijave broj 02-594/22 od 23.05.2022. godine vidljivo je da je podnesena prijava protiv radnice E. F. zbog nedostavljanja tjednog Plana rada iz službe JKP „Standarad“ d.o.o. Konjic, te da bi se spriječila ovakva ili slična ponašanja radnika zahtjeva da se prema radnici E. F. poduzmu odgovarajuće disciplinske mjere u skladu sa pravilnikom o radu JKP „Standard“ d.o.o. Konjic.

Iz Informacije Nadzornom odboru o sastanku sa direktorom JKP „Standard“ d.o.o. Konjic od 03.10.2022. Konjic povodom sastanka održanog dana 28.09.2022. godine na kojem su prisustvovali tužiteljica i J. K., predsjednik komisije za sprovođenje etičkog kodeksa, sukladno preporukama NO i Ombudsmena BiH s ciljem mirnog rješavanja nastalih problema, proizilazi da nije postignut sporazum niti je istom nazočio prvotuženi, da je tužiteljica suglasna da se postupak okonča na miran način uz uvjet da se stave izvan snage oba Pismena upozorenja upućena tužiteljici i da joj se nadoknadi materijalna šteta pričinjena umanjnjem plaća zbog polovanja u iznosu od 778,89 KM, da je tuženi odbio postupiti po dogovoru, ali je spreman staviti izvan snage samo drugo pismeno upozorenje, iz kojeg razloga je tužiteljica prinuđena podnijeti tužbu.

Iz Odluke o preraspodjeli poslova broj 05-269/17 od 01.09.2017. godine vidljivo je da je direktor društva E. T. donio odluku da je odlaskom šefa pravne službe na bolovanje, izvršena preraspodjela

njegovih poslova i njih će obavljati referent za pravne poslove, E. F., te će navedena imati dodatak na platu u iznosu od 10%.

Iz Odluke o preraspodjeli poslova broj 05-135-1/18 od 03.05.2018. godine koju je donio direktor društva E. T., vidljivo je između ostalog da zbog povećanog obima posla, a u vezi sa uvođenjem novog sistema za kompostiranje i nabavku šredera u Centru za zbrinjavanje otpadom, M. S. određuje novi koeficijent izvršenja umjesto 1 na 1,06.

Iz Odluke koju je donio direktor društva E. T. broj 02-340/18 od 03.12.2018. godine vidljivo je da se tužiteljici zbog sudjelovanja u projektu Izrada plana integriteta u institucijama pokrenutim od strane Transparency Internacional BiH u periodu od 01.12.2018. godine do 30.06.2019. godine dodjeljuje dodatak na platu u iznosu od 10%.

Iz Odluke o stavljanju izvan snage Odluke o dodjeljivanju dodatka na plaću koju je donio direktor društva S. M. vidljivo je da se stavlja izvan snage Odluko o dodjeljivanju dodatka na plaću broj 02-340/18 od 03.12.2018. godine.

Odlukom broj 02-279/19 od 31.05.2019. godine koju je donio direktor društva S. M. između ostalih i tužiteljici se dodjeljuje jednokratna nagrada u iznosu od 438,00 KM, u čijem obrazloženju se navodi da obzirom da je stavljena van snage Odluka o dodjeljivanju dodatka na platu broj 02-340/18 od 03.12.2018. godine, te da je direktor upoznat sa ciljevima projekta, te odobrio i podržao dalje učestvovanje u Projektu, odobrio je da se isplati naknada koja odgovara procentualno 10% neto plate za tri mjeseca.

Iz Odluke o dodatku na plaću broj 02-440-1/22 od 11.04.2022. godine koju je donio direktor S. M. vidljivo je da se tužiteljici dodjeljuje dodatak na plaću za mjesec 03/2022. godine u iznosu od 5% zbog dodatnog angažiranja tužiteljice tijekom radnog vremena na povjerenim poslovima i radnim zadacima, kao i zbog kvalitetno obavljenih poslova koji su joj povjereni.

Uvidom u odluku prvotuženog o preraspodjeli poslova broj: 05-135-2/18 od dana 03.05.2018. godine proizilazi da će se zbog obavljanja poslova kurira higijeničara radnicima A. J., Dž. L., Dž. K. i E. F., dodjeliti dodatak na plaću u iznosu od 75 KM.

Iz Izvještaja neovisnog revizora o obavljenoj reviziji Društva za reviziju, finansijski consulting i vještačenje, "Recom" d.o.o. Mostar vidljivo je da je obavljena revizija finansijskih izvještaja JKP Standard d.o.o. Konjic I to: Bilansa stanja na dan 31.12.2018. godine, Bilansa uspjeha (računa Prihoda i rashoda) za razdoblje 01.01.-31.12.2018. godine, Izvještaj o gotovinskim tokovima i Izvještaj o promjenama u kapitalu za 2018. Godinu, te prema mišljenju finansijski izvještaju za razdoblje 01.01.-31.12.2018. godine kao I finansijski izvještaji u kojima je prikazan finansijski položaj poduzeća na dan 31.12.2018. godine, predstavljaju u bitnim elementima istinit i fer pregled. Proizilazi da datum angažiranja Društva za reviziju, finansijski consulting i vještačenje nije bio pravovremen da bi mogli prisustvovati popisu imovine i obaveza JKP Standard d.o.o. Konjic na dan 31.12.2018. godine, da poduzeće u svojoj evidenciji na dan 31.12.2018. godine evidentira iznos od 620.965 KM potraživanja od kupca, od evidentiranog iznosa potraživanja starija od jedne godine iznose 163.329 KM (114.714 + 48.615), te da smatraju da sukladno načelu opreznosti JKP Standard d.o.o. Konjic treba izvršiti analizu svojih potraživanja od kupaca i za ona potraživanja čija je naplata upitna izvrši ispravku potraživanja.

Uvidom u Prijedlog o izradi analize potraživanja donesenom od strane direktora JKP Standard d.o.o. Konjic broj: 02-974/19 od dana 11.11.2019. godine vidljivo je da se zadužuje Ekonomsko-komercijalna služba, Rukovodilac službe A. J., da najkasnije do 25.11.2019. godine sačini i dostavi detaljnu analizu potraživanja od kupaca-korisnika svih usluga koje pruža JKP Standard d.o.o. Konjic, te da analizom treba razdvojiti potraživanja od fizičkih i pravnih osoba za pružanje usluga odvoza smeća, rezervacije parkinga mjesta na javnim parkiralištima i garaži PSC Partizanovo, zakupa prostora na Gradskoj pijaci-tržnici, te pružanje posebnih usluga, kao i da se analiza odnosi na vremensko razdoblje od 01.01.-31.12.2018. godine u vremensko razdoblje od 01.01.-30.09.2019. godine

Iz zapisnika Nadzornog odbora JKP "Standard" d.o.o. Konjic broj: 01-38-1/20 od dana 09.06.2020. godine vidljivo je da je predsjednik NO H. M. konstatirao da postoji kvorum za održavanje sjednice, te da su prisutni: član NO Š. H., član NO A. B., direktor S. M., Rukovodilac ekonomsko-komercijalne službe A. J. i sekretar društva E. F..

Iz podneska Sindikata JKP Standard za razrješenje dužnosti predsjednika Nadzornog odbora H. M. od dana 07.08.2020. godine vidljivo je da radnici JKP Standard d.o.o. Konjic smatraju da predsjednik Nadzornog odbora H. M. nije dostojan obavljati navedenu funkciju kao ni bilo koju funkciju u Nadzornom odboru ili bilo kojem drugom organu društva.

Uvidom u izvještaj Rukovoditelja službe općih i pravnih poslova JKP "Standard" d.o.o. Konjic od dana 28.01.2021. godine proizilazi da je u 2021. godini kod suda pokrenuto 212 postupaka za prinudnu naplatu potraživanja (185 postupaka protiv fizičkih osoba i 27 protiv privrednih subjekata (36 tužbi i 176 prijedloga za ovrhu) u ukupnom iznosu od 62.075.96 KM., a od toga je u 2021. godini naplaćeno 16.883,14 KM, da je potpisana jedna sudska nagodba i 28 Sporazuma o načinu izmirenja duga sa ovršenicama i tuženima.

Iz zaključka Nadzornog odbora JKP Standard d.o.o. Konjic od dana 05.07.2022. godine proizilazi da je Nadzorni odbor nakon saslušanja obje strane na sjednici od 05.07.2022. godine, uzimajući u obzir i pismene prijave koje su bile sastavni dio materijala za ovu sjednicu Nadzornog odbora od obje parnične strane tražio da se izjasne o mogućnosti mirnog rješavanja spora, na što su iste pristale, da Nadzorni odbor donosi zaključak da se postupi u skladu sa izraženom voljom kao jednom od najboljih rješenja za nastalu situaciju, mirno rješenje spora na obostrano zadovoljstvo, što je u interesu i Društva kako ne bi došlo do narušavanja ugleda Društva i negativnih posljedica koje se mogu odraziti na poslovanje Društva, zbog činjenice da su akteri narušenih međuljudskih odnosa rukovodioci u Društvu, direktor i rukovoditelj službe općih i pravnih poslova, da Nadzorni odbor prati rad uprave, čuva ugled društva, a po ovom sporu jedino može donijeti Zaključak o mirnom rješenju nesuglasica kako bi ovaj problem riješio u što kraćem roku i bez negativnih posljedica za Društvo i njegove uposlenike, te predlaže da se akteri izmire i vrate izvršavanju redovnih radnih zadataka.

Iz Odgovora broj: 02-817/22 od 05.07.2022. godine upućenog Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH, od strane direktora JKP Standard d.o.o. Konjic proizilazi da se uposlenica E. F. upošljava u JKP Standard 01.10.2014. godine kao Pravnik sa završenim višim stupnjem obrazovanja, a naknadno kao diplomirani pravnik nakon sticanja diplome akademskog zvanja dip. pravnik., da se tužiteljica prihvata ponuđene pozicije Sekretar Nadzornog odbora društva uz mjesečnu naknadu od 100 KM te uz poslove referenta za radne odnose (koju tada obavlja), kasnije rukovoditelj Službe općih i pravnih poslova (uz još uposlenicu na radnom mjestu kurir- higijeničar), da se tužiteljica nikada nije žalila na diskriminaciju ili mobing zbog malog broja uposlenika raspoređenih u službu kojom rukovodi, jer drugim službama društva ima znatno veći broj uposlenika, a što znači i mnogo više obaveza za rukovoditelja, te da su netočni navodi ostavke tužiteljice na mjesto sekretara društva.

Uvidom u Preporuku Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH broj preporuke : P-240/22 od dana 05.09.2022. godine, upućene JKP Standard d.o.o. Konjic N/r direktora vidljivo je da je Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH zaprimila žalbu E. F., koja je registrirana pod brojem Ž-MO-06-76/22, te da podnositeljica žalbe ukazuje na navode povrede odredaba Zakona o diskriminaciji u smislu mobinga u JKP Standard d.o.o. Konjic od strane direktora S. M., da su po mišljenju ombudsmana BiH podnositeljica žalbe i direktor iznijeli niz okolnosti koje ukazuju na nedostatak komunikacije i postojanje narušenih međuljudskih odnosa između poslodavca i zaposlenika, a isti se manifestiraju kroz autoritativan odnos poslodavca sa zaposlenicima, gdje se istim ne daje mogućnost da iznesu svoje poteškoće i probleme, da je neophodno utvrditi žalbeni navod koji se odnosi na činjenicu da je direktor dana 15.03.2022. godine skrenuo pažnju svim rukovodiocima službi zbog dostavljanja izvještaja petkom, samo podnositeljici je otkucano i potpisano pismeno upozorenje dana 18.05.2022. godine, što ukazuje na nejednako postupanje prema uposlenicima, da smatraju da JKP Standard" d.o.o. Konjic, ima kapacitete da samostalno riješi probleme interno, unutar svoje institucije, dakle da temeljito sagleda cjelokupnu situaciju, utvrdi prave uzroke problema, a zatim i mjere koje će se poduzeti ali u isto vrijeme da omogući uposleniku da koristi sva prava ukoliko nije zadovoljan postupanjem poslodavca, te da to ne bude na njegovu štetu, a također ombudsmeni Bosne i Hercegovine izražavaju zabrinutost, obzirom da je u razmatranom predmetu očit nedostatak komunikacije između poslodavca i uposlenika, te smatraju da obje strane trebaju uložiti više napora i razumijevanja i učestalo raditi kako bi se taj odnos do

odredene mjere popravio, te smatraju da zajednički cilj obje strane treba biti iznalaženje zajedničkog rješenja u vezi nastale situacije, stavljajući međusobne razmirice po strani, uz saradnju i razumijevanje svih uključenih, da unutar JKP „Standard” d.o.o. Konjic ne postoji jasno preciziran interni mehanizam za postupanje po prijavama ovakve vrste, pa ukazuju na obvezu primjene čl. 24 st. 4 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini prema kojem su svi javni organi te ostale pravne osobe dužne svojim općim ili posebnim pravnim aktima, regulirati principe jednakog postupanja, osigurati efikasne interne procedure zaštite od diskriminacije, nadalje u skladu sa čl. 32 Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i čl. 7 Zakona o zabrani diskriminacije upućuju Preporuku Direktor JKP “Standard” d.o.o. Konjic, da odmah poduzme sve aktivnosti u organizaciji sastanka sa podnositeljicom žalbe s ciljem prevazilaženja narušenih međuljudskih odnosa i nedostatka komunikacije između direktora poduzeća i podnositeljice žalbe, na način da se pokušaju iznaći uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije, da u cilju osiguranja mehanizma unutar preduzeća poduzme mjere u cilju implementacije čl. 24 st. 4 Zakona o zabrani diskriminacije, da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsme za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke, koja se dostavlja i tužiteljici.

Iz Odgovora na očitovanje na zaključak Nadzornog odbora JKP Standard od 05.09.2022. godine i broj: 02-1102/22 od dana 30.09.2022. godine proizilazi da je postupajući po zaključku Nadzornog odbora i preporuci Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH dana 26.09.2022.godine sazvan sastanak s tužiteljicom u cilju rješavanja nastale situacije mirnim putem i prevazilaženja narušenih međuljudskih odnosa, nedostatka komunikacije između tuženog i tužiteljice, da je sastanak održan u prisustvu predsjednika komisije za provedbu Etičkog kodeksa, na kojem je direktor JKP Standard izrazio spremnost da nastavi rad sa uposlenicom bez obzira na dosadašnja dešavanja, kao i spremnost da povuče disciplinsku mjeru izrečenu uposlenici od dana 18.05.2022. godine, te da je tužiteljica izjavila da takav prijedlog ne može prihvatiti i ostaje pri svojim zahtjevima koje je postavila u aktu Očitovanja na zaključak NO JKP Standard od 05.09.2022. godine

Iz Obavijesti po preporuci ombudsmenima na realizaciju Preporuke broj: 02-1130/22 od dana 07.10.2022. godine proizilazi da je postupajući po prijavi uposlenice E. F. Nadzorni odbor JKP Standard dana 05.09.2022. godine održao sjednicu, s ciljem da se pokušaju mirnim putem prevazići narušeni međuljudski odnosi između direktora i podnositeljice žalbe, da je Nadzorni odbor društva upoznao tužiteljicu s namjerom direktora da povuče disciplinsku mjeru od 18.05.2022. godine, na kojoj sjednici je tužiteljica u pratnji odvjetnika Fejzagić Esada pismeno zatražila Vansudsko rješenje spora-Zahtjev za naknadu materijalne i nematerijalne štete u kojem traži isplatu iznosa od 3.278,89 KM, uz naznaku da će u eventualnom sudskom postupku tužbom biti traženo 5.000,00 KM, da su na sjednici tužiteljica i njen punomoćnik nastavili sa optužbama na račun direktora a nisu pokazali želju za mirnim rješenjem, nakon čega je Nadzorni odbor donio pismeni zaključak kojim pozivaju tužiteljica i direktor da se dogovore i mirnim putem riješe ovaj spor.

Nakon donošenja takvog Zaključka Nadzornog odbora tužiteljica ponovo dostavlja dopis naznačen kao Očitovanje na Zaključak nadzornog odbora JKP Standard od 05.09.2022. godine, u kojem navodi da je suglasna da se postojeći problem rješi mirnim putem, te pominje izraženu volju druge strane da oba pismena upozorenja za lakšu povredu radne discipline stavi izvan snage, te iznosi zahtjev za naknadu materijalne štete koja joj je pričinjena zbog bolovanja u iznosu 778,89 KM, s rokom realizacije od 10 dana pod prijetnjom tužbom.

Dana 28.09.2022. godine Direktor društva JKP Standard je pozvao tužiteljicu na razgovor kako bi još jednom pokušali prevazići postojeća neslaganja, kojem sastanku je prisustvovao i predsjednik komisije za provedbu Etičkog kodeksa JKP Standard J. K., a na istom je direktor izrazio spremnost povući disciplinsku mjeru izrečenu uposlenici F. E. 18.05.2022. godine (na što uposlenica nije pristala), pa je Nadzornom odboru dostavila Informaciju o sastanku sa direktorom JKP Standard od 28.09.2022. godine navodeći da je direktor odbio da postupi po dogovoru sa sastanka, a iz iste proizilazi da je tužiteljica i ranije često bila odsutna sa posla zbog privremene spriječenosti za rad.

Iz Zahtjeva za dostavu medicinske dokumentacije, doznaka za bolovanje JKP “Standard” d.o.o. Konjic broj: 02-1395/22 od dana 23.12.2022. godine upućen JU Dom zdravlja Konjic proizilazi da je zatraženo je da se dostavi medicinska dokumentacija uposlenice E. F. (karton bolesti liječenja

odnosno zdravstvenog stanja pacijenta, doznake i dr.), od njenog početka rada u JKP "Standard" d.o.o. Konjic i to za razdoblje od 2015 do 2022. godine.

Iz podneska Javne ustanove Dom zdravlja Konjic, ul. Bolnička do broja 13, broj 01/1-143/2023 od dana 19.01.2023. godine upućen Općinskom sudu u Konjicu, vidljivo je da je dostavljena kopija medicinske dokumentacije (kopije su istovjetene originalu) za F. (H.) E., medicinska dokumentacija se odnosi na zdravstveni karton broj: i upise za period od 2015-2022. godine i kopije NOM-a i doznaka za bolovanje (nalaz, ocjena i mišljene ljekara i izvješća o privremenoj spriječenosti za rad). Iz podneska JKP Standard d.o.o Konjic broj: 04-38/23 od dana 10.01.2023. godine vidljivi su predmeti za koje je pokrenut postupak prinudne naplate putem suda iz 2017, 2018, 2019, 2020 I 2021. godine sa podacima o naplati zaključno sa danom 31.12.2022. godine.

Iz podneska JKP Standard d.o.o. Konjic broj: 02-68/23 od 18.01.2023. godine, vidljivo je da uvidom u personalnu mapu uposlenika S. M. Odluke broj: 02-107-1 od 01.04.2018. godine i Odluka broj: 05-135-1/18 od 03.05.2018. godine nisu nađene, odnosno nedostaju u personalnoj mapi, te iste nisu ni dostavljene.

Iz Odluke tuženog br: 02-342/19, od 17.06.2019. godine o dodatku na plaću proizilazi da je uposleniku S. A., raspoređenom na poslove Poslovođa u pogonu kompostiranja imenovan je za člana Komisije za utvrđivanje stvarnog stanjakrajnjih korisnika komunalnih usluga odlukom br: 02-169/19, od 06.05.2019.godine, pa mu se zbog obavljanja dodatnih poslova dodjeljuje dodatak na plaću za 05/2019 godine u iznosu od 10%.

Iz Odluke tuženog br: 02-683/19, od 20.08.2019. godine o dodatku na plaću proizilazi da je uposleniku S. A., raspoređenom na poslove Poslovođa u pogonu kompostiranja imenovan je za člana Komisije za utvrđivanje stvarnog stanjakrajnjih korisnika komunalnih usluga odlukom br: 02-169/19, od 06.05.2019.godine, pa mu se zbog obavljanja dodatnih poslova dodjeljuje dodatak na plaću za 07/2019 godine u iznosu od 10%

Iz Odluke tuženog br: 02-199/20, od 29.01.2020. godine proizilazi da je uposleniku S. A., raspoređenom na poslove Poslovođa u pogonu kompostiranja, odobrena financijska sredstva za upis na master akademski studij na Agromediterranskom fakultetu.diplomski smjer cvjećarstvo Univerziteta Džemal Bijedić u Mostaru u iznosu od 1.600,00 KM.

Odlukom drugotuženog br: 02-265/19, od 28.05.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove Inkasant imenovanoj je dodijeljen je dodatak na plaću za 04/2019 godine u iznosu od 20% zbog uspostavljanja službe, poslova o zadatka u protokolu društva.

Odlukom drugotuženog br: 02-339/19, od 17.06.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove Inkasant imenovanoj je dodijeljen je dodatak na plaću za 05/2019 godine u iznosu od 20% zbog uspostavljanja službe, poslova o zadatka u protokolu društva.

Odlukom drugotuženog br: 02-505/19, od 18.07.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove Inkasant imenovanoj je dodijeljen je dodatak na plaću za 06/2019 godine u iznosu od 20% zbog uspostavljanja službe, poslova o zadatka u protokolu društva.

Odlukom drugotuženog br: 02-680/19, od 19.08.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove Inkasant imenovanoj je dodijeljen je dodatak na plaću za 07/2019 godine u iznosu od 20% zbog uspostavljanja službe, poslova i zadatka u protokolu društva.

Odlukom drugotuženog br: 02-755/19, od 12.09.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove Inkasant imenovanoj je dodijeljen je dodatak na plaću za 08/2019 godine u iznosu od 20% zbog uspostavljanja službe, poslova i zadatka u protokolu društva.

Odlukom drugotuženog br: 02-860/19, od 04.10.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove Inkasant imenovanoj je dodijeljen je dodatak na plaću za 09/2019 godine u iznosu od 20% zbog uspostavljanja službe, poslova o zadatka u protokolu društva.

Odlukom drugotuženog br: 02-1057/19, od 13.11.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove Inkasant imenovanoj je dodijeljen je dodatak na plaću za 10/2019 godine u iznosu od 20% zbog uspostavljanja službe, poslova o zadatka u protokolu društva.

Odlukom drugotuženog br: 02-1165/19, od 13.12.2019.godine o dodatku na plaću E. H., raspoređenoj na poslove tehnički sekretar imenovanoj je dodijeljen dodatak na plaću za 11/2019 godine u iznosu od 20% zbog pripreme poslova iz domena novog radnog mjesta.

Odlukama drugotuženog br: 02-264/19, od 28.05.2019.godine, br02-340/19, od 17.06.2019.godine, odlukom br: 02-504/19, od 18.07.2019.godine, broj: 02-679/19, od 19.08.2019.godine, broj: 02-754/19, od 12.09.2019.godine, broj: 02-861/19, od 04.10.2019.godine i broj:02- 1163/19, od 13.12.2019.godine o dodatku na plaću E. Z., raspoređenom na poslove Rukovoditelj službe JH, imenovanom je dodijeljen dodatak na plaću za 04,05,06.,07.,08.09. i 11/2019 godine u iznosu od 20% zbog povećanog obima posla.

Iz Plana rada rukovoditelja Službe općih i pravnih poslova na terenu br: 04-1136/23, od 01.12.2013.godine proizilazi da je tužiteljica dostavila poduzeću JKP "Standard" d.o.o.Konjic na odobravanje Plan obilaska sela koja terenski pokriva inkasant E. J. s kojim je bila u obvezi izaći na teren dva puta tjedno radi nuđenja zaključivanja Ugovora o pružanju komunalnih usluga za 12/2023 godine i to za mjesta Č., B. P., D. S., P., C., M. i R..

Iz Plana rada uposlenika ekonomsko-komercijalne službe na terenu br: 05-1143/23, od 01.12.2013.godine proizilazi da se uposlenici JKP Standard Dž. L., Dž. K. i R. H. raspoređuju s inkasantima J. N. i A. J. na obilazak terena u prvom tjednu 12/2023. godine radi nuđenja Ugovor o pružanju komunalnih usluga korisnicima.

Uvidom u Izvješće o privremenoj spriječenosti za rad tužiteljice od 15.12.2023.godine proizilazi da je taj dan tužiteljica provela na bolovanju, dok iz Nalaza, ocjene i mišljenja liječničke komisije Zavoda zdravstvenog osiguranja aHNŽ br: 03-33-30-2-3-09750/23 , od 27.04.2023.godine proizilazi da je tužiteljici utvrđena privremena spriječenost za rad od 01.02.2023.godine, da je tužiteljica nesposobna za rad proizilazi iz Nalaza i mišljenja prvostupanijske komisije od dana 18.04.2023.godine po kojemu je utvrđeno da je tužiteljica pod nadzorom psihijatra , kako to proizilazi i iz Nalaza i mišljenja komisije JU DZ Konjic od 09.05.2023.godine.

Iz ugovora o radu tužiteljice od 19.04.2023.godine proizilazi da tužiteljica obavlja poslove radnog mjesta Rukovoditelj službe općih i pravnih poslova, kako u sjedištu Društva, tako i na terenu.

Iz Službene zabilješke tuženog od dana 15.12.2023.godine proizilazi da tužiteljica nije izvijestila tuženog i tehničkog tajnika Društva da tog dana neće doći na posao, iako je to bila u obvezi kako je to naglašeno na sastanku "rukovoditelja službi", na koji način krši osnovna načela poslovanja.

Iz pismena- dostava traženih podataka koji je sačinila tužiteljica dana 22.12.2023.godine proizilazi da je sukladno nalogu tuženog od 21.12.2023.godine ekonomsko-komercijalna služba JKP "Standard" u prvom tjednu 12/2023.godine slala na teren u gradskom i prigradskom području uz inkasanta A. J. i J. N. i knjigovođu R. H., glavnog knjigovođu Dž. K., te operatera knjigovođe koji su sačinili 91 ugovor, a da je tužiteljica u istom razdoblju sačinila 103 ugovora na terenu (ruralno područje) s inkasantima E. J. i kurirom-higijeničarkom E. B..

Prije odlučivanja o osnovanosti tužbenog zahtjeva tužiteljice sud je raspravio istaknuti prigovor nedostatka pasivne legitimacije tuženika, a o ranije istaknutom prigovoru neblagovremenosti tužbe odlučio je Županijski sud u Mostaru svojim Rješenjem br: 56 0 Rs 077396 23 Rsž, od 24.10.2023.godine:

Tužiteljica je u ovoj pravnoj stvari prvobitno podnijela antidiskriminacijska tužbu iz radnog odnosa, dakle i protiv direktora kao neposrednog rukovoditelja tužiteljice, dakle fizičke osobe kao izvršitelja diskriminacije, te poslodavca koji je pasivno legitimiran u postupku za ostvarivanje sudske zaštite zbog zlostavljanja na radu, pa on može biti tuženi bez obzira tko je izvršitelj. Dakle mogu odgovarati, biti pasivno legitimirani i poslodavac i mober. Poslodavac će odgovarati samo u slučaju da je bio obaviješten (znao ili je morao znati) o zlostavljanju koje se dešava u poduzeću, a nije poduzeo sve mjere da se zlostavljanje spriječi, odnosno kad je propustio da izvrši svoju dužnost organiziranja rada na način koji isključuje, odnosno smanjuje mogućnost pojave mobinga. U takvom slučaju tužitelj

može tražiti naknadu štete i od poslodavca i od mobera, pri čemu je njihova odgovornost solidarna, pa je neosnovan prigovor nedostatka pasivne legitimacije na strani tuženog kao izvršitelja mobinga.

Pravni osnov tužbenog zahtjeva razmatran je u okviru odredbi Zakona o zabrani diskriminacije u daljnjem tekstu ZZD (Sl. novine Federacije BiH broj 59/09, 66/16).

Predmet tužbenog zahtjeva je utvrđivanje diskriminacije tužiteljice od strane zakonskog zastupnika-direktora JKP "Standard" d.o.o.Konjic, koji je ujedno poslodavac tužiteljice. Dakle radi se o zaštiti prava uposlenika u slučaju diskriminacije, odnosno antidiskriminacijskoj tužbi iz radnog odnosa.

Zakon o zabrani diskriminacije je opći zakon koji se primjenjuje kod utvrđivanja diskriminacije u svim poljima ljudskog života, dok je odredba čl. 12. Zakona o radu, koja govori o diskriminaciji u radnim odnosima, specijalna odredba koja regulira pitanje podnošenja antidiskriminacijske tužbe iz radnog odnosa. Kod radno pravnog odnosa je bitno i u interesu obiju strana, poslodavca zbog učinka rada, uposlenika zbog uvjeta rada, da se sva sporna pitanja riješe što prije. Međutim u odnosu na tuženog S. M. direktora poduzeća JKP Standard d.o.o. Konjic ne može se primjeniti odredba čl. 12 Zakona o radu obzirom da se odredbe Zakona o radu primjenjuju isključivo i samo na odnose poslodavca i djelatnika, ali ne i na odnose rukovoditelja i djelatnika, ili međusobne odnose djelatnika, već se imaju se primjeniti odredbe Zakona o zabrani diskriminacije i to čl. 13. Zakona kojim je propisano je da su osobe ili grupa osoba koje su izložene bilo kojem obliku diskriminacije, prema odredbama istog zakona, ovlašteni da podnesu tužbu u roku od tri godine od dana saznanja o učinjenoj povredi prava, a najdalje pet godina od dana učinjenja povrede. (st. 4), što je izraženo i u stavu Županijskog suda u Mostaru u Rješenju br: 56 0 Rs 077396 23 Rsž, od 24.10.2023.godine.

Na temelju navoda tužbe, odgovora na tužbu i ovako provedenih dokaza ocjenom svih provedenih dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj povezanosti sukladno čl.8. ZPP-a, riješeno je kao u izreci presude, iz slijedećih razloga:

Među parničnim strankama nije sporno da je tužiteljica uposlenik poduzeća Standard d.o.o.Konjic, te da joj je tuženi -direktor pretpostavljeni. Sporno je da li je tuženi svojim ponašanjem prema tužiteljici istu diskriminirao u radu u odnosu na ostale uposlenike društva. Sporna je i visina tužbenog zahtjeva tužiteljice. Sporno je da li je tuženi povrijedio pravo tužiteljice na jednako postupanje u odnosu na druge uposlenike poduzeća Standard d.o.o., koje po svom karakteru predstavljaju narušavanje prava na jednako postupanje, diskriminirajući tužiteljicu u odnosu na ostale uposlenike, ponašanjem koje povrijeđuje njeno dostojanstvo, profesionalni i osobni integritet, ponižavanjem i stvaranjem neprijateljskog okruženja, što je imalo za direktnu posljedicu narušavanje njenog zdravlja, a slijedom navedenog sporno je potraživanje naknade (ne)materijalne štete iz osnova diskriminacije, pa je na ove okolnosti sud cijenio dokaze i proveo postupak.

Odredbama članka 2. Zakona o zabrani diskriminacije (Sl. glasnik BiH broj 59/09) propisano je:

1) Diskriminacijom će se u smislu ovog zakona, smatrati svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojoj osobi ili grupi osoba na temelju njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, spolnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojoj osobi onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima javnog života.

(2) Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe kao i na sve fizičke i pravne osobe, i u javnom i u privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: u zaposlenja, članstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, obuke, stanovanja, zdravstva, socijalne zaštite, dobara i usluga namijenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih djelatnosti.

U skladu sa odredbama čl. 3. istog zakona, neposredna diskriminacija je svako različito postupanje po gore navedenim osnovama, odnosno svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neka

osoba ili grupa osoba dovedena ili je bila ili bi mogla da bude dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od neke druge osobe ili drugih osoba u sličnim situacijama.

Osnova zaštite od diskriminacije je između ostalog i u tome da se svakoj osobi osiguraju jednaki uvjeti postupanja. Diskriminacija kao pravni pojam podrazumijeva postojanje postupanja koje Zakon naziva oblikom diskriminacije i to po nekoj od zakonom navedenih diskriminacijskih osnova.

Radno pravo F BiH ne navodi doslovno mobing kao oblik diskriminacije radnika, ali je osim oblika diskriminacije pomenutih u čl.5. st.1. Zakona o radu navedeno da u nepovoljniji položaj kao uposlenici ne mogu biti stavljene ni osobe povodom drugih pitanja koja proističu iz radnog odnosa, a mobing to jeste, ukoliko se njegovo postojanje u postupku dokaže.

Jedan od oblika diskriminacije prema čl.4. st.3. Zakona o zabrani diskriminacije (ZDD) jeste mobing koji se definira kao oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa uposlenog.

Odredbom čl.6. Zakona propisuje da se ovaj zakon primjenjuje na postupanje svih javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH, općinskih institucija i tijela, te pravnih osoba s javnim ovlaštenjima, kao i na postupanje svih pravnih i fizičkih osoba, u svim a posebno u sljedećim oblastima života...a) zapošljavanju, rada i radnih uvjeta, uključujući pristup zaposlenju, zanimanju i samozapošljavanju kao i radne uvjete naknade, napredovanja u službi i otpuštanja sa posla...

Čl.12. ovog Zakona propisano je da su osobe ili grupe osoba koje su izložene bilo kojem obliku diskriminacije, prema odredbama ovog zakona, ovlašteni da podnesu tužbu i da traže: utvrđivanje da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđivanje diskriminacije); zabranu preduzimanja radnji kojima se krši ili se može prekršiti tužiteljevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice (tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije); da se nadoknadi materijalna i nematerijalna šteta prouzročena povredom prava zaštićenih ovim zakonom (tužba za nadoknadu štete), s tim da kada se svi zahtjevi zasnivaju na istom činjeničnom i pravnom osnovu, zahtjevi mogu istaknuti zajedno (kumulativno) u jednoj tužbi o kojoj se odlučuje u parničnom postupku, ako su svi zahtjevi u međusobnoj vezi i ako je isti sud stvarno nadležan za svaki od tih zahtjeva.

Odredbom članka 12. stavak 3. Zakona o radu je propisano da ako radnik u slučaju spora iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je poslodavac postupio suprotno odredbama ovog Zakona o zabrani diskriminacije, na poslodavcu je teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije, odnosno da postojeća razlika nije usmjerena na diskriminaciju već da ima svoje objektivno opravdanje.

Čl.15. st. 1. i 2. ovog Zakona propisano je da u slučajevima kada osoba ili grupa osoba navode činjenice u postupku iz članka 12. ovog zakona, potkrepljujući navode o tome da je zabrana diskriminacije prekršena, navodni prekršitelj dužan je dokazati da nije prekršio načelo jednakog postupanja ili zabrane diskriminacije u predmetu rasprave, a u slučajevima u kojima osoba smatra da je snosila posljedice diskriminacije.

Kod mobinga je prisutno u osnovi nedopušteno i neopravdano različito postupanje u odnosu na grupu ili pojedinca čije se pravo ne vrijeđa. Mobing postoji kada takvo različito postupanje dovede do povrede dostojanstva, ugleda, zdravlja, pogoršava uslove rada, osobnog i profesionalnog integriteta. Mobing je vid diskriminacije po Zakonu o zabrani diskriminacije i definira se bez obzira na razloge iz kojih se dogodio.

Odredbom čl.2. Zakona o zabrani diskriminacije, propisano je da će se diskriminacija, u smislu ovog zakona, smatrati svako različito postupanje uključujući svako isključenje, ograničenje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim I pretpostavljenim osnovama prema bilo kojoj osobi ili grupi osoba na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja I spola, spolnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojoj osobi onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima javnog života.

Sukladno odredbama članak3. istog Zakona, neposredna diskriminacije je svako različito postupanje po gore navedenim osnovama, odnosno svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila ili bi mogla da bude dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od neke druge osobe ili drugih osoba u sličnim situacijama, a posredna diskriminacija podrazumijeva svaku situaciju u kojoj naizgled neutralna odredba kriterij ili praksa ima ili bi imala efekt dovođenja neke osobe ili drugih osoba u nepovoljan ili manje povoljan položaj u odnosu na druge osobe.

Člankom 4. Zakona o zabrani diskriminacije određeni su i ostali oblici diskriminacije, pa tako se između ostalog, uznemiravanje smatra diskriminacijom u svakoj situaciji u kojoj ponašanje vezano uz jedan od gore navedenih osnova ima za svrhu ili čiji je efekat povreda dostojanstva osobe i stvaranje zastrašujućeg neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili uvredljivog ambijenta. Pod mobingom se podrazumijeva svaki oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu, koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu, čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uvjeta ili profesionalnog statusa zaposlenog.

Odredbom članka 9. stavak 1. u svezi sa stavkom 5. Zakona o radu F BiH propisano je da mobing predstavlja specifičnu formu nefizičkog uznemiravanja (ponašanja) na radnom mjestu koje podrazumijeva ponavljanje radnji kojima jedno ili više lica psihički zlostavlja i ponižava drugo lice, a čiji je cilj ili posljedica ugrožavanje njegovog ugleda, časti, dostojanstva, integriteta, degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa.

Uznemiravanje je dakle svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekim od osnova iz članak2. stavak1. Zakona o zabrani diskriminacije koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje, koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe. Uznemiravanje ima za cilj neku osobu poniziti odnosno emocionalno i psihološki iscrpiti zbog njene karakteristike ili pripadnosti određenoj skupini.

Kao poseban oblik uznemiravanja evidentira se mobing kao fenomen zlostavljanja na poslu i koji je širi u odnosu na uznemiravanje. Kod mobinga nije presudna veza sa određenom diskriminacijskom osnovom i dovoljno je da je radnik izvrnut uvredljivom ponašanju koje ga izdvaja od ostalih. Tužiteljica u svojoj izjavi navodi da trpi mobing od tuženog od momenta njegovog dolaska na dužnost direktora Društva, koji se ogleda u nemogućnosti normalnog obavljanja svakodnevnih radnih zadataka tužiteljice u okviru njezinog radnog mjesta u normalnim uvjetima rada, omalovažavanjem ličnosti tužiteljice, zabranom ulaska tužiteljice u ured direktora Društva iako ostali rukovoditelji sektora te zabrane nemaju, ignoriranjem zahtjeva tužiteljice, slanjem iste na teren radi zaključivanja ugovora s korisnicima usluga, što ne spada u poslove rukovoditelja službi, provjerom bolovanja tužiteljice i dr. a koje tuženik osporava.

Za postojanje mobinga, u smislu naprijed citiranih odredbi čl.4.ZZD, nužno je kumulativno postojanje sljedećih elemenata: 1.nefizičko uznemiravanje, tj. neželjeno ponašanje koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili uvredljivog okruženja, 2. da se uznemiravanje dešava na radnom mjestu, 3.ponavljanje radnji, 4.ponižavajući efekat radnji na žrtvu, 5. svrha ili posljedica se ogleda u degradaciji radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog.

Iz zakonske formulacije proizlazi da je mobing u smislu Zakona o zabrani diskriminacije, oblik diskriminacije koji ima određene specifičnosti. Naime, definicijom nije uspostavljen vremenski standard nužne dugotrajnosti ponavljanja radnji, broja radnji, niti je precizno propisan standard

ponižavajućeg efekta na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa uposlenog, pa se smisao ove odredbe ima tumačiti prema pravnim standardima odredbe.

Stoga je, u vezi tumačenja definicije mobinga, bitno da je kod radnji mobinga riječ o sofisticiranim ponovljenim ponašajima sa štetnim tretmanom, odnosno štetnim pritiskom na zaposlenog pojedinca. Mobing se može pojaviti u više oblika, a u konkretnom se radi o tzv. vertikalnom mobingu u kojem nadređeni izlaže mobingu podređenog. Postoji više pojavnih oblika mobinga, a u konkretnom tijekom postupka je ukazano na više radnji, koje tužiteljica ocjenjuje kao radnje mobinga.

Po ocjeni ovog suda, kod utvrđene diskriminacije, nije od uticaja na prava tužiteljice, činjenica sa koliko radnji je izvršena diskriminacija u smislu odredbi čl. 4.st.3.Zakona o zabrani diskriminacije, odnosno da li je diskriminacija (mobing) izvršen jednom ponovljenom radnjom ili se radi o više radnji.

Osnov zaštite od diskriminacije je između ostalog i u tome da se svakoj osobi pa i radniku osiguraju jednaki uvjeti rada. Diskriminacija kao pravni pojam podrazumijeva postojanje postupanja koje Zakon naziva oblikom diskriminacije i to po nekoj od zakonom navedenih diskriminacijskih osnova. Ovdje je dakle osnovna primjena načela jednakog postupanja.

Dakle, suština nejednakog postupanja jeste neposredna diskriminacija koja je propisana i čl. 3. Zakonom o zabrani diskriminacije i kojom se kaže da je neposredna diskriminacija svako različito postupanje po osnovama određenim u čl. 2. ovog zakona, odnosno svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neka osoba ili grupa osoba dovedena ili je bila ili je mogla biti dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od neke druge osobe ili grupe osoba u sličnim situacijama.

Ključno za ovaj postupak je dokazati diskriminaciju, odnosno utvrđenje da je tuženi povrijedio tužiteljčino pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđivanje diskriminacije).

Iz provedenih dokaza tužiteljica je dokazala drugačiji tretman prema tužiteljici od strane tuženog u odnosu na ostale uposlenike poduzeća "Standard" d.o.o. Konjic kojim rukovodi tuženi, a koji su se našli u istoj ili sličnoj situaciji kao i tužiteljica.

Tužiteljica naime nije morala posebno dokazivati postojanje različitog postupanja po nekoj zaštićenoj osnovi, kao što je to potrebno za oblike direktne/neposredne i indirektne/posredne diskriminacije nego dokazati sa pretežnim stupnjom vjerovatnoće ponavljanje radnji koje su imale ponižavajući efekt za nju.

Pravilnom primjenom materijalnog prava, slijedom označenih činjeničnih utvrđenja, sagledavanim u odnosu na predmet raspravljanja omeđen tužbenim zahtjevom tužitelja, proizlazi zaključak o osnovanosti tužbenog zahtjeva tužiteljice.

Naime, slijedom jurisprudencije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine sadržanoj u Odluci o Dopustivosti broj AP-1079/18 od 6. 6. 2018. godine, u skladu sa kojim, prihvatajući izraženi stav Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine sadržan u njegovoj presudi broj. 65 0 Rs 178479 16 Rev od 28. 11. 2017. godine, da prema odredbama članka 2. stavak 1. Zakona o zabrani diskriminacije diskriminacija je definirana kao svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojoj osobi ili grupi osoba temeljem njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekala, veze sa nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, spolnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života.

Pod isključivanjem se podrazumijeva da je određenoj grupi onemogućen pristup određenim pravima i slobodama, a drugima nije, ograničavanje znači da je određenoj grupi osoba, zbog njihovih karakteristika, uživanje određenih prava i sloboda omogućeno ali sa ograničenjem, ne u istoj mjeri kao ostalim, dok davanje prednosti je situacija u kojoj je jedna grupa u povlaštenoj poziciji, iako za to nema zakonskih uvjeta. Osnovni elementi diskriminacije su različiti i nepovoljan tretman

pojedince koji je rezultat državnih mjera kojim se zahtjeva određeno pojašnjenje, nameću ili negiraju određene kvalifikacije, daju ili negiraju mogućnosti i usporednih grupa osoba koje su u istoj ili sličnoj situaciji tretirane povoljnije, odnosno poređenje sa drugim osobama koje se nalaze u istoj ili sličnoj situaciji, a koja je znatno povoljnija za te osobe spram onoga što uživa diskriminirani.

Na temelju čl. 7. ZPP-a stranke su dužne iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i izvoditi dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

Kod dokazivanja postojanja diskriminacije postoji princip podjele tereta dokazivanja između tužiteljice i tuženih. Obaveza tužiteljice, žrtve diskriminacije, je da dokaže činjenice na temelju kojih se može zaključiti da je došlo do diskriminacije, odnosno, mora dokazati da je došlo do različitog tretmana, dok tuženi, osoba za koju se tvrdi da je izvršila diskriminaciju može pobiti postojanje iste na dva načina i to da tužiteljica nije u istoj ili sličnoj situaciji sa osobom sa kojom se poredi i da se različit tretman ne zasniva na temelju za koji se tvrdi da se zasniva.

Iz dokaza provedenih tijekom postupka evidentno je da je tužiteljica poduzela sve radnje kako bi zaštitu od mobinga i diskriminacije osigurala bez sudskog postupka, obraćajući se Nadzornom odboru JKP STANDARD koji se nije upuštao u meritum, već preporučio da se problemi trebaju riješiti razgovorima i mirnim putem.

Na ponovno obraćanje tužiteljice kojim ukazuje na nastavak mobinga i diskriminacije, zakazan je sastanak na kome je punomoćnik tužiteljice iznio pisani prijedlog za mirno rješenje spora koji je uključivao povlačenje obje prijave protiv tužiteljice, isplatu materijalne štete u iznosu od 778 KM kao posljedice umanjene plate zbog bolovanja prouzročenog ponašanjem direktora, kao i nematerijalne štete u iznosu od 2.500 KM, na što prvotučeni nije pristao.

Dovodeći u vezu s navedenim svjedočenje predsjednika Nadzornog odbora B. Z., koji ni jednom riječju ne spominje ove ključne događaje, a na konkretna pitanja punomoćnika tužiteljice se ovih činjenica navodno ne sjeća, sud isti cijeni irelevantnim za ovaj postupak, u suprotnosti s provedenim dokazima u postupku. Na isti način daje iskaz i tuženi S. M., kao i tajnik Nadzornog odbora društva E. H.

Prilikom ocjene iskaza svjedoka koje je predložila tužiteljica sud smatra da isti nemaju nikakav interes niti korist za uspjeh tužiteljice u ovom postupku, obzirom da ovi svjedoci jednako i konkretno tvrde da su međuljudski odnosi do dolaska tuženog na mjesto direktora društva bili skladni, normalni, da su se cijenile rad i disciplina, ljudske vrijednosti, što se drastično promijenilo dolaskom tuženog na mjesto direktora tuženog, te s izvjesnošću mogu računati samo na animozitet tuženog, te realnu mogućnost da će kao direktor iskoristiti svaku priliku da im naštetiti, što je već pokazao svojim ponašanjem i odnosom prema tužiteljici.

S druge strane, svi svjedoci koje je predložio tuženi su uposlenici poduzeća kojim rukovodi, koji su dolaskom na mjesto direktora tuženog stekli određene beneficije u radu pa mu kao takvi moraju biti zahvalni za brojne pogodnosti i materijalne stimulacije kojim ih je zadužio, pa tako direktorova glavna suradnica, tajnica E. H., po njegovoj odluci odmah po dolasku na direktorsku funkciju biva raspoređena sa mjesta inkasanta na mjesto vođe protokola, gdje joj je u narednih 8 (osam) mjeseci isplaćivan dodatak na plaću u visini od 20% svaki put sa istim obrazloženjem „*zbog uspostavljanja službe, poslova i zadataka u protokolu društva*“, sve do rasporeda na radno mjesto tehničkog tajnika sa plaćom visoke sprege (profesor istorije), svjedok E. Z., raspoređen za poslove Rukovoditelja službe javne higijene, odlukom tuženog u razdoblju od osam mjeseci dobiva dodatak na plaću u visini od 20% sve zbog „*povećanog obima posla*“, svjedok S. A. je u nekoliko navrata nagrađen sa 10% dodatka na plaću i posebno sa 1.600,00 KM, dana 27.01.2020.godine na ime troškova master studija, za koja sredstva nije utvrđeno da su vraćena, kako proizilazi iz dokaza u spisu. Nadalje svjedok J. K. kojega je direktor-tuženi nastojao na svaki način primiti u radni odnos po raspisanom natječaju za mjesto diplomiranog pravnika sa 1 godinom radnog iskustva, iako taj kandidat nije imao ni dana radnog iskustva nakon završenog fakulteta, kako to proizilazi iz dokaza u spisu, pa kako tom prilikom direktor nije uspio u svojoj nakani, ovaj svjedok je ubrzo primljen preko Zavoda za

upošljavanje pa je nakon godinu dana rada, po nalogu prvotuženog postavljen na mjesto pomoćnika direktora za pravne poslove. Slijedom navedenog sud je imao opravdan razlog sumnjati u vjerodostojnost i nepristrasnosti iskaza ovih svjedoka, pri tom imajući u vidu materijalne dokaze o naknadama i dodacima na platu ovih svjedoka.

Negativne i kompromitirajuće izjave tuženog S. M. o ličnosti tužiteljice iskazane tijekom postupka i u odgovorima na upite Obudsmena, njezinim stručnim kvalitetima, odnosom prema kolegama, uposlenicima i strankama, odnosom prema povjerenim zadacima, poštovanju radnog vremena, o navodno neprimjerenom načinu oblačenja, pokazale su se kao neistinite suglasnim svjedočenjem svih saslušanih svjedoka, pa i svjedoka koje je predložio sam tuženi. To se, između ostalog, odnosi na uzroke sukoba sa tužiteljicom, za koje tuženi tvrdi da su posljedica ukidanja dodataka na plaću koje je tužiteljica primala u vremenu prije njegovog dolaska na mjesto direktora, za koje navode međutim, u spisu ne postoji niti jedan dokaz, a na direktan upit punomoćnika tužiteljice da kaže koji konkretno dodatak je ukinuo tužiteljici i kada, tuženi nije znao odgovoriti. Razlog slabog sjećanja predsjednika Nadzornog odbora B. Z. ključnih događaja koji ne idu u prilog tuženom, sud promatra kroz činjenicu da tuženik ne daje odobrenje za utuženje 12 neplaćenih računa za komunalne usluge firme u vlasništvu Z. supruge, što nije osporeno od parničnih stranaka.

Nasuprot navedenom iskazi kompetentnih i vjerodostojnih svjedoka, bivšeg predsjednika Nadzornog odbora H. M., bivšeg direktora društva E. T. su usmjereni na riječi hvale o stručnim i profesionalnim kvalitetima tužiteljice.

Uzrok progona, diskriminacije i mobinga tužiteljice, vidljiv je iz Inspekcijskog nalaza inspektorice rada Županijskog Ministarstva rada i socijalne skrbi, provedenog radi kontrole postupka prijema u radni odnos kandidata po javnom natječaju, koja je u sedam točaka utvrdila nezakonita i nepravilna postupanja komisije, sve ono na što je prethodno ukazivala tužiteljica. Što se tiče radnji koje po svom karakteru predstavljaju narušavanje prava na jednako postupanje, diskriminirajući tužiteljicu u odnosu na ostale uposlenike, ponašanje koje povrjeđuje njeno dostojanstvo, profesionalni i osobni integritet, ponižavanjem i stvaranjem neprijateljskog okruženja, što je imalo za direktnu posljedicu narušavanje njenog zdravlja, dokazuju da je tužiteljica diskriminirana u odnosu na sve druge rukovodioce službi, kao i ostale uposlenike na način da je direktor u više navrata pred ostalim rukovoditeljima službi i drugim uposlenicima iznosio neutemeljene optužbe da je tužiteljica dostavljala dokumente odvjetniku suprotne stranke u parničnom postupku protiv društva, tražeći od nje da se na ove optužbe očituje u pisanoj formi, što je ona u pisanom očitovanju u cijelosti negirala, što je potvrdila svjedokinja A. J., koja je nazočila ovom događaju, a što je također dokazano zahtjevom direktora od 02.12.2020. godine i odgovorom na zahtjev tužiteljice od 04.12.2020. godine.

U samom provođenju postupka za prijem u radni odnos više radnika, između ostalih i referenta za radne odnose u 2020. godine, dokazano je da je tužiteljica ukazivala na brojne nezakonitosti u radu komisije, zbog čega je kao tadašnji tajnik Komisije za prijem u radni odnos, odstranjena od strane direktora, sa prvog sastanka komisije. Ove činjenicu potvrđene su iskazom svjedokinje K. Dž. i službenom zabilješkom tužiteljice od 14.01.2020.godine, te Inspekcijskim nalazom inspektorice rada Županijskog ministarstva rada i socijalne skrbi od 26.02.2020. godine koja je u sedam tačaka taksativno obrazložila nezakonita i nepravilna postupanja komisije.

Također je dokazano da je sutra dan nakon izvršenog inspekcijskog nadzora, tuženi na grub način i povišenim tonom zahtijevao da mu tužiteljica preda tu zabilješku, što ni tuženi niti bilo koji svjedok nije negirao.

Nakon prijema odgovora, na redovitom sastanku rukovoditelja službi, tuženi je tužiteljici rekao da njezina nazočnost na sastancima nije potrebna, a ovaj ponižavajući tretman potrajao je oko mjesec dana, što je potvrđeno iskazom svjedoka A. J., kao i materijalnim dokazima, službenom zabilješkom od 05.01.2021. godine.

U nastavku diskriminatornog tretmana tužiteljice, direktor ju je optuživao da daje na uvid dokumentaciju društva predsjedniku Nadzornog odbora JKP Standard, i da se to dešava iza zatvorenih vrata, što je samo po sebi apsurd i što je u cijelosti negirao, s zaprepaštenjem reagirao, kao nešto što nikada nije doživio i detaljno obrazložio svjedok H. M., tadašnji predsjednik Nadzornog odbora. Ovo je potkrijepljeno i materijalnim dokazima, Zahtjevom za ostavku na poziciju

predsjednika i člana Nadzornog odbora koji je podnio direktor od 03.03.2020. godine i izjašnjenjem tužiteljice na ovaj zahtjev od 05.03.2020.godine.

Ponižavanje tužiteljice, diskriminatorski tretman i onemogućavanje njenih prava nastavljeno je direktorovim ignorirajućim odnosom prema tri puta upućenom zahtjevu za odobrenje jednog dana godišnjeg odmora na koje svaki uposlenik ima pravo po Zakonu o radu F BiH. Ovo je dokazano zahtjevima tužiteljice upućenih direktoru M. od 19.01.2021g., 21.01.2021.g. i zahtjevom za obrazloženje odbijanja odobrenja od 26.01.2021. godine, na koje se tuženi nikada nije očitovao niti je dao odobrenje.

Nastavak ovakvog ponašanja prema tužiteljici proširen je i na uposlenike društva kojima je tužiteljica neposredni rukovoditelj na način da je i pored objašnjenja tužiteljice o obvezi obračuna dodatka za rad na dan tjednog odmora- nedjelja, u visini od 15% u slučaju E. B. koja je čistila prostorije društva nakon što je E.A., također uposlenik društva, koji je istog dana krećio poslovne prostorije, direktor grubo i prijeteci rječnikom vičući na tužiteljicu, odbio da odobri naknadu E. B., dok je tu naknadu priznao E. A., što potvrđuju u svojim iskazima svjedoci E. B., A. J., Dž. K., Dž. L. i R. H.. Nakon ovog događaja tužiteljici je zabranjen ulazak u ured direktora bez prethodne najave o čemu je obavještena od strane tehničke tajnice E. H., što je također potvrđeno iskazom tužiteljice i svjedoka Dž. K., A. J. i E. B.. Svjedoci koji iskazuju drugačije u svojim iskazima na ove okolnosti nisu međusobno suglasni, pa tuženi direktor S. M. tvrdi da tužiteljica nije obvezna da se najavljuje prije ulaska u njegov ured, dok tajnica direktora E. H. tvrdi da postupa po direktorovom nalogu da se svi uposlenici moraju najaviti, iz kojeg razloga ova kontradiktornost izaziva sumnju u njihove iskaze.

Nadalje, u nastavku pritiska i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg i uvredljivog okruženja prema tužiteljici, direktor zamjenom teza podnosi pismeno upozorenje zbog lakše povrede radnih obaveza broj:556-1/22 od 18.05. 2022. godine, optužujući je za navodno grubo i nekulturno ponašanje prema njemu, koje je uručeno tužiteljici 20.05.2022. godine, zbog čega je tužiteljica podnijela 28.05.2022.godine prijavu Nadzornom odboru zbog diskriminatorskog i ponižavajućeg odnosa direktora prema njoj kao i žalbu Ombudsmenu za ljudska prava od 10.06.2022. godine, što proizilazi iz navedenih dokumenata.

Nakon obraćanja Instuciji Ombudsmena za ljudska prava, direktor uručuje pismeno upozorenje radniku zbog lakše povrede radne obaveze broj:581/22 od 18.05.2022.godine i prijavu protiv radnice F. E. zbog nedostavljanja tjednog plana rada, broj:02-594/22 od 23.05.2022.godine, koja su oba uručena tužiteljici tek 20.07.2022. godine, iako je tužiteljica radila svaki dan do 28.06.2022. godine. Fotokopijom interne dostavne knjige društva za dan 20.07.2022. godine dokazano je da su obje prijave antidatirane. O ovakvom postupanju, kršenjem pravila o vođenju evidencija, svjedokinja E. H. zadužena za vođenje protokola, nije bila u stanju dati razložno objašnjenje a iz fotokopija dostavne knjige vidljivo je da su nakon dokumenta zavedenog pod brojem 863/22, upisane prijave protiv tužiteljice označene nižim brojevima 581/22 i 594/22, i uručene tužiteljici 20.07.2022. godine.

Nadalje, tuženi nastavlja s diskriminacijom i mobingom prema tužiteljici i nakon početka sudskog postupka što je dokazano njegovim nalogom da se premjeste personalne mape svih uposlenika iz ureda u kojem obavlja poslove tužiteljica kao rukovoditelj Službe općih i pravnih poslova u ured J. K., pomoćnika direktora JKP Standard, uz izričitu dozvolu pristupa tužiteljice personalnim mapama samo uz prisustvo i nadzor J. K., koji nastavak diskriminacije i mobinga se dokazuje se Izvodom iz zapisnika od 26.01.2023. godine, te samim priznanjem svjedoka K. J., nakon što mu je predložen predmetni zapisnik.

Nastavak ponašanja tuženog ogleda se i nadalje zahtjevom tuženog iznesenom na sastanku rukovoditelja JKP „STANDARD“ d.o.o. Konjic 16.1.2023. godine, dva dana nakon održanog pripremno ročišta, da se svi u pisanoj formi izjasne, tko je od njih dao podatke odvjetniku Esadu Fejzagiću o dvadeset i jednoj odluci o dodacima na plaću, otvoreno ciljajući na tužiteljicu koja je svojim podneskom potvrdila da je navedene odluke tražila kao dokaz u parničnom postupku po njenoj tužbi podnesenoj radi zaštite od diskriminacije i mobinga, a što proizilazi iz pisanog izjašnjenja tužiteljice od 16.01.2023.g. upućenog tuženom, kao i saslušanjem tužiteljice i svjedokinje A. J.

Nadalje podnošenjem zahtjeva drugostupanjskoj liječničkoj komisiji Zavoda zdravstvenog osiguranja HNŽ/K za provjeru opravdanosti odsustva tužiteljice s rada zbog bolesti, a što, kako je to

dokazano tijekom postupka tuženi nikada nije tražio ni od uposlenika koji su bili na bolovanju duže vremensko razdoblje nego što je tužiteljica bila, nakon čega je drugostepena komisija utvrdila opravdanost bolovanja i produžila ga za narednih 22 dana, kako to proizilazi iz doznaka i Nalaza, ocjena i mišljenje prvostupanjske i drugostupanjske liječničke komisije Zavoda zdravstvenog osiguranja HNŽ/K Mostar od 27.04.2023.godine, a identično proizilazi i iz iskaza tužiteljice i svjedoka Dž. K.

Nastavak radnji diskriminacije prema tužiteljici ogleda se i u traženju da tužiteljica prema Planu rada od 01.12. i Nalogu od 21.12.2023.godine zajedno s inkasantom i službenikom pravne službe, kao rukovoditelj Službe općih i pravnih poslova u JKP „STANDARD“ odlazi na kućne adrese ruralnih - seoskih kućanstava u Općini Konjic i nudi zaključenje ugovora o pružanju komunalnih usluga korisnicima usluga poduzeća Standard d.o.o. Konjic, a što nikada ranije od strane tuženog nije dato u zadatak niti jednom drugom rukovoditelju službe, za što nema nikakvih opravdanih razloga, što proizilazi iz pisanog akta tužiteljice-Planom rada od 01.12.2023.g. i Dostavom podataka od 22.12.2023.godine kojim tužiteljica dostavlja podatke tuženom o broju zaključenih ugovora s datumima obilaska sela, saslušanjem tužiteljice i svjedokinja A. J. i Dž. K.

Konačno ključni dokaz da je tužiteljica izložena diskriminaciji i mobingu i da su navedeni događaji direktni uzrok zdravstvenih tegoba tužiteljice potvrdila je vještakinja psihijatrijske struke svojim pisanim nalazom i mišljenjem a posebno usmenim obrazlaganjem nalaza na glavnoj raspravi. Zbog svog inteziteta, vrste i trajanja posljedica po zdravlje tužiteljice prouzročenih mobingom i diskriminacijom na poslu, u cijelosti je osnovan dio tužbenog zahtijeva za naknadu nematerijalne štete.

Iz navedenog proizilazi da je tužiteljica kao žrtva eventualne diskriminacije bila u obvezi da uvjeri sud da je tuženi izvršio radnju zbog koje je protiv njega podnesena tužba i učini vjerojatnim da postupanje tuženog predstavlja akt direktne ili indirektne diskriminacije. Na tužiteljici je ležao teret dokazivanja da postoje određene činjenice na kojima se može utemeljiti presumpcija o postojanju izravne ili posredne diskriminacije na koji je način došlo do povrede jednakog postupanja. Nakon toga teret dokaza je na tuženom koji mora dokazati da nije došlo do povrede načela jednakog postupanja.

Tužiteljica je, dakle, sukladno članku 15. Zakona o zabrani diskriminacije učinila vjerojatnim da je došlo do diskriminacije. Standard vjerojatnosti, koji je tužiteljica bila dužna da dokaže, podrazumijeva dokazanost činjenice da je došlo do njenog stavljanja u nepovoljniji položaj, te da bi bilo moguće da je do toga došlo zbog direktne ili indirektne diskriminacije. To znači da postoji vjerojatnost ukoliko se u sudskom postupku odluka o postojanju diskriminacije čini izglednijom od odluke da diskriminacije nije bilo, a ti izgledi se zasnivaju na dokazima na kojima se zasniva vjerojatnost da je došlo do diskriminacije.

Tužiteljica je postojanje mobinga kao oblika diskriminacije, opisanim radnjama dokazala sa stupnjom pretežne vjerovatnoće, pa je teret dokazivanja prešao na tuženu stranu, koja je sa stupnjom sigurnosti bila dužna uvjeriti sud da diskriminacije nema, odnosno da radnje ili mjere koje su označene kao diskriminatorne nisu poduzete, odnosno da su se kretale u okviru zakonskih ovlaštenja i na dozvoljenoj osnovi.

Naprijed navedeni postupci tuženog nisu se kretali u okviru zakonskih ovlaštenja i na dozvoljenoj osnovi jer su isti poduzimani u cilju ugrožavanja radnog mjesta tužiteljice, njenog dostojanstva i časti, stvaranjem za nju ponižavajuće i uvredljive radne sredine. Tuženik kroz postupak nije ponudio dokaze koji bi potvrdili da se njegove aktivnosti: nedozvoljavanje tužiteljici da nazoči radnim sastancima s ostalim rukovoditeljima službi, optužbe da tužiteljica iza zatvorenih vrata daje na uvid predsjedniku Nadzornog odbora Društva dokumentaciju Društva, ignoriranje zahtjeva tužiteljice, izdavanje naloga tužiteljici da napusti ured tuženog, zabrana ulaska tužiteljice u ured tuženog bez prethodne najave, izdavanje pismenih upozorenja tužiteljici za povrede radne obveze, zabrana pristupa tužiteljici personalnim mapama bez nazočnosti drugih uposlenika Društva, provjera opravdanosti odsustva tužiteljice s posla zbog bolesti, slanje tužiteljice na teren u ruralna naselja radi zaključenja ugovora s korisnicima usluga Društva, što ostali rukovoditelji službi nisu bili u obvezi, ne mogu smatrati mobingom i da čine dozvoljene aktivnosti poduzete u cilju efikasne organizacije posla, te da su zakonom dozvoljene i opravdane, kako to tuženik tvrdi.

Tužiteljica je u ovom postupku dokazala da je žrtva neposredne diskriminacije u kojoj se nalaze elementi mobinga i to vertikalni mobing, u kome više rangirani uposlenici mobingu izlažu niže pozicionirane uposlenike, na način da je tužiteljici od strane tuženog kao njezinog pretpostavljenog prilikom obavljanja svakodnevnih zadataka uskraćeno pravo dolaska u ured direktora bez najave, da se kontrolira i preispituje njezin rad u poduzeću na poslovima i zadacima koje obavlja u domenu radnog mjesta rukovoditelj službe općih i pravnih poslova, i sl. pri korištenju diskrecionog prava rukovoditelja, koji je pri tome povrijedio princip jednakog postupanja u odnosu na druge uposlenike – rukovoditelje službi i na tuženom je bio teret dokazivanja da je takva praksa pri radu kod poslodavca tužiteljice bila opravdana objektivnim razlozima tj. da je različito postupanje u odnosu na tužiteljicu bilo zasnovano na objektivnoj i razumnoj opravdanosti (član 5. ZZD), odnosno, da u odnosu na tužiteljicu nije povrijeđeno načelo jednakosti, a što tuženi kroz postupak nije dokazao.

Iz svih navedenih činjenica i ocjenom dokaza provedenih tijekom postupka slijedi zaključak da su navodi iz tužbe tužiteljice u cijelosti dokazani, da su u radnjama tuženog sadržani svi oblici diskriminacije navedeni u odredbama članka 2. 3. i 4. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije BiH.

Po ocjeni ovog suda temeljem izvedenih dokaza dakle tuženi nije uspio dokazati da nije bilo različitog ili nepovoljnog tretmana tužiteljice u odnosu na ostale uposlenike poduzeća "Standard" d.o.o.Konjic, pa je sud usvojio tužbeni zahtjev tužiteljice za utvrđivanje diskriminacije.

Razmatrajući dio tužbenog zahtjeva tužiteljice kojim od tuženog potražuje, na ime nematerijalne štete izazvane diskriminirajućim postupcima, iznos od 2.500,00 KM, sud je imao u vidu slijedeće:

Člankom 200.ZOO-a propisano je da za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjavanja životne aktivnosti, naruženosti, povrede ugleda, časti, slobode ili prava ličnosti, smrti bliskog lica, kao i za strah, sud će, ako nađe da okolnosti slučaja, a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, neovisno od naknade materijalne štete kao i u njenom odsustvu.

Zahtjev za naknadu štete prouzročene nezakonitom povredom prava na jednako postupanje je reparacijski zahtjev, te se može zahtijevati naknada imovinske i naknada neimovinske štete. Nematerijalna šteta je nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha, a da bi se šteta mogla naknaditi potrebno je, između ostalog, utvrditi da je stvarno nastala, te da je posljedici nanesenog fizičkog ili psihičkog bola i straha, pa je takvu štetu potrebno utvrditi i individualizirati. Uvjet odgovornosti za štetu je uzročna veza između štete i radnje štetnika.. Diskriminacija sama po sebi ne predstavlja štetu niti je za postojanje diskriminacije neophodno da šteta nastupi niti da je diskriminator kriv, ali ako se utvrdi da je posljedicom diskriminacije nastala šteta pravo je diskriminiranog da mu diskriminator nadoknadi pretrpljenu štetu. Kad traži naknadu štete diskriminirani je dužan dokazati da je pretrpio štetu kao i u čemu se ta šteta sastojala. Pored toga dužan je dokazati da je tuženi izvršio diskriminatorsku radnju kao i da mu je šteta prouzročena tom diskriminatorskom radnjom.

Tužiteljica prema odredbi čl.12. stavak 1. točka c) Zakona o zabrani diskriminacije, ima pravo na naknadu materijalne i nematerijalne štete prouzročene povredom prava zaštićenih ovim zakonom. Kod diskriminacije u pitanju je prije svega povreda dostojanstva kao osnovnog ljudskog prava. Dostojanstvo podrazumijeva ugled, čast, privatnosti, kao pravo ličnosti. Usljed povrede osobnog prava na dostojanstvo na radu ne mora se dokazivati da je nematerijalna šteta stvarno nastala, jer se ova šteta sastoji u samoj povredi dostojanstva na radu-povredi prava ličnosti. Uvjet za traženje nematerijalne štete je izloženost bilo kojem obliku diskriminacije, a u ovom postupku taj uvjet je ispunjen jer je utvrđen oblik diskriminacije (mobing), koji u osnovi imaju ponižavajući afekat na tužiteljicu kao žrtvu diskriminacije čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uvjeta ili profesionalnog statusa uposlenog, što po ocjeni ovog suda ima negativne posljedice na zdravlje i život tužiteljice te njezin duševni mir, kako to utvrđuje vještak psihijatar u svom nalazu i iskazu,

što joj daje pravo na naknadu štete zbog povrede ugleda, časti, slobode i prava ličnosti u smislu odredbi čl. 200. Zakona o obveznim odnosima, koji se ima primijeniti pri određivanju kriterija za utvrđivanje visine nastale štete vodeći računa o značaju privrijeđenog dobra i cilju kome ova naknada služi. Cijeneći značaj povrijeđenog dobra, činjenicu da je mobing trajao svakodnevno i u dužem vremenskom razdoblju, da je doveo i do zdravstvenih problema kod tužiteljice kada je osjetila slabost i narušenog zdravlja, počela da uzima tablete za smirenje, antidepresive, imala povišen tlak, ubrzan rad srca i sl, kada je potražila liječničku pomoć, a radi čega je i u momentu vođenja ovog postupka na bolovanju, ovaj sud prihvata da su navedeni zdravstveni problemi kod tužiteljice prouzročeni situacijom u kojoj se našla uslijed različitog tretmana od strane tuženog u radu radi čega joj, po ocjeni ovog suda pripada naknada u iznosu od 2.500,00 KM, kao pravična novčana naknada na ime nematerijalne štete adekvatna kao satisfakcija za pretrpljenu nematerijalnu štetu kojom bi se uspostavila psihička ravnoteža u pogledu povrede prava ličnosti. Navedeni iznos utvrđen je primjenom odredbi članka 127. Zakona o parničnom postupku – ZPP, prema kojima će sud, ako utvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčanu svotu ili na zamjenjive stvari, ali se točna visina svote odnosno količina stvari ne može utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo sa ne srazmjernim teškoćama, o tome odlučiti prema svojoj ocjeni. Dakle, nije nužno provođenje određenog vještačenja u svakom slučaju da bi se utvrdilo da je šteta zaista i nastala i u kojem obimu, iako je u ovom postupku provedeno i vještačenje po vještaku neuropsihijatru, koji je sa sigurnošću i konkretno, nedvosmisleno potvrdila da je psihičko zdravlje tužiteljice posljedica situacije na poslu, na koji način je utvrđeno postojanje diskriminacije, pa je bilo opravdano dosuditi navedeni novčani iznos, kao oblik pravične novčane naknade, odnosno satisfakcije za pretrpljene duševne bolove zbog povrede prava ličnosti (članak 200. stav 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima).

U konkretnom slučaju, kao što je već navedeno u obrazloženju ove presude, tužiteljica je dokazala da je opisanim radnjama tuženog došlo do takve povrede prava ličnosti koja opravdava pružanje satisfakcije. Satisfakcija je opravdana samo ako se radi o takvom napadu na lično dobro, koje je izazvalo posljedice u poremećaju psihičke ravnoteže oštećenog i normalnog duševnog stanja, jer pravo na satisfakciju ne proizilazi iz samog napada na lično dobro, nego iz činjenice da je povrijeđeni trpio duševne boli.

Čast predstavlja subjektivnu kategoriju i ono predstavlja osjećaj vrijednosti i uvaženosti odnosno mišljenje koje pojedinac ima o samom sebi, dok je ugled objektivna kategorija koja se odnosi na mišljenje i stav koji okolina ima o nečijoj ličnosti. Posljedične veze između događaja kojima je šteta prouzrokovana i nastanka nematerijalne štete, tužiteljica je dokazala u ovom postupku obrazloženim dokazima, pa za dokazivanje iste i nije bilo neophodno provođenje medicinskog vještačenja. Provedeno vještačenje je upotpunilo sliku o prednjem, te je dalo podatke o tome kako je to utjecalo na zdravstveno stanje tužiteljice.

Tuženik je svojim ponašanjem i radnjama doveo do pogoršanja uvjeta rada i kršenja ljudskih prava i dostojanstva tužiteljice kao podređenog radnika što je dovelo do oštećenja fizičkog i psihičkog zdravlja tužiteljice, pa je za isto i odgovoran. Ovakvim ponašanjem tuženog, kao rukovoditelja službe u kojoj je uposlena tužiteljica i neposredno pretpostavljenog tužiteljici, tužiteljica se osjećala se poniženo, bezvrijedno i bespomoćno, što je prouzročilo niz psihosomatskih tegoba i dovelo do umanjenja životnih aktivnosti, radne i socijalne sposobnosti te kvaliteta života tužiteljice.

Dakle, u odnosu na zahtjev tužiteljice za naknadu nematerijalne štete prouzročene nezakonitom povredom prava na jednako postupanje od strane tuženog, po mišljenju ovog suda, tužiteljica je dokazala štetu nastalu u vidu nematerijalne štete, koju je opisala prilikom svog saslušanja u svojstvu parnične stranke.

Slijedom navedenog sud cijeni osnovanim i zahtjev tužiteljice za naknadu nematerijalne štete i odlučio kao u izreci presude.

Međutim kod odlučivanja o osnovanosti dijela tužbenog tužiteljice za naknadu materijalne štete pričinjenu umanjenjem plaće tužiteljice zbog odsustva s posla zbog bolovanja, sud isti ncijeni neosnovanim iz slijedećih razloga.

Na temelju čl. 7. ZPP-a stranke su dužne iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i izvoditi dokaze kojima se utvrđuju te činjenice. Svaka stranke je u smislu odredbe čl. 123.st.1. citiranog Zakona dužna da dokaže činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev. Osnov za utvrđivanje visine naknade materijalne štete pričinjene umanjnjem plaće tužiteljice zbog odsustva s posla zbog bolovanja predstavlja pitanje koja se tiče pravilne primjene materijalnog prava, na što sud pazi po službenoj dužnosti. O tom pitanju sud ne može suditi bez pomoći vještaka odgovarajuće struke, u konkretnoj situaciji vještaka financijske struke koji se izjašnjava na ovu okolnost, kada ostali dokazi na to izvan razumne sumnje ne ukazuju, a obzirom na sve okolnosti konkretnog slučaja. Zadatak suda je da ocjenom izvedenih dokaza i pravilnom primjenom materijalnog prava utvrdi točan iznos ove vrste štete. Ovo procjenjivanje predstavlja pravni standard od čijeg pravilnog utvrđenja ovisi visina materijalne štete kada odgovore na takva pitanja može dati jedino vještak financijske struke. Sud ovaj nedostatak ne može nadomjestiti niti eventualnim znanjem u toj oblasti, jer se radi o području za koje je potrebno stručno znanje, kojim sud ne raspolaže, pa je nalaz i iskaz vještaka Aide Hakalović, koja prilikom izrade nalaza nije mogla utvrditi visinu mjesečne plaće tužiteljice u razdoblju od 01.02.2023.- 23.05.2023.godine, za koje razdoblje tužiteljica potražuje naknadu na ime razlike plaće, poslužio sudu prikom odlučivanja o pitanju visine naknade materijalne štete po ovom osnovu. Imajući u vidu da se vještak na ove okolnosti nije mogao točno, jasno i precizno izjasniti, na postavljena pitanja je odgovarao i izračunavao procenete kako mu je to naloženo na ročištu, ali visinu naknade nije mogao izračunati zbog nedostatka parametara za obračun iste, to nije ni utvrđena visina ovog vida materijalne štete provedenim financijskim vještačenjem, iz kojeg razloga ni sud nije mogao dosuditi tužiteljici traženu naknadu, pa je u ovom dijelu tužbeni zahtjev tužiteljice odbijen.

Slijedom prednjeg sud se je primjenom citiranih zakonskih odredbi odlučio kao u izreci presude.

Troškovi parničnog postupka se sastoje od troškova zastupanja tužiteljice po punomoćniku (odvjetniku) i to: za sastav tužbe, pristup punomoćnika tužiteljice na ročište za glavnu raspravu (10.02. 2023.godine) u iznosima od po 240,00 KM, te na nastavak glavne rasprave (13.02. 2023. i 15.02.2023.godine) u iznosu od po 120,00 KM, troškovi žalbe na rješenje u prvostupanjskom postupku iznosu od 300,00 KM, pristup punomoćnika tužiteljice na ročište za glavnu raspravu u ponovnom postupku 06.12.2023.god. u iznosu od 240,00 KM, te na nastavak glavne rasprave (22.12. 2023. i 23.01.2024.godine) u iznosu od po 120,00 KM, što čini iznos od 1.260,00 KM. Zjaedno s troškovima vještačenja od 520,00 KM, ukupni troškovi postupka iznose 1.780,00KM, kako je odlučeno u izreci presude.

Na ukupan iznos troškova od 1.780,00 KM dosuđene su zakonske zatezne kamate počev od dana donošenja presude, pa do isplate, od kada tuženik pada u docnju sa isplatom troškova, a sve primjenom odredbi članka 277. stavak 1. ZOO.

Tužiteljica je odbijena sa zahtjevom za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa koji se odnose na koji se odnose na sastav pismenog podneska od 20.12-2023.godine, 06.01.2024.godine i 23.01.2024.godine, kojim podnescima je tužiteljica proširila i obrazložila navode iz tužbe, odgovorila na navode tuženog, te konačno precizirala tužbeni zahtjev, pa isti nisu bili nužni za vođenje postupka, niti su bili potrebna posebna pisana obrazloženja, što je tužiteljica uostalom mogao učiniti i na ročištima za glavnu raspravu na kojima je i dostavila ove podneske.

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Županijskom sudu Mostar u roku od 15 dana od dana prijema iste, putem ovog suda. Žalbu dostaviti u tri primjerka.

Sudac
Katarina Drmać

